

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרו שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת שלח תש"פ

צו באקומען די און אנדערע ספרים און קונטרייסים:

היכל הקודש וויליאמסבורג
Heichal Hakodesh Williamsburg
27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
1-718-384-1652

היכל הקודש קרית ברסלב
ליבערטי
Heichal Hakodesh Kiryas Breslev
181 Huschke Road
Liberty NY 12747

היכל הקודש קרית יואל
Heichal Hakodesh Kiryas Joel
8 Premishlan Way
Monroe NY 10950
1-845-243-0563

היכל הקודש קרית יואל
Heichal Hakodesh Kiryas Joel
8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
1-845-467-5299

היכל הקודש מאנסי
Heichal Hakodesh Monsey
32 Dolson Road
Monsey NY 10952
1-347-733-7551

היכל הקודש בארא פארק
Heichal Hakodesh Boro Park
1011 41st Street
Brooklyn NY 11219
1-718-384-1652

Visit Our Web Site:
www.BreslevCenter.com

צו הערוך די הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א רופט:

חיזוק פאר די
אידישע שטוב
212-444-9169

קול
ברסלב
212-444-9191

חיזוק יומי

צו באקומען די חיזוק יומי

טעלעפאון מעסידזשינג
347-630-2876

אימעיל
chizikyomi@gmail.com

1 **פירות** מבטלי מחיצתא. ואית' ומש מדבילה שמינה, דאמרין לעיל דלא מבטלי אבוי
 2 דהבא אית ליה שינויא דרבבילה שמינה שנו, דבאר ברק (ף דא) זימן משני
 3 ליה במתל דלית ביה חור ורבבילה שמינה כיו' וי'ל. ודבילה אינה שומרת כל כך להתבטל
 4 שם כבוהל כמו שגרילין לבטל פירות בבור קרית חבוא. אי נמי: דבילה דבר מעט הוא ואלא
 5 מבטלא, אבל בור מלא פירות או חצי - נמט
 6 רד"י והיה דנעיקן אחד או דברי מעט לא מבטל
 7 רד"י. ואית' היכי ממעטי תרי פירות, והוא אמר
 8 ברי' ד'חולין' (עירובין ע"ג) של גבר דנטיל סבת
 9 אינו ממעט, ואפי' אי איידי הבא בטבל שאין
 10 ניטל בשבת, מ"מ כיון דנטיל מן התורה - חורק
 11 לתובא אמאי פטור ואומר ר"י. ודמן התורה
 12 ממעט כל דבר, ואפילו ונטיל, דהומתו הוא
 13 דגורו דדבר דנטיל אינו ממעט, להוביל לא קאמו
 14 פטור לזרוק בתוכו, אלא קאמו דהוביל לתוב
 15 סוחר. משמע דאיסורי דבר איבא, ואפילו
 16 בדיחין שבין שתי חצרות אמור דדבר דנטיל אינו
 17 ממעט, אמאי שכיחי דלוקא. לא אית סאי אהרדי.
 18 מבטל, אפי' דבפרק 'החולין' (שם) למייל על פנת
 19 שמיילאודו תבן דדמי לענין אהל אויתאוי: **אוחות'**
 20 והלכה' נהנה בחור כל שזואו בו, בחור
 21 מפלש איידי, והאי חזקין לחליטם -
 22 היינו לשויהו תקופה ד' ברפי פוק (דף י'ו) **ואת'**
 23 ג' ות' ג'ת' אמאי פריך. והנכתי לעיל (ו' ע"ג)
 24 לומר ד'אתאי' ד'אתא' קאי, אמאי פטור הא' את
 25 נת, ואיכ', כשנה ארץ כך חוץ לארבע יתיחב
 26 דהא ומיתניין קמו דמי מעשר ד'ארויך' לד' אתא
 27 פריך, אמאי חיבוי וי'ל דפריך. דאמר רת'ן
 28 שלשה לרובן בעי דנחה ע"ג משוה:
 29 **אחיות'** הרוח משוה בו: פי' עשיבתו ע"ג
 30 קרקע או אפי' באויר, ברפי כנסת
 31 דחשיבה אחיות הרוח מנוח על בני משוה.
 32 ונראה דע"ג קרקע אפי' לוי' יהודה דהיי
 33 בענין, קראבא רבא ד'רפח' תתי - מודה לר'ו
 34 רבנן, כדפי' לעיל (דף ט'ו) וי', ומהו ק"ק דבסנון
 35 מסקנין איפכא, דמתגלגל כיון דאין סופו לנח -
 36 במונה דמי, וחור ר"י לפרש דחייב רבי יהודה
 37 סבר כ"ע דקלוטה כמו שדעתיה היבא דבע
 38 שנתו שם, כי הרוח דפיקין, אבל בהרוא דפרי'
 39 בנראה דעירובין (ו' ע"ג) היה קורא בספר, ולא
 40 בעי שיתפלש שם בעי ר' יהודה ונחה על בני
 41 משוה, ורבא קאמו רובנן דר"ע לית ליה קלוטה
 42 סבר כ"ע דקלוטה כמו שדעתיה היבא דבע
 43 שנתו שם, כי הרוח דפיקין, אבל בהרוא דפרי'
 44 בנראה דעירובין (ו' ע"ג) היה קורא בספר, ולא
 45 בעי שיתפלש שם בעי ר' יהודה ונחה על בני
 46 משוה, ורבא קאמו רובנן דר"ע לית ליה קלוטה
 47 סבר כ"ע דקלוטה כמו שדעתיה היבא דבע
 48 שנתו שם, כי הרוח דפיקין, אבל בהרוא דפרי'
 49 בנראה דעירובין (ו' ע"ג) היה קורא בספר, ולא
 50 בעי שיתפלש שם בעי ר' יהודה ונחה על בני
 51 משוה, ורבא קאמו רובנן דר"ע לית ליה קלוטה
 52 סבר כ"ע דקלוטה כמו שדעתיה היבא דבע
 53 שנתו שם, כי הרוח דפיקין, אבל בהרוא דפרי'
 54 בנראה דעירובין (ו' ע"ג) היה קורא בספר, ולא
 55 בעי שיתפלש שם בעי ר' יהודה ונחה על בני
 56 משוה, ורבא קאמו רובנן דר"ע לית ליה קלוטה
 57 סבר כ"ע דקלוטה כמו שדעתיה היבא דבע
 58 שנתו שם, כי הרוח דפיקין, אבל בהרוא דפרי'

1 לא היינו נתקנה, ואם נגלו משום לאם עסקרה היא: ששן על גבי נפו' לנוען שפת,
 2 מחלוקת ר' יוחנן בן גוריון ד'תנן' ששן, שפרק: מהרומה: ששנה על גבי נפו' של הרומה,
 3 משום היה נקט טבול ימי, משום וספרט ואינו מטומא. הלכך לא פסל אלא ששן בלבד,
 4 וזלא חבור הוא למיחייב בחור, ואילו הוה נקא - והא מטמא ליה לששן, וששן פסל
 5 ליה יליון: ששנה: ודיוו' חור, ודיוו' אבא
 6 התי' לענין שפת מים, לרובן הוה ליה באנא
 7 על גבי מיני מים, ולרבי יוחנן הוה ליה בעים על
 8 גבי מיני מים, ולרבי יוחנן הוה ליה בעים על
 9 נקט ליה, דרבי למימיה: חלקה במחצלת פטור.
 10 לאשמעי' דהתחת פסין סילוק מריצה בהרד"י
 11 פטור, ודבא סילוק מריצה, דול' הכא ליכא
 12 אריקה, הוה ליה הכא ליכא ד', ודבעי ליה עובי
 13 מקום מחצלת: כל ששן חוליא, סילוק מריצה
 14 ודאי היה מבטל ליה לרבי יוחנן (א) מחצלת
 15 פשיטא ליה לא לא מבטלת, דאי נמי אמרת
 16 סילוק מריצה והתחת פסין ב' בהדי' פטור, הכא
 17 - הויב' דלא מבטל ליה. הלכך לאו סילוק
 18 - מריצה הוא: וזרק לתוכה. מריד' מריד' מריד' סילוק
 19 כגון אבן או מים: חייב, ולא אמרין כיון דמלא
 20 הוא לא תרי רד"י, ובטל ליה מריצה: מלאה
 21 פירות. פטור, ודקיל מריצה כפילו מלאה
 22 עשה: ששן תניא ימי הכי. מ"מ לא מבטלי ליה
 23 מן חנם לאיסריא. כדמרגליה ליהרד' פטור:
 24 אריטריא, הואו סריטאי: ר"ש אומר אי ישי'
 25 בים במקום ששן נגמא מיתריה ליה
 26 עמוקה עשרה ורקמה ד' - רד"י לעצמה היא.
 27 ורק ליה תניא ימי הכי. מ"מ לא מבטלי עמוק
 28 הוא. ומבטל מעשיו מרדש' דמים לב
 29 מבטלי מריצה: גמ' רבי מאיר ורבנן,
 30 דאפילו בחוקים לחליטם בפס' דקאנו (דף
 31 יא) ודעירובין (ו' יא), לר"מ דבאר "חזקין
 32 לחליטם" ממש: שיש כבוד לחוק - אמר רבי
 33 רדואין חורבן כאלו הוא ארבע: תל תתלבטם.
 34 שזואו מדרון, ודלוק ומתלבט מעט מעט דע
 35 ג' עשיתי' כ"ק חורבן לחוק - ודאי כאלו אצל
 36 כולו, והוי רדיי במקום גובהו. ואם זרק
 37 מריד' נח על גביו - חייב, ודקא נקט מתוך
 38 ר' אמון, דאי מתוך ה' - הרי הוא כשאר
 39 רשות הרבים ונקט השמישתי' ליהדוק:
 40 **ונעשה מדרון ליהר'.** שיהיה קרקע עמוכי
 41 גבוה מעט דרור, והוצרך לשפע אצל
 42 פתחו לצד רדור, או שיקנה שחן ליהר'
 43 ונעשה מדרון לחובה - שיהיה רדור גבוה
 44 מרקע עמוכי, ונכנס תוכו ימי מן הפתח
 45 ולפנים גבוה מרקע הרד' בריבוי אמה או
 46 חצי אמה, ואזכוב ונעשה מדרון לצד דופן
 47 האקמיעה: אותו מביא איני צריך ליה, דאותו
 48 גובה שביד הפתח הוה ליה מריצה. אף על
 49 פי שזואו משורה ודלוק: **מתני'** וזק חייב
 50 ליהאי ונתגלגל בו' חייב, לא שפיל לארץ,
 51 ששן רוח דר' ודאי ר' יוחנן ל' אמון: גמ' ששן
 52 ע"ג משוה. עומק קצת, ואזכוב נתגלגל, והוא
 53 חייב, חוץ לד', ואנאי אוליין בתרה: ששן
 54 חייב אוחות הרוח קארי ונתקתו מעט.
 55 ואח' כך הבניתי דחשיב ימי הבית או בור
 56 ורדי' באמצעי, דלית ליה קלוטה כמו שהתקח - לא תקא בחור ג' מודה, אלא אפילו ח' נמי צריך שינוי, ואם עבר רדור כולה - פטור, ונקפא מינה נמי וזורק ד' אמון.
 57 ודאי כ' באמצעי, דלית ליה קלוטה כמו שהתקח - לא תקא בחור ג' מודה, אלא אפילו ח' נמי צריך שינוי, ואם עבר רדור כולה - פטור, ונקפא מינה נמי וזורק ד' אמון.
 58 וכשבא לנחה והגיע לחור ג' וכבר שגגנו, ע"ש דף פטור. כדאמרין ממתני' (דף קב. ע) ששנתא תחלתו וסופו שגגה. ולא אמרין: ע"ש דלא נופר הוה ליה מנוח:
 לא

שבת. פרק אחד עשר – הזורק דף ק עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ) רשימה

עושה מקום ארבעה וממלא. פירש בקונטרס: עשה מרחצת קטנות. ואין נראה לר"ת ולר"י. והוא דתן בפרק "ביצר משתתפים" (עירובין דף פז:) וזוטרטא שהיא למעלה מן המים אין ממלאין מננה מים בשבת איכ"כ עשו לה מרחצת בבה"י כי אלא עושה מקום היינו שדידה היוו רובו ארבע פסחים כ"י שלא יהיו המרחצות עשירות לפחות אמרבי. ולמנן דשרי הובו כל שהוא אל

הקשי – ומוקד הנהם כשאין המים עמוקים י. א' 1
גמ' והם גורנין שמתא יעלה הים שירוקן 2
כדורתיין בפרק קטן דעירובין (דף ת.א.) אבל 3
ספניה לעולם אין מהלכת בפחות מ' ולא שייך 4
למנוח: 5

גמירי דאין ספניה מהלכת למננה מ"י. והא 6
דקאמר בפרק "מי שהוציא" (עירובין) 7
דף מג.) מהלכת ברקע – הנהם מירי בספניה 8
קטנה. אבל הכא בספנית גדולות שטוענין אותן 9
ביותר. ובשקעת ורבה במים ואין מהלכת 10
בפחות מ'. ומיהו. ע"ל דאף הכ"ל שודלה בו 11
ונשקע במים ד"ל למעלה מ'. וא"ל לא יכתי – 12
הד"ק ממלא? 13

ודילמא מורשא אתי לה. פירש ר"ת. דילמא 14
יש מורשא לרקעק שפוקן לספניה 15
שהרקעק גבה שם. ואם יציא דרך שם ייחד 16
למטה מעשרה ורבה במקום מילואו. כיון שהרקעק 17
גבה שם. אבל רש"י ומרש"ט מורשא הספנה – 18
לא יתכן לשון "ודילמא" ודגיסין בכל הספרים. 19
וגיסיןן וזאת מורשא אתי לה: מהלכת 20
לא גזרו רבנן. והכי נמי משני בפרק "חולין" 21
(לפנין דף קטא.) ובי א"י מאן דסחי במיאי מ"י. וק 22
לר"י: דברקע "ביצר משתתפין" (עירובין דף פח.) 23
אמריי יבין וזוטרטא – שדיאה למעלה מן המים: אל 24
שבו כאלא למלאות. אבל לשפן – אסור. משום 25
שהמים נרדחין מכוון חוץ לארבעה אמות. אלמא 26
כיון ברבמילת אחת וכו' לומר: דזוטרטא פנעמי 27
שדיאה סמוכה למקום שדריה מהלכת. וגזרו כד 28
ברבמילת משום כיון ברשות הדיבם. אבל 29
בספניה ליעולם היו כיון ברבמילת – לא גזרו: 30
רבי 31

גמ' איתרמי: ספניה. רב הונא אמר: מוציאין הימנה וזו פל שהוא. וממלא. רב חסדא ורבה 32
בר רב הונא אמרי: עושה מקום ארבעה וממלא. רב הונא אמר: מוציא הימנה וזו פל שהוא 33
וממלא. קסבר: ברמילת מארעא משיחין. ואיורא מקום פטור הוא. וברין הוא דיון נמי לא 34
ליבעי. אלא כי חיבי דלחיו ליה היפרא. רב חסדא ורבה בר רב הונא אמרי: עושה מקום 35
ארבעה וממלא. קסברי: ברמילת משפת מיא משיחין. מיא ארעא סמיכתא. או לא עביד מקום 36
ארבעה – קא ממלטל ממרמילת לרה"י. א"ל רב נתנן ורבה בר אבהו: ולרב הונא דאמר 37
מוציא הימנה וזו פל שהוא וממלא. וימנין דליבא עשרה. וקא ממלטל ממרמילת לרה"י! אמר 38
ליה: גמיינן. דאין ספניה מהלכת בפחות מעשרה. והא מורשא אתי לה! אמר רב ספרא: 39
גושוי אולי קמה. א"ל רב נתנן בר יצחק לרב תיאי בר אבין: לרב חסדא ולרבה בר רב 40
הונא. דאמרי: עושה מקום ארבעה וממלא. שופכין דידיה חיבי שרי להו? וכת"ו: דשרי להו 41
באותו מקום – מאיסי ליה! מאיסי להו ארפגא דספניה. דשרי להו ארפא בחו! כחו ברבמילת 42
לא גזרו. ומנא תימריא – דתניא: ספניה אין ממלטלין לא ממוקבה לימ לא מן תמם למוקבה. 43

לאו היינו מותנין? וא"י יתנן: והוא שפנע ע"מ משהו! א"ל: 1
מתגלגל קאמרת? מתגלגל – אין סופו לנות, אבל האי 2
כיון דסופו לנות, אע"ג דלא תח כמאן דנח דמי. קמ"ל 3
מתני' הוזרק ביים ארבע אמות – פטור. אם היה רקע 4
מים וישות הרבים מהלכת בו, הוזרק לחובו ד' אמות 5
– תיכ"ב. וכמה הוא רקע מים – פחות מעשרה מקפחים 6
רקע מים ותיכ"ב. וכמה הוא רקע מים – הוזרק בחובו ד' 7
אמות – תיכ"ב. גמ' א"ל ההוא מברנן לרביא: בשלמא 8
הילוך הילוך תרי וימני. הא קמ"ל: הילוך ע"י הדקק – 9
שמה הילוך, תשמיש ע"י הדקק – לא שמה תשמיש. 10
אלא רקע רקע תרי וימני קמה לז' חד מימות התקפה, 11
וחד מימות הנשמים. וגריכי, דאי תנא תרין ה"א ה"מ 12
מימות התקפה – דעבדי אינשי ארפגא לקורי נפשיהו, 13
אבל מימות הנשמים – לא. ואי אשמינן מימות הנשמים 14
– דכיון דמשפנין לא איכפת להו, אבל מימות התקפה – 15
לא. אביי אמר: איצמירך, סד"א ה"מ היכא דלא היו ד' 16
אמות. אבל היכא דהיו ד' אמות – אקופי מקפי ליה. רב 17
אמר: אמר: איצמירך, ס"ד אמנא, ה"מ – היכא דתהו 18
ד', אבל היכא דלא הואי ארבעה – מופסעי פסעי ליה. 19
ואודא רב אשי למעמיה, דאמר רב אשי: האי מאן דוריק 20
ונח אגודא דגמלא – מתייבי, שהרי רבים בוקעין בו. 21
מתני' הוזרק מן תים לזבשה. ומן תבשה לימ. ומן 22
תים לפסיה. ומן תספניה לימ. ומן תספניה לתביתה – 23
פטור. ספנות קשורות זו בזו – ממלטלין מזו לזו. אם 24
אינן קשורות, א"ע"פ שמוקפות – אין ממלטלין מזו לזו. 25

למי ימינו מתייבין? חוץ לארבע אמות ותגלגל בו חיבי. ואמר רבי יוחנן. והא 1
שנת. הא לא נח – לא. לא מולא אוקמא רבי יוחנן בוקן שבא לתוך ג: מתגלגל קאמרת. 2
דבר שדריה ממלגלו באיור קאמרת: כיון דסופו לנות. וגזרו ע"ו שלא תח. כינא ממוחא 3
דמי. דקא סופו לנח וקא דשרי לתוך ג: מתני' וכמה הוא רקע מים. כמה בוקמא. 4
דנימא אבתי רדרי הוא וקא מיעוש ברמילת. 5

רקע גרבילא: גמ' חילוף חילוף. דקשקת תרי 6
יעניי רשות הרבים מהלכת בו. חד ללימירא 7
דאי אין רגילין מהלך בו פטור. וכי רגילין 8
לתוך בו – חיבי. ואע"ג דחילוף ע"י הדקק 9
הוא. וחד לאשמינן דקוקא חילוף ע"י הדקק 10
שמה חילוף. אבל תשמיש לרבים ע"י הדקק. 11
כמו גוקא תשעה ברדרי. אע"ג דחוקין 12
לאעניבו ביה בוקמא וסודקא – לא הני 13
תשמיש למיחויי. ההוא גוקא רדרי. כעמוד ט' 14
שהרבים מתכפין עליו. דאמרין בפ"ק דהני 15
לרה: אלא רקע תרי ויעני קמה לי. 16
דאי אין רגילין מהלך בו פטור. וכי רגילין 17
לתוך בו – חיבי. וקא סוריקא לוח מלקא 18
לעבור בתוכו. ונח לעבור מלקהקי ולילך 19
לראשו שהוא קלה שם. אבל תיכ"ב בו. הדר 20
תניא זמנא אחריתי לאיתויי קא: ה"מ. דהוי 21
רב. תיכ"ב דהני רחבו ד' אמות. דלא 22
אורודה למפסעי. אלא עברי בגויה: אמר 23
בשאל. על דף שבשגרי המושל לרוחב הגשר 24
כשאר הרבים. ומובלג דמיתור: תיכ"ב. ואע"ג 25
דיאבא דמיפסעו פסעי לוח מנחו כרעיהו עלה 26
איבא סוקא דעברי עליה: מתני' מן תים 27
ליבשה. מברמילת לרה: מן תים לפסיה – 28
מברמילת לרה: מן ממלטלין מזו לזו. ובגמרא 29
פריך פשיטא: שמוקפות ממוחב זו לזו. כמה 30
אין מקפין שתי חיבות" (ביצה דף לב:) אין 31
ממלטלין מזו לזו. דמתוספתא ברמילת מפרשי 32
מתני'. ואנן מוקמין להו בגמרא שהספנות 33
של שני בני אדם. וע"י עירובן מטלטל מזו לזו. 34
הלכה: כי מפרשי ומפסקה בספניה. כמל 35
עירוב: גמ' ספניה. המפרש בספניה בים: 36
מוציא וזו פל שהוא. מרופני הספניה על המים. 37
לחיבי בעלמא. כדמפרש ואילי: וממלא. 38
לחיבי ומכסני לספניה: סוקא ארבעה. חלד ד' 39
מוקף מרחצות קטנות. ומרופני הלחה מתרת 40
במים: ברמילת מארעא משיחין. י של איור 41
שנתנו בכמים לייסור: ברמילת. כדמרנן 42
בפ"ק (דף טו) וזוטרטא ע"י – מוקרעית הים 43
שנתנו ליהו. ואיורא שהוא למעלה מ'. 44
ואפילו תן מים – הוי מוקום פטור. הלכה 45
במיתורא קא שקיל לכתובה: דלחיו 46
היפרא. לברמילת גמורה: ארעא סמיכתא 47
היא. וכל המים ברמילת תן: סמיכתא. עבה: 48
וימנין דליבא. במים עמוקה עשרה. ואי נמי 49
מארעא משחין – מולה ברמילת היא: מטיי 50
אין ספניה מהלכת בו. וכל היכא ותניא 51
"ספניה ותיכ"ב – גמ' עריכה" – וזלמא היא: וקא 52
מורשא אתי ליה ג' גרסי. ראש הספניה חולך 53

ומגיבה מן המים. ואפילו(א) היו המים פחותי מ"י – אין שושא שם. ומאם ובלגן כנגד אותו מקום – מטלטל מברמילת לרה: יגשיש' אולי קמה. בני אדם ממשמים בכלמות 54
את עומק המים. ואין מניחין לילך הספניה אלא במקום עמוק. שוקא שמחור לילך ותשכון לארץ במקום מוקשה: עושה לה פוקד. ד' אלמא: כל המים ברמילת תן: שופכין דידיה. 55
מים מרעם. כגון רחצת כוסות וקערות: מאיסי ליה. המים שימלאו שוב דרך אותו מקום: דשרי להו. כ"מ שיחצה על דופני הספניה. וזו חורדן לימ: והא איבא בו. חלד. נוד. וקא 56
ורק לחדאי לימ. מיהו פבוהו בזן קאן לימ: 57

ומגיבה מן המים. ואפילו(א) היו המים פחותי מ"י – אין שושא שם. ומאם ובלגן כנגד אותו מקום – מטלטל מברמילת לרה: יגשיש' אולי קמה. בני אדם ממשמים בכלמות 54
את עומק המים. ואין מניחין לילך הספניה אלא במקום עמוק. שוקא שמחור לילך ותשכון לארץ במקום מוקשה: עושה לה פוקד. ד' אלמא: כל המים ברמילת תן: שופכין דידיה. 55
מים מרעם. כגון רחצת כוסות וקערות: מאיסי ליה. המים שימלאו שוב דרך אותו מקום: דשרי להו. כ"מ שיחצה על דופני הספניה. וזו חורדן לימ: והא איבא בו. חלד. נוד. וקא 56
ורק לחדאי לימ. מיהו פבוהו בזן קאן לימ: 57

שבת. פרק אחד עשר - הזוהר דף קא עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - שטיינזולץ"

תוספות

1 רבי יהודה אומר עמוקה י ואין גבוהה י מטלטלין מתוכה לים. וא"ת הכי מיתי
2 סייעא מדריב יהודה, כיון דרבנן פליגי עליה; ואורי: דבאה אל פליגי. אלא בעמוקה
3 י גבוהה י. ורבנן סברי ומברמלית להדי' דרך מקום פטור - אסור. אע"ג דרשות דרבנן,
4 ו' יהודה שרי. אבל בעמוקה י ואינה גבוהה י, לטלטל מתוכה לים - לא פליגי עליה רבנן.
5 ו' יהודה י. ורבי איתא בתוספתא נפ"א, אל עמוקה שבת.

6 גבוהה י ועמוקה י - אין מטלטלין מתוכה לים.
7 ולא מן חום לתוכיה. ר' יהודה אומר: אם עמוקה
8 י ואין גבוהה י. כ"י. ורבי י' יהודה: בעמוקה י
9 וגבוהה י - לא מבעי דמותר לטלטל לטול
10 גמור, הילא דרך מקום פטור קא מטלטל. אלא
11 כיון באינה גבוהה י - ש' תהנה לטלטל, כגון ע"י
12 כח, וכדכפוש שתי' וקשה לרי: דהשתא רבי
13 יהודה שרי לטלטל דרך מקום פטור ברשות
14 דרבנן, ואפילו רבנן אל פליגי אלא בשנינו עשה
15 והנה במקום פטור. ובפרק כ"ט כ"ט משתפין
16 (עירובין דף פ"ג) פריך לועירי, דאמר: אסור
17 להחליף דרך מקום פטור מברמלית להדי'.
18 ולועירי קשיא פלוגתא דרשב"ג ורבנן פליגי
19 בהא, ומשני לה. והשתא, הא תנא דבאה ולא
20 כותחיה: וי"ל דמי' הני תנאי דהתם, כיון דמי'
21 לאוקמי כותי' - מוקים לה: עמוקה י ואין
22 גבוהה י. ומבא א"י מרחא אל עמוקה י
23 מארעא משדוקן, דבא מירי ברבליא דז' כל
24 שדוא לחיבירא:

25 הני ביצתא דמישן. פריש' ומרש' שון
26 קצרות מלמטה - קשה רכי הכי דבטל
27 מדין רה"י, ששום רלית בה ד' - ה"נ לטלטל מדין
28 ברמלית, כדאמר בפ"ק (ו' ד) דאן ברמלית
29 פחותה מד', ואפילו בה רבנן סברי רה"י. ראי וחי
30 מוקם ד' - ברמלית, ואל - מקום פטור.
31 ועוד: מאי פריך לימא דן אחית מחיבירא, מה
32 מועיל שיהא מוחזרת במחז'ין. אין מצינו
33 אין שם ריח מוקם ד' ולא נחא תשמישם. והפון
34 הספיקה שבקצי' מבטל דן אחית. כמו מלוקה
35 במזבחא דלעיל. ועוד: למע' ל' מליטו ק"י
36 ואורבינ' אע"ג דלא מלאן, כיון דיבול למלאות -
37 חשיב רה"י, כדאמר בפ"ק 'הלוך' (עירובין דף
38 ע"ח). משום דאז בעי מנח עליה מדי' ומתשמש, גבי מלאו כולו בחיבור. ונראה כפ"ת
39 דביצתא דהם ספיקות עטות העשויות לחלץ באגמים. ועל שם שנהלכות על בצעע המים
40 קרי להו ביצתא. ויש להם פרתו וקפיעת העשויות נסרים נסרים, ויש להלן בין גרסאים
41 והמים נכנסין שם, ויחשבין בהו כמו במים, וזוהי עשייה כן שאפילו תתחפר אינה נטעת
42 לעולם. וקאמר רב' וזנאן כיון שדוא פרוצה - דינה כברמלית, ואין מטלטלין בה אלא ד'
43 ואלו אמרו אלא בזמן שאין בין נסר לנסר חלל פחות מג', אבל אם יש בין נסר לנסר חלל
44 פחות מג' - כלבוד דמי, ואע"ג דהמינס נכנסין בהו - חשיבין. ונראה לר"ג שאין בפתוח מג'
45 ד', ואי מלאו כל החלל אין תורני - ואורבינ' - שוין. לטלטל בכלה:

46 **מתקנה** לה רב דבזמן. למע' ל' כולי' ליה לימא דן אחית מחיבירא מ' הניא רבי יוסי
47 רבי יהודה אומר רכו', אלמא רחאן כאילו דופי' והתסקל דוחין' דן עיקר של
48 גנה. הני - רחאן כאילו דופי' הספיקה עוקמין, ומסבכין הנסרים, ומצנאו הנסרים מחזרין:
49 **והוכיח** ונח על בניו יחייב. למאי דס"ד השתא, אלא חילוק בין מחיבירא דמינס לטא מחיבירא
50 וסד נמי דלא פליגי רבנן עליה דרבי יוסי רבי יהודה - לא מצי לאקשוי' אמאי, הא הן
51 בפ' "משבת" (עירובין דף פ"ג) גזרי' ונחתיא שריא מלמעלה מן המים - אין מלאין
52 חלל, ורבי יוסי רבי יהודה רה"י יוסי רבי יהודה רה"י, אבל אמאי, לא ורבי' לא אצינ דן אחית
53 אי ימנ' הא דבעינן בני גזרי' ונחתיא מחיבירא - היינו לטלטל. אבל לרווח - לא בעי מחיבירא, כמו בטרסקל. והבא הכי פריך לימא דן אחית, דכי הכי ראי' יוסי רבי יהודה דן אחית כשאין
54 שם מחיבירא - למיחוי' ודל' להחתיב'. ה"נ בספיקה שיש שם מחיבירא - אית לן למימר גז' אחית איש בעיבי הקצר ג' היינו שיש בעיבי הקצר ג' ולמעלה רחב ג' שייך בה גז' אחית:
55 כמו קנה - הוי כמו מטיה' ומבטלי' כביעת גרייס גז' אחית. ונראה לר' דרבי יוסי פליגי רבנן ג' היינו שיש בעיבי הקצר ג' רבין שיש בעיבי הקצר ג' ולמעלה רחב ג' שייך בה גז' אחית:
56 **ומכאן** תימרא דבא מירי' ר' כנאל ב'. ור' אמיא: לא שמיט פטור ממי' דרבי' משתפין (שם פ"ג) ונחתיא שריא מלמעלה מן המים בין גרסאים כיון דמינס כיון דמינס מחיבירא מלמעלה ואורי' ר' א'
57 ממתניתין - ד' איה דיה' אי כשאר מחיבירא שאין על מים, מותרת מחיבירא תלויה. ולכ"י מיתי' מרבי כנאל. דמרש' והטעם: קל' הוא שקולו' הכמים במים:

1 עמוקה. הספיקה: עשירה. לוחכה. דקנה רשות והיחיד: ואין גבוהה. שפחה י מן המים,
2 כגון שמשוקעת במים מוכרז משהא: מטלטלים מתוכה לים. דרך דופותיה, כגון
3 שופכין, כדקריש' ואיל'. דכחו בקרמלית אל גזר: אבל לא מן חום לתוכה. דאין
4 תשמיש מן חום לתוכה דרך דקנות, שאם ימלא וישלף אל הדקנות - ירדו לקרקעית
5 הספיקה. ולכ"י קשי' עמוקה י. ר' דאי אינה

6 עמוקה י - איה נופח כרמלית, ומטלטל י
7 להדי' אל מן חום לתוכה. ואין גבוהה (נמי) א'
8 י וקבא קמך ד' - מותר לטלטל מ'
9 חום לתוכה, דמברמלית להדי' דרך מקום
10 פטור קא מטלטל. ודריך' להגבי' את ידו
11 למעלה מ'י, ואע"ג דברשות דאורייתא מירד' י
12 להדי' מתייבי' כבדו ג' (לעיל דף ג') - כרמלית
13 מידא דרבנן היא, ולא גזר: אלא לא אחיה.
14 שופך שופכים על חודה, והן וירדו דרך
15 דפנותיה לים: פשיעא. ספיקו קטנת וקצרה י
16 מלמטה דן כחודו על סכין, שקרוין קוטיסי:
17 אין מטלטלין בתוכו. דלאו רה"י גינה, שאין
18 כרמלית ארבע מלמטה, לפיכך אין מחיבירא
19 מחיבירא: ולא אמרן אלא בשקעה שלחן גבה
20 שלש, שאין רחב ג' למטה בעוד שלא הגביה
21 ג' מסקעיתה, ואפי' יש כרמלית י גובה אל'
22 משתירי, דכיון דחמתות לא מחיבירא גינה:
23 היה ליה תלויה: אבל יש בפתוח מ'י גובה
24 רחב ד' שער שלא הגביה ג' והיחיד י: א'
25 הני דן בעי ששוקעתן עלה על דן ג'
26 ומחזרתי'ן מחיבירא: אודני'. ערבה דקה: וא'
27 מ'ליטו. דן מקום רחב מן כשרות לטלטל.
28 אם יש משפת רוחתו ורחק מן העליון למטה, כאילו
29 אחית. מבגדו רחוקו ורחקו מעליון למטה, כאילו
30 מן יורדות עד הקרקע מבחוץ: פריש' ק"י. אין
31 עמוק י, ואגו מודדי' לו גובה י', שמדת הקנה
32 עלה לו גבוהה. ותקנה אית רחב ארבעה. אלא
33 שאגו אורמם במחזות הטרסקל גז' אחית',
34 ונמצאו מסיפות את הקנה. ורדו לוד היקו
35 המחיבירא מן הקרקע למעלה לשוין רחוק
36 רה"י. ואם רחב עמוקה ונח על גביה - חייב:
37 וקטנו ב'. יש ששטן בדרב' להחריב'. ולומר שר'
38 אומר: והכמים פוטרין'. אלמא לא אמרי' גז' אחית להחרי' מחיבירא תלויה: ואת
39 א' חייב. דאמרי' ד' ואין בעיקר. רחב ד' י' יש בקצר' שלו ג'. אוחו קצר' של
40 עיקרו, שאינו רחב ד' - יש בו גובה ג'. ותינו רבנאן. דליכא למימר לבד מנקום
41 שכלה רחבו לקרקע - אפיה תוי רה"י: דאמר' גז' אחית מחיבירא. סביב מחיבירא
42 מכונן רחבה למטות, כאילו הוא כולו שונה: ח"ל. כביצתא דמינס, נמי ניקא גז' אחית:
43 אחית: מדי' אורי' התם כו'. כולה אביי אמר לה רב יוסף. דהא דמימי' ראי'ה
44 והכמים פוטרין - כלום ראי' איהו לא דטרסקל דקטטר רבנן: משום דתינא
45 מחיבירא פוטרין בקי' מה. מלמטה כרמלית תחת מחיבירא דקטטר רבנן: שדום פשוטות
46 לולין מן הקנה לכל עז'. וכביעת עיני' בעקבת מלמימר' גז' אחית - שטרי עורין
47 תחתיה. אבל בספיקה - ליכא כביעת דמים, שאין לך עובר תחתיה. וכן בעמוד - אין
48 דרך התחפרו בו ולעבור תחת שפתו, שאינו אלא מעט: כביעת דמים לא שמה כביעת.
49 לפי שאין גז' נאי: כביעתה. שדרך לחיות בה מחיבירא שכלה תחתיה וקיימות מלמעלה
50 והלוחות: פחו' שתייה. לטלטל בחורבנה, שלא תהא כפרוקה ליהודי:
51 אלא

1 **הבונה**, ברוק ליתן טעם אמאי חנו בונה אדור וריקא ודוצאה: **מכה** בפטיש. פי' 2 צוקיטס; שפטיצ'ר בלא את השלע לאור שחובה, ואן נראה לריי, דבענין לא 3 דהו בנין אבניו ולא שביק חתן וגור מלאכה וכלם דרדה במשכן, ונקט מכה בפטיש דאבן 4 לא דרה במשך, וליג נראה לריי: דהאי מכה בפטיש - דעדי מנכש אחרון שמכה על הבלי 5 בשעת גמר מלאכה:

6 **כל** שהוא למאי חזי, דהא רובא אינטרין 7 לפרשה, דרדה דרדויה בענין, משום דלא 8 חשיב בון כל שהוא. אבל מוציא בענין, משום דלא 9 כל שהוא - סברא הוא דמוחדי: **הכי** גופלת 10 המוצר דא האבן חיוב, וליג: משום מנה 11 בפטיש. ובמסקא מוקי לה בתחתא, דלא אייך 12 שם מכה בפטיש, ועדי דרדויה קאי בבונה: 13 **וליעמוד** אימא סיפא אפילו העלה ע"ג 14 דימוס ברי, וליג ר' זסי אומר 15 אפילו העלה, ואז רטיסן ליה - וניא קאמו 16 וליעמוד? הא פלגי רבנן עליה? ובתוספתא 17 ליה ליה: **העושה** נקב בבלו - קשה, לרב 18 דאמר משום ביה, אמאי הפסיק מכה בפטיש בן 19 מסתת לקדה, דהו תרדויהו משום בונה. 20 ולשמאל נמי לימי תרדויהו בדי דרדי: **האי** 21 מן דאן גיעיל שופתא בקופיטא רב אמר חיוב 22 משום בונה, ואניג דקידיל אין בון בכלים - 23 ארי: דיעוי חזוקא בחזרות בתי תריסין, או 24 במנהל של תולית, אבל בנין גמור - מייחב 25 בכלים כמו בקרקע, בדאמיני ספ"ס (כירה) לעיל 26 דם זמן, וליג מיה של תריסין: אמ תקע - חיוב 27 תמא, ותמדין קי במנהל חיוב תמא, וקין 28 ועלה, ואין חילוק בין כלקע אלא במקום 29 שאן חזוקא ומוטת, ובכליל דא חשיב בנין 30 ובקרקע חשיב בנין, ונפ' "בכל מערכין" (עירובין) 31 דף (מג), גבי בתו במנהל, דמוקי לה רבה רב 32 וספק במנהל של ע"ג, דמיס: בלי הוא, ואן בון 33 בכלים, ומיס: אהל הוא, חתם - מידי במנעול 34 וקטיס במתנא, כדמיס אביי לבסוף, ולא 35 הוצרכו לפרש, משום דפסיקא דברכי איי, 36 דלא ש' שחרה ובנין כליל, וכן שמוע 25 דמוקי אביי במנעול וקטיס במוטתא, דדיי כמו 37 דחמתו שבכלים, וזא דלא רבי - אסור, ורביש 38 סווא, דפרקי וטמא, הוא במקום אדור ועירוב 39 במקום אדור חזי, אע"ג דסתם מגדל של עץ 40 הוא, דדיי כלי, כדמוכח במשך דוכתי - ומשקרא 41 דהו סבר דאריי, אפשי לוקח העירוב אלא 42 על ידי סחריה מנהרה: 43 **לול** של תרנגולין, דלא חשיב ליה שמואל 44 בונה, אדור ריי: משום דלא חשיב להאי 45 פתח עשוי לחוקק ולתועי: וניג לקמן קמ"ו: 46 **אבל** בתוך תרתי אימא מודה רב, ומקטייאה 47 ובתרייתא נמי לא דיענין בעיניה: 48 בשלמא

1 **הבונה**, שאפרי באבות מלאכות, פקח יבנה כו': קסתת, מרבה את האבן 2 ומתקנה, הכל לפי המקום, שיש ממונות שרנגילי להחליק, ויש ממונות 3 שרנגילי לחיזק, ויה חריצים חריצים כארץ אשכנז: הפכה בפטיש, זה הוא באבות 4 מלאכות, והוא בלע"ז פיק, שפוצץ בן הוא האבן מן השלע לארץ שחבת את האבן 5 סביב, ומבדיל מן התיך קצת - הוא מכה 6 בפטיש מכה גדולה, והיא מתפרקת ונפלת, 7 וזהו גמיר מלאכה של חוצבי אבן, וכל גומיר 8 בשבת מלאכה - תולדת מכה בפטיש ברי: 9 מציג, א"י הוא כמו שרנס גדול של ברזל 10 לבנות של ברזל: והקודת, נקב עץ או אבן 11 ובתול: קל שהוא, אבולדו קאי, אמסתת 12 ובתול: בפטיש ובמציג והקודת: כל העושה 13 מלאכה ומלאכות מתקיימת, שיש מתקיימת 14 ביורא מ, ואין מוסף עליה: בשבת, אעושה 15 מלאכה קאי: על התיך, בלע"ז אפיקלמאי: 16 קודם: מרטייל: מפני שהוא בפתקין מלאכה, 17 ואע"פ שאינו מכה על הפעולה, אלא על 18 הסדן, ובגמרא מפרש מאי מתקו: **גמ'** 19 דמשתבי, מעלין תלודת המחסין, רואיל: 20 **בפופיני**, רגלי כירה, כמו כל ברזל שקורין 21 טריפרי מנימדין הכירה של חרי, **בבשיל'** 22 **במטביל** לזבוע שחקה מלאכה, שצמצמו 23 צמר צביעתו, וחסדה למלאכה, והוצרכו 24 לחזור ולבשל סמנין ולזבוע מטט: ויה 25 קשתי, ורטינו הקא: אין עניות במקום 26 עשירות, לא עשו דבר במצומם, אלא הכל 27 מתחלקו דיים והומי: **בבירלת**, כירה גאה, 28 שהוא טובל ושוכב, מטייל על חור קלן שקב 29 הוא אבן חזק, וחתומי בעיניו, **תולעת** 30 המצדי את האבן, מושיבה ומעודה על 31 שמישיתיה בקרקעית, יסוד הבנין פשה, מחור 32 שהוא מצודה הוא מכניח תחתיה מונחת 33 בארץ - חיוב, ואפילו לא נתן טס הוי בונה 34 כל שהוא, דיש שומיין בן בלא טס: הנתון 35 **את היסוד חיוב**, אבל הנתון האבן - פסור: 36 **דימוס**, שורת אבני תומא, אלא: בתחת 37 בעלמא חיוב, ואפילו לא עידי, וגדפיא קא 38 משמואל: אלא, לאו קסיאי: תלתא בנייני 39 הוי: תמא, יסוד החומה תחתיה, שמושיבין 40 אבנים על הארץ בלא טס בצדדי, וגפר כל 41 עצמו אינו אלא לצדד את האבן, שחשב 42 בשוק, ולא תסא לקאן ולקאן, ודא עפר 43 סביב לה לסומכה, ובהואו אמר שמואל 44 מותריה, ובקריאה, בנימצא, כל הבנין כולו 45 שמן החוד ע"ד שורה העליונה בעי נמי טינא 46 עם היסוד: קלא, דימוס העליון, שאן על 47 גבוי עד דימוס - אינו חושש אם נטה האבן 48 לצד אחד, הליק, בתחת בעלמא גמי, הוא 49 מלתא דרבי יסי: משום מאי, איזו תולדת 50 האבות הוא: פכה בפטיש, גמיר מלאכה הוא, 51 שהמקום שחריץ חריץ לא לא חריץ עד: לול 52 של תרנגילין, של עץ הוא - וקתום, ומקוב 53 שצא תחת של צואה, לוי חיק יזה: משום 54 **מכה בפטיש**, שדוא גמיר מלאכה הלול, וכל 55 וזהו גמיר מלאכה של חוצבי אבן, וכל גומיר 56 בשבת מלאכה - תולדת מכה בפטיש ברי: 57 מציג, א"י הוא כמו שרנס גדול של ברזל 58 לבנות של ברזל: והקודת, נקב עץ או אבן

1 **הבונה**, ברוק ליתן טעם אמאי חנו בונה אדור וריקא ודוצאה: **מכה** בפטיש. פי' 2 צוקיטס; שפטיצ'ר בלא את השלע לאור שחובה, ואן נראה לריי, דבענין לא 3 דהו בנין אבניו ולא שביק חתן וגור מלאכה וכלם דרדה במשכן, ונקט מכה בפטיש דאבן 4 לא דרה במשך, וליג נראה לריי: דהאי מכה בפטיש - דעדי מנכש אחרון שמכה על הבלי 5 בשעת גמר מלאכה:

6 **כל** שהוא למאי חזי, דהא רובא אינטרין 7 לפרשה, דרדה דרדויה בענין, משום דלא 8 חשיב בון כל שהוא. אבל מוציא בענין, משום דלא 9 כל שהוא - סברא הוא דמוחדי: **הכי** גופלת 10 המוצר דא האבן חיוב, וליג: משום מנה 11 בפטיש. ובמסקא מוקי לה בתחתא, דלא אייך 12 שם מכה בפטיש, ועדי דרדויה קאי בבונה: 13 **וליעמוד** אימא סיפא אפילו העלה ע"ג 14 דימוס ברי, וליג ר' זסי אומר 15 אפילו העלה, ואז רטיסן ליה - וניא קאמו 16 וליעמוד? הא פלגי רבנן עליה? ובתוספתא 17 ליה ליה: **העושה** נקב בבלו - קשה, לרב 18 דאמר משום ביה, אמאי הפסיק מכה בפטיש בן 19 מסתת לקדה, דהו תרדויהו משום בונה. 20 ולשמאל נמי לימי תרדויהו בדי דרדי: **האי** 21 מן דאן גיעיל שופתא בקופיטא רב אמר חיוב 22 משום בונה, ואניג דקידיל אין בון בכלים - 23 ארי: דיעוי חזוקא בחזרות בתי תריסין, או 24 במנהל של תולית, אבל בנין גמור - מייחב 25 בכלים כמו בקרקע, בדאמיני ספ"ס (כירה) לעיל 26 דם זמן, וליג מיה של תריסין: אמ תקע - חיוב 27 תמא, ותמדין קי במנהל חיוב תמא, וקין 28 ועלה, ואין חילוק בין כלקע אלא במקום 29 שאן חזוקא ומוטת, ובכליל דא חשיב בנין 30 ובקרקע חשיב בנין, ונפ' "בכל מערכין" (עירובין) 31 דף (מג), גבי בתו במנהל, דמוקי לה רבה רב 32 וספק במנהל של ע"ג, דמיס: בלי הוא, ואן בון 33 בכלים, ומיס: אהל הוא, חתם - מידי במנעול 34 וקטיס במתנא, כדמיס אביי לבסוף, ולא 35 הוצרכו לפרש, משום דפסיקא דברכי איי, 36 דלא ש' שחרה ובנין כליל, וכן שמוע 25 דמוקי אביי במנעול וקטיס במוטתא, דדיי כמו 37 דחמתו שבכלים, וזא דלא רבי - אסור, ורביש 38 סווא, דפרקי וטמא, הוא במקום אדור ועירוב 39 במקום אדור חזי, אע"ג דסתם מגדל של עץ 40 הוא, דדיי כלי, כדמוכח במשך דוכתי - ומשקרא 41 דהו סבר דאריי, אפשי לוקח העירוב אלא 42 על ידי סחריה מנהרה: 43 **לול** של תרנגולין, דלא חשיב ליה שמואל 44 בונה, אדור ריי: משום דלא חשיב להאי 45 פתח עשוי לחוקק ולתועי: וניג לקמן קמ"ו: 46 **אבל** בתוך תרתי אימא מודה רב, ומקטייאה 47 ובתרייתא נמי לא דיענין בעיניה: 48 בשלמא

1 **רב** נתן בר אשעינא מרבי יוחנן: **מסתת** משום מאי מחייבי? אחוי ליה בריהי משום 2 **מכה בפטיש**, והאן תנן: **המסתת** והמכה בפטיש! **אימא**: **המסתת** הפכה בפטיש, ת"ש: 3 הסתת

מדי דהוא גמיר מלאכה - חיוב נמשך משום מכה בפטיש, כדאמיני בפ' (דף עה): עיל שופתא בקופיטא דקרא, שופתא = עין נתון שתוחבין בתוך בית ד, כל של קרא 4 בדוחו נקבם בתרל, לחוקק ולתועי: קופיטא: הוא חור שבראש הטר: קרא: בלע"ז פוסיר: **מסתת**, דרך בנין בקר: **ואי** אשמעינן בקר, בעושה נקב בלול: 5 **דמי** לנגן, שאף בנין הבתים עושין נקבים לארי, כדאמר ועבדי לאוקרא חורים וחלונות: **ואי** אימיר, ביה, בשופתא, ביה **קאמי** שמואל, דאי אריה ביה משום בונה - 6 **בתרתי** - אימא מודה ליה לרב, צריכא, בעא מיניה 7 **מסתת** משום מאי מחייבי? אחוי ליה בריהי משום 8 **מכה בפטיש**, והאן תנן: **המסתת** והמכה בפטיש! **אימא**: **המסתת** הפכה בפטיש, ת"ש: 9 הסתת

1 **בשלמא** לרב מביא מנאן דרז זרתא לכבינא. איני דלא דמי לעשה נקב בלול של
2 חרותגלין, דרחם עשוי לחבניס ולחוציא, מרמ טעמם בנין כל דזו מתידיב, כמו
3 מעילי שופתא בקופינא דמרא ומסתת. ללא לבמהו, דמשום בנין כל דזו לא מתידיב -
4 אמאי חייבי? האי דאן גמר מלאכה? **אם** לבמהו במלא פי הגדי ואם להסך, פירוש:
5 שאינם ארויין לבאילבל, דאי לא חבי - מתידיב

6 **אשירא** וזאת, כיאמר לעיל דף קה, חזק המוציא
7 שבו במלא פי פרה לגמל - דחיב:
8 **כאנם** שבו. ומתני' דלא מיליפי באבא, באבא,
9 אמור ר'ה, דאיידי באלין יבש, שאנו
10 מתקן כלום:

11 **לא** צריכא דעבדי בארעת חבריה. פי'
12 בעיור (ערך ספר) בדפוס ישיה דלא
13 ניחא ליה, כיון דקעבד בארעת חבריה, וכיון
14 באור שאינו אהוב, והקוצי בדרת בשעת מילה
15 כחול לה בתולה, והקוצי כחול לאיסור
16 דרבנן ליבא, והתיר ר' חבית שפקדוה בפשתן
17 להסיר הפקק ולמשוך ממנו יין בשבת, איני'
18 שאיל אלמיא ליסומו כביסור חביסה, ודוי פסק
19 ירישה - כיון דאינו נהנה בסחיטה זאת, שדיון
20 נופל לארץ - מותר, ואינו נראה, דהא מפיס
21 מורסא לחוציא ממנו ליהיה, הוה אסור לא לאו
22 כשיצא עצרא זופא, איני' שאינו נהנה כלל
23 בכיון הפחת, ואינו מתחבין כלל בניבן הפחת אלא
24 לניקבה בעלמא, וזה הביא רש"י מייחוס על די
25 לישול בה את הקוצי' דמוקי לה ביביתנשי' (שם)
26 שריצה נתופה פטור עליה, ומשה עצרא שרי.
27 **אזני** שאינו נהנה בחבורה, וזה אסור לא לאו
28 חטא, אבל איסורא איבא, וזה דאקמר בשהילי
29 אמר ר'ה, וזהו אסורא איבא, וזה דאקמר בשהילי
30 חטא, אבל איסורא איבא, וזה דאקמר בשהילי
31 שריצה נתופה פטור עליה, ומשה עצרא שרי.
32 **אזני** שאינו נהנה בחבורה, וזה אסור לא לאו
33 חטא, אבל איסורא איבא, וזה דאקמר בשהילי
34 אמר ר'ה, וזהו אסורא איבא, וזה דאקמר בשהילי

35 **באני** שנו, אבוי אמר: אפילו תימא בשרה דלאו אנם,
36 וכגון דלא קמפיון, והא אבוי ורבא דאמרי' תרווייהו: מודה
37 רבי שמעון בפסיק רישיה ולא מיתא! לא צריכא, דקעביד
38 בארעת דתבריה. **מתני'** הכותב שתי אוזותיו, בין בימינו
39 בין בשמאלו, בין משום אהר בין משומי שמות, כל משתי
40 שמניות, בכל לשון - חייב. אמר רבי יוסי: לא חייבו שתי
41 אוזותיו אלא משום רושם, שפך פותבין על קרשי המשפך,
42 לדע' איזו פי וזגו. א"ר הודה: מיצניו שם קסין משום גזלו,
43 שם משמעון ומשמאל, נח מנחור, דין מנדניאל, ג' מנדניאל.
44 **גמ'** בשלמא אימין ליתחיב - משום דרדך פתיבה בקך.
45 אלא אשמאל אמאי? הא אין דרדך פתיבה בקך! א"ר רמייה:
46 כאשר די שנו, ותהוי שמאל ידיה כיומן דכ"ע, ואשמאל
47 - ליתחיב, אימין - לא לחייבו! אלא אמר אבוי: בשולט
48 בשתי דידי, רב יעקב בריה דרב יעקב אמר: הא מני - ר'
49 יוסי היא, דאמרי': לא חייבו שתי אוזותיו אלא משום רושם,
50 והא מדיפסא ר' יוסי היא, רישא אהו! יוסי! פולק רבי
51 יוסי היא. א"ר הודה מצינו. אלא ר' הודה שתי אוזותיו

52 **בארעת** דתבריה, פי' הדיואי מלאכה שאיני'
53 לעופה:
54 בגלטרור
55 וכן שני שמות הוא דמתייב, שתי אוזותיו והן שם אהר לא מתייב? והתנאי: "ועשה אהר" יכול
56 עד שיתכחב כל השם, ועד שאיזוהו כל תננה, ועד שיעשה על הגפה - ה"ל מלאכה, או מאחת'
57 יכול אפילו לא כתב אלא אות אחת, ולא אהר אלא הונא אהר, ולא עשה אלא בית אהר בנכה
58 כצד אהר מלמטה ואהר מעלמה, וכן קרוין
59 בתוים, וכן עובדי אהר, וזבית אהר אין מתקיים, ומשום דלא חתימין ניהור - קרי לזו בית, כמו פתי ניירן - שאין לה פתי ניירן אהר;
60 ה"ל

1 הקדית, וכל הקודת עיני מלמלאו הוא, לחקוע בו וחד, ושלא למלאו - קרי נוקב;
2 **בשלמא לרב**, דאמר נקב בתי בנין, האי גמי בנין הוה כל שהוא, ואני' שילמאנו -
3 הרי דעויל לבנן שקודת החור: חד חרתא. קודת חור: אלא לשמאל. דאמר נוקב
4 לא בזנה הוא. בשלמא נקב דלול - איבא למימר מכה בפטיש, אפיל וזה ששומר
5 לכותו, לא וגמר מלאכה הוה: דכניה
6 **ברמיא** דפירולא, במסמר ארוך של ברזל;
7 שתיקיה בניגוס, תחלוש בה: דחק קפיא
8 בקבא, כגוזה גדול דרזא לחוק בן בק, חקק
9 שלש לוגין, ואני' שעתיד להסוף - יש
10 ששקיימין פן: סאמן דיוי, מרגיל ומכותם
11 הכאה דראוייה למלאכה, מכה גדולה או
12 מכה קטנה; מרדדי טפי משלש; וציפוי
13 קרשיים; עושין פן, מין ג' על טעם ואתא על
14 הסך, לחוליק ההקדסם שלא יקבע הסי
15 שהוא דק, ובעלי טעמב במוקמינן איהו;
16 עושי פן: **מתני'** בקרסם, קוצץ ענפים
17 יבשם מן אילן לחקט: קודר, דרין לחין
18 דקשיים של פרה או עקומים שון מרובין
19 ומחכים האילן ומתיכשין, וקוצץ אותם
20 מנונו; אם לתפן, את האילן או את הפרקע
21 קוצצו מן המחזור; ביצה קלה בגרוגרת
22 מביצת חרותגלי, שקלה הוא לשלש כלל
23 הברצים: **גמ'** לדיורא בקרא, לזרוד בחובה
24 נימא של דלעת, ואני' דשינוי (לעיל דף צג)
25 לענין הוצאת זרע ולזנין שנים, שאין מפיס -
26 טורח בניקא אחת, הימ הוצאה, דבי מפיס -
27 תתייב מפיס פי הדקיה - שאני וזרע ותאוב באפי
28 אכל בעיני דרדך, אבל נמשך חותב
29 נפשה עבד לזה: עושין, עשב שיתין
30 קרפסילי; ורדך, מין קנים הם, ובעוין רבים
31 ורדךין אותם למאכל אדם, חתשו מעט -
32 ראיין למאכל בתומה; נישט - עומדין
33 להקדה; אמר פולח לא ליהו את הפרקע
34 ניהוי, ריהו הפרקע מתיפיה מנילי: אמר:
35 שאין צריך להקדה; בארעא דתבריה, לא
36 איכת ליה ליהו: **מתני'** בין משם אהר,
37 שתיין אלפין; שתיים שמות, אלקי בית; שתי
38 שמניות, אחת בדין ואחת סבקרא; ככל
39 לשון של כל כתיבים, ונפן של כל אוקה
40 ואוקה; משום רושם, סקון שהיו עושים
41 בקרשי המשפך, מפני ששפרקין אותו,
42 ולבשוקמיהו לא יחלפו סדר הקרשים, ואקא
43 ר' יוסי למימר, דאיפי לא כתב, אלא רשם
44 שם קיימות בעלמא לסימן - חייב; צבי
45 שם קיימו לאשמועזין וזו
46 הודה, דאיני' שלא נגמר מלאכה, שמתבין
47 לכותב תיבה גדולה וכתב מקצת, ואותו
48 מקצת הויה תיבה המתקיימת במקום אחר -
49 חייב; שאינו שותה הוה, כיני' רב יעקב
50 בתיבה, אלא רושם בקלמא, ובשמאלו רושם
51 מראה והוה ידן וני' שמת, כיון דער דנקט
52 מתניה, שאינו שותה הוה; כיני' רב יעקב
53 אהר, כיון שש מששך, או תת מחתנין, או חז'
54 מחתים - לא מתיידיב, מילא נקט רבי יודק'
55 חד מהקדי: אחת, מלה במשמתי' כל השם,
56 כתיבה קרדי שני: בית אהר נפלה, לאור
57 שתיים קרדים של שתי, עושה בארתינו ערב
58 צד אהר מלמטה ואהר מעלמה, וכן קרוין
59 בתוים, וכן עובדי אהר, וזבית אהר אין מתקיים, ומשום דלא חתימין ניהור - קרי לזו בית, כמו פתי ניירן - שאין לה פתי ניירן אהר;
60 ה"ל

1 **גרוע** קא גרוע ליה דאמר רבי חייא בר אבא מנעפר צופים אמרום. וא"ת הדבא
 2 מנעטע דבפתוחא קאמר ר' צופים אמרום. ובפ"ק גמילה (דף פ) ר' עלה דר' חייא
 3 בר אבא מ"אלה נמנעו? שאין נבא רשאי לחוש דבר, ועד: האמר רב תסדא עס וסמן
 4 שבלוחות בנס היו עומדים. משמע דר' חייא בסתומה איירי? ואורי: דהכי קאמר התם. ועד
 5 האמר רב תסדא. ועד, אי רב חייא בר אבא

6 בסתומה איירי - תקשה נמי דרב תסדא. אלא
 7 דאי אפתיחא איירי. ודא נעקט מנעפר ולא נעק
 8 לזו כסודר אלפא ביתא - משום דמנעפר משמע
 9 'מן צופים': **נבוב** בובן בחר רדה. תימה
 10 האמר נעק לזו, כיון דזה הוא בלוחות: **א"ל**
 11 לר' יהושע בן לוי אתו דרדיקי בר. בירושלמי
 12 ובבבבשיית רבה (פ א) קאמר דר' אליעזר ר'
 13 יהושע דזו מנאון דרדיקי, וחולק על הש"ס שלנו.
 14 וזו דאמר בפרקי דר' אליעזר שלא למד ר'
 15 האמר דר' אליעזר טורח אלא עד שדחה גודל - היינו שלא
 16 עסק עד שנעשה גודל: **א"ת** דגרסי בר ליטמא
 17 פותחין לו. כלומר: יש לו פתחים ליבנס, בא
 18 ליתר - מסייעין אותו שפותחין לו פתח ליבנס.
 19 והיינו דומיא דלעיל, דשפיק ליה פתח ליבנס.
 20 ולדעתו דגרסי בא ליטמא פותחין לו - צריך למד
 21 דמסייעין אותו וזו טפי מפותחין:

תוספות

1 **עלוי קא מעלי ליה** שפוקה מם סתומה בלוחות. אכל מם פתוחה לא היתה בלוחות,
 2 דברקשר מנעפר צופים אמרום. וכיון דאמר רב תסדא מם וקמן שבלוחות בנס היו
 3 עומדים. לא אפשר לאוקומיה אלא בסתומה. ודואיל והתבב היה נראה משני
 4 עבריהם. היה לה לפיול, אם לא שבנס היה עומד. אכל פתח איהו קא גנס. ע"כ מנעפר
 5 דרבי ר' ירמיה דאמר צופים אמרום - בפתוחים
 6 קאמר. יש שמקשיין סוגיא זו על סוגיא דאמר
 7 גמילה. דרמין את דר' ירמיה אתא דרב
 8 תסדא, אלא פתוחים תרתייהו בסתומין ואין רב
 9 קושיא. שכן דרך ההלמה, הנמקש מהפך
 10 השפרא כדן כדן שיקשה. ובמקום אחר בדמכפ
 11 לפי הקושיא. ואי הוה גיה הקם לרבינו י
 12 איתמר דרב תסדא בסתומין דר' ירמיה
 13 בפתוחין - והוה מתרץ ליה. אלא מירוצא
 14 ממילא של היה הקם. ודני: מיתב היה.
 15 תרתייהו. ולא ידעי דה באמנעו סתוב כו':
 16 ונקרא בסתומין. האותיות הפוכות והתיבה
 17 הפוכה. ולא אשמיעינן אלא שפוקה התקנה נעב
 18 את כל הלוח. ולפיקר יהו מם וקמן בנס: נבוב
 19 מבר קרי. לא יהו בלוחות. אלא מיתב בלמקא
 20 נקט: אלה בניה. למוד תורה: מ"ם פשים פריעה
 21 דגמ"ל לגבי דל"ת. ולא לגבי ביה: מ"ם פשים
 22 פריעה דל"ת לגבי גמ"ל. ולא לגבי דא. היא
 23 שמומשה קנת לנד גמ"ל וקמ"ל. עני
 24 נפשיה. ולא מירתינו למעל הבית שאלו ארתיו:
 25 גמ"ל מנא יהו (סוכה דף מה). שנתח דם:
 26 ומפסי כל היינו טרתי: ור"שה. היינו יוד: פ"ר.
 27 היינו ב"ת: ע"לולס תבא. היינו למד: קאמר
 28 פתוח וימאמר סתום. יש דברים שנתון רשאו
 29 לדורשן. ויש שאמה מצוה לוסלותן. כגון
 30 מעשה מרדכי: **נאמן פשוט**. אדם כשר צריך
 31 להיות כפוף ונעין. וסופו להיות שטות וקוץ
 32 לעולם הבא: **מקיים** של סדר שמעונו. ותבא
 33 או אמורא בגידי. דלא תשכח אתח מתוך. כגון
 34 אלא שבלכות: **פה פתוח**. 'בישעת המקמינס
 35 פור: כ' סתום. 'בישעת המפורן כנס, אם
 36 יש גזול מבית: **מגוד ראש**. ברתר ונעה
 37 ומרה: מ"ם מתרד אפיה דק"ף מר"ש. לשיקא
 38 דמעילא הוא. שאחריו של ריש לגבי הקרף.
 39 שאין הקבה רוצה להסתכל בפני רשע: **תבא**
 40 דק"ף. כמין ויזין שועשין בסופו של גג קרף:
 41 פריעה דק"ף ו' תבא. שאינה נדרכת על גגה:
 42 ליעול ביה. יתקו חתתי גזלי הקרף. ויבנס פתח
 43 של יתין: **מסייעין אותו**. ומכניח לו פתח: הוא
 44 ילין. מעצמו ללין. לא יסייעהו ולא ימנעהו:
 45 **ואם גלעיים**. ולמדך טובה הוא מנשר: יתן יתן.
 46 יסיעוהו מן השמים: **מקרבן פתוח**. איתות
 47 קרובות. שלשון קרובות בסודרן של אלפא
 48 ביהא: **אפת מקרבן פתוח**. זו בהחלת א"ל'
 49 ביה. זו באמנעו. זו בסוף: **אפת פריעה**. כל
 50 אתו ואתו שבו עומדת על רגל אחד: **אפת**
 51 מילין למבני. משקבין החתיה איתותיה מנין
 52 לבקעה. דאלף היה של לה ב רגלים ומושבה
 53 טוב. ורגל השני דרבי: **איתמה** לו. בהחלת וכן
 54 כותף: ע"כ **תרה הישעים**. כי הוא נדש אצל רשעים: **אם את בוש**. ומתאזוז: נר דק נר
 55 שדורח וחולקים עם: **אמר** שר של יתנבם. לים שלי את כל העולם. ואפי ישראל: **אמר** ליה
 56 **א"א** אחרים עליהם על שבענו מנין. בניהו: אין לך. יתנבם חלק בןך בישפרא: ומיזין ש"ת. ואומר
 57 של ש"ת. כל תבוס ישראל: **אל** כ"ם. אמר לו הקבה: לא ידא לך חלק בנים: ג"ם ר"ם. אמר
 58 הקבה: אוליבס לן נדיס. לנן עדי: וז"ל. הינו עקן רבנב: וז"ל ח"ק. הללו ירעו של יצחק
 59 הם, ולא אתנב לך: מ"ר י"ש ב"ת. שמור יו ותנמן. יש לי כחות אחרות:

1 **עלוי קא מעלי ליה** שפוקה מם סתומה בלוחות. אכל מם פתוחה לא היתה בלוחות,
 2 דברקשר מנעפר צופים אמרום. וכיון דאמר רב תסדא מם וקמן שבלוחות בנס היו
 3 עומדים. לא אפשר לאוקומיה אלא בסתומה. ודואיל והתבב היה נראה משני
 4 עבריהם. היה לה לפיול, אם לא שבנס היה עומד. אכל פתח איהו קא גנס. ע"כ מנעפר
 5 דרבי ר' ירמיה דאמר צופים אמרום - בפתוחים
 6 קאמר. יש שמקשיין סוגיא זו על סוגיא דאמר
 7 גמילה. דרמין את דר' ירמיה אתא דרב
 8 תסדא, אלא פתוחים תרתייהו בסתומין ואין רב
 9 קושיא. שכן דרך ההלמה, הנמקש מהפך
 10 השפרא כדן כדן שיקשה. ובמקום אחר בדמכפ
 11 לפי הקושיא. ואי הוה גיה הקם לרבינו י
 12 איתמר דרב תסדא בסתומין דר' ירמיה
 13 בפתוחין - והוה מתרץ ליה. אלא מירוצא
 14 ממילא של היה הקם. ודני: מיתב היה.
 15 תרתייהו. ולא ידעי דה באמנעו סתוב כו':
 16 ונקרא בסתומין. האותיות הפוכות והתיבה
 17 הפוכה. ולא אשמיעינן אלא שפוקה התקנה נעב
 18 את כל הלוח. ולפיקר יהו מם וקמן בנס: נבוב
 19 מבר קרי. לא יהו בלוחות. אלא מיתב בלמקא
 20 נקט: אלה בניה. למוד תורה: מ"ם פשים פריעה
 21 דגמ"ל לגבי דל"ת. ולא לגבי ביה: מ"ם פשים
 22 פריעה דל"ת לגבי גמ"ל. ולא לגבי דא. היא
 23 שמומשה קנת לנד גמ"ל וקמ"ל. עני
 24 נפשיה. ולא מירתינו למעל הבית שאלו ארתיו:
 25 גמ"ל מנא יהו (סוכה דף מה). שנתח דם:
 26 ומפסי כל היינו טרתי: ור"שה. היינו יוד: פ"ר.
 27 היינו ב"ת: ע"לולס תבא. היינו למד: קאמר
 28 פתוח וימאמר סתום. יש דברים שנתון רשאו
 29 לדורשן. ויש שאמה מצוה לוסלותן. כגון
 30 מעשה מרדכי: **נאמן פשוט**. אדם כשר צריך
 31 להיות כפוף ונעין. וסופו להיות שטות וקוץ
 32 לעולם הבא: **מקיים** של סדר שמעונו. ותבא
 33 או אמורא בגידי. דלא תשכח אתח מתוך. כגון
 34 אלא שבלכות: **פה פתוח**. 'בישעת המקמינס
 35 פור: כ' סתום. 'בישעת המפורן כנס, אם
 36 יש גזול מבית: **מגוד ראש**. ברתר ונעה
 37 ומרה: מ"ם מתרד אפיה דק"ף מר"ש. לשיקא
 38 דמעילא הוא. שאחריו של ריש לגבי הקרף.
 39 שאין הקבה רוצה להסתכל בפני רשע: **תבא**
 40 דק"ף. כמין ויזין שועשין בסופו של גג קרף:
 41 פריעה דק"ף ו' תבא. שאינה נדרכת על גגה:
 42 ליעול ביה. יתקו חתתי גזלי הקרף. ויבנס פתח
 43 של יתין: **מסייעין אותו**. ומכניח לו פתח: הוא
 44 ילין. מעצמו ללין. לא יסייעהו ולא ימנעהו:
 45 **ואם גלעיים**. ולמדך טובה הוא מנשר: יתן יתן.
 46 יסיעוהו מן השמים: **מקרבן פתוח**. איתות
 47 קרובות. שלשון קרובות בסודרן של אלפא
 48 ביהא: **אפת מקרבן פתוח**. זו בהחלת א"ל'
 49 ביה. זו באמנעו. זו בסוף: **אפת פריעה**. כל
 50 אתו ואתו שבו עומדת על רגל אחד: **אפת**
 51 מילין למבני. משקבין החתיה איתותיה מנין
 52 לבקעה. דאלף היה של לה ב רגלים ומושבה
 53 טוב. ורגל השני דרבי: **איתמה** לו. בהחלת וכן
 54 כותף: ע"כ **תרה הישעים**. כי הוא נדש אצל רשעים: **אם את בוש**. ומתאזוז: נר דק נר
 55 שדורח וחולקים עם: **אמר** שר של יתנבם. לים שלי את כל העולם. ואפי ישראל: **אמר** ליה
 56 **א"א** אחרים עליהם על שבענו מנין. בניהו: אין לך. יתנבם חלק בןך בישפרא: ומיזין ש"ת. ואומר
 57 של ש"ת. כל תבוס ישראל: **אל** כ"ם. אמר לו הקבה: לא ידא לך חלק בנים: ג"ם ר"ם. אמר
 58 הקבה: אוליבס לן נדיס. לנן עדי: וז"ל. הינו עקן רבנב: וז"ל ח"ק. הללו ירעו של יצחק
 59 הם, ולא אתנב לך: מ"ר י"ש ב"ת. שמור יו ותנמן. יש לי כחות אחרות:

שבת. פרק שנים עשר - הבונה דף קד עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" תוספות

1 **נתבון** לבתוב ח' ובתב שני ייזין. וא"ת מאי איריא נתבון לבתוב ח'. דלא נעשת
2 מחשבתו - אפילו נתבון לבתוב ז' אחריו ובתב שני ייזין פטר - כמו נתבון לרוק
3 ב' דור' (לעיל ק"ע ע"ג). וכן קשה אמרייתא. דמייזי בגמרא נתבון לבתוב אתא אתא ועלו
4 בידו שותם - חייב, אמאי חייב מ"ש נתבון לרוק שותם ורוק ד' וי"ל. דמייזי כהן שדה
5 צריך לבתוב שתי אחרות, איה שתי אחרות
6 שיהו. והשאת נתבון לרבי אסור וכו' נעשת
7 מחשבתו - ואפילו הכי פטור בדמפרש בגמ'
8 משום דבני עובי. וא"ת מאי איריא נתבון לבתוב
9 ח'יה. אפי' נתבון לבתוב שני ייזין ובתב כלא
10 וזון פטור וי"ל דנקט נתבון לבתוב ח' לרובאת.
11 ודוקא בתב שני ייזין וזון פטור. אבל בתב
12 שתי אחרות אחרות דלא בעי זון פטור. וי"ל. חייב, ארבע'
13 והשאת מיהא לאתא וזון פטור.
14 **שיחור**. דכתיב רשי' אירדמיט. ואין גירא'
15 דמאני הוה קרי ליה רבי חייא ב"א
16 ולא נקט ליה בלשון מתני' **בן** סטדא. אורי'
17 דתא בן סטרא דאמרינן רבא דרדה משה פסוס בן
18 יהודה דהיה כהן. וכן עקיבא בדומכא בפרק
19 בתרא דברכות (נף) ושם היה בימי יהושע
20 בן פרחיה בדומכא בפרק בתרא דשטה וז"ל רב'
21 יהושע בן פרחיה שרדה ליה דתגריב ביה ידים.
22 ויהושע הוה קרי דקיס טפי על' עקיבא
23 אמר מרים מנדלא אישא דתא - והא קאמר בפרק
24 קמא דתגיגה. רב ביבי הוה שכיח קמה דלמאן
25 ובלשון רבי. אבא רבה לטלויה ול איתן ילי מריס
26 מגרלה גינא. משמע שדחתה בימי רב ביבי מרים
27 מנדלא גינא אחרת ויהיה. איני מלאך המת
28 ודה מספר לרב ביבי משה שארעו כבר מומן
29 ונזיל.
30 **אמר** רב חסדא דלא רבי יהודה. וא"ת רב
31 אחא ברבי יעקב קאמר אחרואי קאמר
32 רב חסדא פ"י רב יעקב (דף פ"ג) על שבתוב את'
33 לשמה והעביר עליו קילמוס לשמה באו
34 למחוקת ר' יהודה רובנא דתניא נתבון לבתוב
35 כי ודד רב אחא רב יעקב רלמא רב אגא. כי
36 לא קאמר התם גבי תורה. אלא משה ז"ל אלי
37 ואנדר. אבל גבי נז מוה. אי"כ מתני' דהבא
38 כמאן אתיא: וי"ל. דדוקא בעי שדה כתוב שלא
39 לשמה וזו אבא רבי עילון - בתב לבתוב עלמא.
40 שהארון מתקן ויהי מן הראשון שששד
41 לשמה. אבל כשאין כתב העילון מתקן כלום.
42 לכ"ע לא הוה כתב. ודוכי מייזי מתני' אתיא
43 ככ"ע. ורב חסדא קאמר הבא דמתני' אתיא
44 דלא רבי"י. לטעמיה. אפי' בשמתקן בתבן אחרון.
45 אבל דלא אחא רב יעקב ע"כ מתני' לא אירי
46 בכל ענין. דבגמ' לא מצי אירי: **התם** מחוסר
47 מנשה. פרק "על הבונה באת מתיב' (מתוב'
48 דף ג'ו) בהדיח בשר על גבי תהלים ונצלה בו
49 כגורות משני מפתח. איבא מאן דמחייב
50 ויבאכא מנא פסטי. אמר דמחייב כרב דלא מ'ן
51 לבתב על שני כותלי הבית. שתיק שם חסדא
52 קריבה כמו באן.
53
54

1 **מתני'** הנותב שתי אחרות הבעלם אחד - חייב. כתב
2 ב"ריו, כסם, בסקינא, קלמוס, ובקנקנתום, ובכל דבר שהוא
3 רושם, על שני כותלי ויזית, ועל שני לוויי פינקס והן נתבון
4 זה עם זה - חייב. הנותב על בשרו - חייב. המקטב
5 על בשרו - ר' אליעזר מתיב תפאת, ותקמם פותרין.
6 כתב במשקין, כמו פירות, באבק דרבים, הסופרים,
7 ובכל דבר שאינו מתקיים - פטור. לאחר דו', ברגלו, בפיו,
8 כתב, תפוחין, לבתוב ח"ת ובתב ב' וייזין, אחת בארץ ואחת
9 בקרית, כתב על ב' כותלי הבית, על שני דפי פנקס ואין
10 רהנין זה עם זה - פטור. כתב את אחת נטרקין -
11 ר' יהושע בן בתירא מתיב, ותקמם פותרין. גמ' דיו -
12 דיותא, כס - ספא, סקרא - אמר רבה רב בר תנא:
13 סקרא שמה. קולמוס - קולא, קנקנתום - אמר רבה
14 בר בר תנא אמר שמואל: חרתא דאושפפי. ובכל דבר
15 שהוא רושם. לאתויי מאי? לאתויי הא דתני רבי תנאי,
16 כתב ב' כותלי ויזית ואפצא - בשר. תני ר' חייא: כתב באבא,
17 בשרו, ובשרו - בשר. המקטב על בשרו" - תניא, אמר
18 לון רבי אליעזר לחכמים: ותלא בן סקרא הוציא בשפים
19 ממזרים בפרסיה שעל בשרו! אמרו לו: שומה הוה, ואין
20 מביאין ראיה מן השומים. בן סקרא? בן פנדירה הוא!
21 אמר רב חסדא: בעל-סקרא, בעל-פנדירה. בעל פפוס בן
22 יהודה הוא! אלא, אמר סקרא. אמר מרים מגרלה שער
23 נשיא תנאי! אלא, דאמרין בפומפודיתא סתת דא מבקלה.
24 **"כתב את אחת סמוך לכתב"** - מאן תנא? אמר רבא בר
25 רב הונא: דלא בר' אליעזר, דא ר' אליעזר - האמר
26 "אחת על הארץ חייב" - כתב על גבי כתב". מאן תנא?
27 א"ר חסדא: דלא בר' יהודה, דתניא: כתב שתי צדין
28 לכתוב את השם ותפנין לכתוב יהודה, ומעיה ולא הטיל
29 בו דל"ת - מעביר עליו קולמוס ומקדשו, דברי ר' יהודה.
30 ותקמם אומרים: אין השם מן המוכרח. תנא: כתב את
31 אחת והשלימה לספר, ארנ חוט אחר והשלימה לבגד -
32 חייב. מאן תנא? אמר רבא בר רב הונא: ר' אליעזר היא.
33 דאמר: אחת על הארץ - חייב. רב אשי אמר: אפילו
34 תמיא רבנן, והשלים שאני. א"ר אמר: כתב את אחת
35 ומבטריא ואחת בצפון - חייב, בחובה היה אלא שפחוסר
36 קריבה. ותנא: כתב על שני כותלי הבית, ועל שני דפי
37 פנקס ואין רהנין זה עם זה - פטור! התם מחוסר מעשה
38 אחרות, חייב. השתא כתב את אחת - פטור, הגיה
39 אחרות
40

1 **מתני'** על שני כותלי ויזית אחת במקור ואחת בצפון. סמוכות זו לזו מקצוע: על
2 שני לווי פנקס. פנקס על תנונים. ענין אותן על סוקרים, שיש להם לוחים הרבה
3 חקוקין וטוחין בשערה: על שני לווי פנקס. רבוחא שאמעינן. דאע"ג דלא אלתא אחר
4 הם. אמר תנאי ונקרין זה עם זה, שמכובין על שני שפתי הלוחין סמוכים זה לזה - חייב:
5 הנותב על בשרו. ב"ר: מתיב. בכתב. סמוכה. א'
6 כסיד: במשקין. כמו מן תרוסין. ששטחין: א'
7 כפי פירות. כל פירות: באבק דרבים. בטיל.
8 לישן אתו. כתב באבק דרבים - באצבעו שישת את
9 אחרות בעקר גזבו. באבק הסופרי'. עפרותית
10 של קסת הסופר: לאתי' ידו. גבג ידו, שאחו
11 הקולמוס באצבעותיו. והפך ידו ובתב:
12 טריפיקא. אצ"ל ידיו: כתב את אחת סמוך
13 לכתב. אצ"ל את הכותבה וז"ל את להשלימה
14 לתיבת: על ע"ב התב. העביר הקולמוס על
15 אחרות התוכים כבר, וחדוש: תפנין לבתוב
16 ח"ת. ודילג הקולמוס, ולא נראה הגג של
17 ח"ת. אלא שני הרגלים. ונראה כשני ייזין. על
18 שני כותלי הבית. שאינו מקצוע: על שני דפי
19 פנקס. שעשוי עמודים כמגילה, וכתב את
20 בעמוד זה ואת בזה. ואינו יכול לקרן את
21 אם בן אחרון הפסק שביניהם. וזה לכותלי
22 הבית רוחקין זה מזה. ותנא ברישא שני כותלי
23 הבית - דסקמא אין רהנין זה עם זה. ודברי תנא
24 שני דפי פנקס, וזה לכותלי הבית, ולא זו אף
25 זו קמתי: כתב את אחת על שני ובטרין, כי
26 שעשה סימן נקודה עליה. לומר שלקבין בה
27 מיהב שלימה תבאה: גמ' ספא. ארומפיט:
28 סקרא. אמריא עבט אודם שובקובען. כי
29 תריסין. קולא. עבט שרף אילן: קריא
30 דאויפס. ארומפיט: כתב. לגמ' כפי ספא.
31 יא מין פרי, ואי מי גשמים: אפצא. מי
32 עצמים. גליש: באבק, בעפרה, ומשוחו
33 כשהוא משפשף עפרת על הקלף: בשחור.
34 פחים: שיחור. ארומפיט: הוציא בשפים.
35 שלא היה יכול להוציאן בשפים. שיהו
36 הטרסומין בודקין כל הוציאם שלא יוצאו
37 כפיים. למקדם לבני מדינה אחרת: שמה
38 היה. עשות היה בו לעשות מן שאין דרך בני
39 אדם עשות ומסר בפשו על דבר: א' על
40 הארץ. וז"ל א' ארנ על קצת ארץ: וקעיה ולא
41 תשיל בו דלת. ונמצא שם ככתב במקומו,
42 אבל לא בכונת: מעביר עליו קולמוס.
43 לבנות שם על כל אותיותיה, כאלו הוא
44 כותב: והשלימה לספר. את אחרונה של
45 אחת מביד סופרים: מחוסר מעשה דקריבה.
46 אתו מקרין אלא על ידי קרן המפסיק
47 ביניהן. וכי קאמר רב אמר - בגון כתב את
48 על שפת לוח זו ובטרדה, ואתה על שפת לוח
49 זו בצפון, ואתה יכול לקרן על המעשה
50 אלא קריבה בעלמא: ועשא שני ייזין.
51 והפסק לקרן דפי צדין: דא אמר בגון שצילו
52 חסדא דלית. דלא וזון אלא הנותב את אחת.
53 ובדבר מוטע חייב. הואיל והוה חסוק הספר.
54 דאסור לאדם לשחות ספר שאינו מונה משום
55 אל תשכן באהליו עולה (איוב יא) והוה
56 ליה ככתב את אחת והשלימה לספר, דאמרן
57 לעיל דחייב ואפי' לרבנן:
58 ועלו

41 **אות אחת חייב? אמר רב ששת:** הכא כמאי עסקינן - בגון שנטלו לבגד של ח"ת ועשאו שני
42 ייזין. רבא אמר: בגון שנטלו לתנא של דל"ת ועשאו ייזין. תנא: נתבון לכתוב את אחת

1 והתניא פטור. אין נראה לרבי גרוס "והתניא". דאמאי לא היה פריך ממתני' ומיהו,
 2 איכא למימר דמתמני לא קשיא ליה. מדרקתיה וכתב שני זינין, ולא נקט ב'
 3 אותיות אחרות ולא בעי זינין, משמע דמטשין זין פטר ליה. אבל מברייתא. דקתני סתמא
 4 פריך שפיר. אבל קשה דאי ברייתא היא הא דפרך מנה. אמאי נקט בתנן לכמות את
 5 ארת ועלו בידו שהתיה אפי' בתנן לאותן שהיו
 6 שכתב וכתבן כלא זין פטור. כיון דממקי לה
 7 ברבעי זינין דהא בברייתא לא קתני וכתב שני
 8 זינין, ונכלל לומר דאית לאשמעטין את כתב
 9 שתי אותיות אחרות ולא בעי זין זיבי.
 10 דפרשתי במתנייהו. לכתב זין נראה דמתמני פריך.
 11 וגרסתי וזהו תנין:

12 רבן גמליאל סבר אין ידיעה לחצי שיעור.
 13 נראה דשעם דרשב"ג משום דכתביב 'א'
 14 הודיע אליו סתמא' ידיעת חטאת הוא דשמה
 15 ידיעה, אבל ידיעה דלאו חטאת – לאו שמה
 16 ידיעה;
 17 ורבנן סברי שני ידיעה לחצי כ"ר. פירש
 18 בקנטי: הא דנקט את ארת שחרית
 19 ואחת בין הערבים – כיון דרזי' שהות ביתים כדי
 20 לידע, חשב כשתי העלמות. ואן נראה. חזאי
 21 הדוח ליה לפרש שיעור שהות. ועוד: דאמר
 22 לעיל: כתב את ארת בעיפורי ואת ארת
 23 בעיפורי – חזיב, אפי' דמסתמא י' שהות כדי
 24 לידע. ונראה דמידי שיעור ביתים. ואחת שחרית
 25 ואחת ערבית נקט לכתותא. דאף על גב דיש עם
 26 הידיעה הפסק ושהות גורל ביתים – מחזיב רגו:

הדרן עלך הבונה

27 האורג. אמר רבי דהי' ו' חזאי' בין בתחלה
 28 בין בסוף ול'ג' י'בן באמצע בין בסוף'
 29 - דאיכ' חזר משמע בסוף ובגו ממש, וזהו אפי'
 30 רבנן מוד דחזיב אפילו באחת. כדאמרין סוף
 31 פרק 'הבונה' (לעיל דף קד). אבל אי לא גרסינן
 32 באמצע – אתי שפיר. דבסוף – לא בסוף ממש
 33 קאמר:

הכל

רבי אילעור. אמר: האורג שלשה חוטין בתחילה, ואחת
 על הארגי – חזיב, וחכאי' ב' בין בתחילה בין בסוף –
 שיעורו ב' חוטין. העושה שתי כתי נירין בנירין בקרום,
 כנפה בכפרה ובפל חזיב, והתופר ב' תפירות ותקורע ע"מ לתפור ב' תפירות. גמ' בי אתא רבי
 יצחק תני: שתיים. והאגן תנן ג'! לא קשיא, הא – באלימ, הא – באלימ, הא – באלימ. אמרי לה להאי גיפא,
 ואמרי לה להאי גיפא. אמרי לה להאי גיפא; אלימ, תלתא – לא סתרי, תרי – סתרי. קטני
 תרי נמי לא סתרי. ואמרי לה להאי גיפא; קטני, תלתא – רבי, תרי – לא ידעי, אלימ:
 תרי נמי ידעי. תניא: האורג ג' חוטין בתחילה, ואחד על הארגי – חזיב, והקמים אוקרים:
 בין בתחילה בין בסוף שיעורן ב' חוטין וכשפה – ב' חוטין ברוחב ג' כתי נירין, הא למה זה
 דוקה – לאורג צלצול קטן. ב' חוטין ברוחב ג' כתי נירין. והאורג ג' חוטין בתחילה ואחד על
 הארגי חזיב – סתמא כר"א. תניא אידך: האורג ב' חוטין על תסם ועל האימרא – חזיב, ר"א
 אומר: אפילו אחר. וכשפה שני חוטין ברוחב שלשה כתי נירין – חזיב, הא למה זה דוקה –
 לאורג צלצול קטן, שני חוטין על רותב ג' כתי נירין. והאורג ב' חוטין על תסם ועל האימרא –
 חזיב, סתמא כרבנן. "העושה ב' כתי נירין כ"א". מאי [בנירין]? אמר אביי: תרתי כתי נירא, והדא
 בנירא. "בפירות". מאי בפירות? אמר רבי: מצובתא. "והתופר ב' תפירות". הא תנינא באבות
 מלאכות: והתופר ב' תפירות! משום דקבעי למיתנא ספא. ותקורע ע"מ לתפור ב' תפירות,
 כתני נמי התופר. "והקורע" – הא נמי תנינא באבות מלאכות! אלא, משום דקבעי למיתני
 משום הכי קתני [התופר שתי תפירות]. "ותקורע ע"מ לתפור שתי תפירות". היכי משפחת לה?
 ידעכה

ועלו בידו שתיים. היינו נמי מתנן לכמות ח' וקבת שני זינין. הא. דתנן פטור: דבעי
 זינין. שעדין צריכות ראשי חוטין לירין בקגן שלקו, שהיונין צריכות ג' זינין, ומין
 ושמאל ולמעלה. כדאמרין במקוח (דף סט): פלך בתנין. 'נשיא אלוהים אתה'
 (בראשית כו): אובי. מולא אמר אבי: אמא נשי. אבי בעצמי: אפריה. שהיא נעקמה:
 כרפול. גבי נחת העומר כתיב 'גרס כמות'
 ששכבה אשתיא לכת ליה בעוד שהתיע פסח
 והיה של קש מלא הימנו: מתני' אחת
 שחרית ואחת בין הערבים: כיון דחזיל שהות
 ביתים בין לידע. היה לה חצי כמותי העלמות:
 גמ' ש' ידיעה לחצי שיעור. לחלק, כדי שלא
 יצטרפו עמו חצי הארת:

הדרן עלך הבונה

רבי אילעור. אקא פלרזי שיעור אורג
 שמו באבות מלאכות (לעיל דף עג).
 דתנן הקום: שני חוטין בתחילה. אם זו תחלת
 ארגיהו של בגד: ואחת על הארגי אם מוסקי
 הוא על הארגי – שיעור באחת, ומצטרף עם
 השאר: כתי נירין, שיעור ב' חוטין כדי שתי
 בנירד, שקורין לצישי: בנירין ובקרום. מפרש
 בגמרא: כנפא ובכפרה. הך לאו נירין ממש
 אלא מפרש שהמריכב חטא א' ושל ערב בשתי
 מלמטה. ואחד מלמעלה. ומעמיד השתי כיון
 בתקני: גמ' בי אמא ב' יצוקה קמי' מתני' הכי
 ר"א אומר האורג ב' חוטין בתחילה, ולא פליג
 ר"א ארבען אלא באחד על הארגי: אכלי גיפא.
 אלימ ג', ולא ב'. משום דשנים סתרי, דמתוך
 עובדין אינן ברוקים פה זה כותב, חטטי בשנים
 מחזיב: ואמרי לה להאי גיפא. אלימ שנים
 תרי: ידיעי. דבר הנראה הוא.
 בשנים פטור: ובשפה ב' חוטין ברוחב ג' כתי
 הנגר בולו מין אחר של שתי. ורוחב ברוחב
 הנגר כשיעור שלשה כתי נירין. והאורג בו שני
 חוטין – חזיב. למה זה דוקה. כלומר: למה
 מחזיב באריג קצר ב' דאי, ולא אמרי במלא
 רוחב הסיט דרמשערטן במתני, באורג
 באמצע הנגר: דוקה לאורג צלצול קטן.
 הנגר קצרה, שאינה רחבה יותר משלשה כתי
 נירין: על תסם. אריג רחבה: על האמרא. תחלת
 הנגר, שאורגין בו ערב מן אורג לאימרא:
 ובשפה. לאורך השתי בולו עשין אותו: תרתי
 כתי נירא וחדא בנירא. ב' פעמי' מריכב לחוט
 של שתי בבת נירא. והיינו שקורין לצישי:
 ואחת בנירא. ופעם שלישית מריכבו על חוט
 הנגרא. שקורין לצישי. ומתורב על הקנה:
 מצובתא. כריעת בנירין האורגין כרגל הוא
 וקורין ליישיש'. ויהא במקום הקנה העולה
 ויורד כריעת אריגת נשים. שקורין פרישאי:
 הא תנינא באבות מלאכות ולקח לי
 למיהדר ולמתניהו. הך, האיל לא פלרזי
 הך מדי אמא. שקלאמא אורג – משום פלוגתא.
 ושתי כתי נירין – לאשמועטין בנירין ובקרום
 ובנפה

הדרן עלך הבונה

רבי אילעור אמר: האורג שלשה חוטין בתחילה, ואחת
 על הארגי – חזיב, וחכאי' ב' בין בתחילה בין בסוף –
 שיעורו ב' חוטין. העושה שתי כתי נירין בנירין בקרום,
 כנפה בכפרה ובפל חזיב, והתופר ב' תפירות ותקורע ע"מ לתפור ב' תפירות. גמ' בי אתא רבי
 יצחק תני: שתיים. והאגן תנן ג'! לא קשיא, הא – באלימ, הא – באלימ, הא – באלימ. אמרי לה להאי גיפא,
 ואמרי לה להאי גיפא. אמרי לה להאי גיפא; אלימ, תלתא – לא סתרי, תרי – סתרי. קטני
 תרי נמי לא סתרי. ואמרי לה להאי גיפא; קטני, תלתא – רבי, תרי – לא ידעי, אלימ:
 תרי נמי ידעי. תניא: האורג ג' חוטין בתחילה, ואחד על הארגי – חזיב, והקמים אוקרים:
 בין בתחילה בין בסוף שיעורן ב' חוטין וכשפה – ב' חוטין ברוחב ג' כתי נירין, הא למה זה
 דוקה – לאורג צלצול קטן. ב' חוטין ברוחב ג' כתי נירין. והאורג ג' חוטין בתחילה ואחד על
 הארגי חזיב – סתמא כר"א. תניא אידך: האורג ב' חוטין על תסם ועל האימרא – חזיב, ר"א
 אומר: אפילו אחר. וכשפה שני חוטין ברוחב שלשה כתי נירין – חזיב, הא למה זה דוקה –
 לאורג צלצול קטן, שני חוטין על רותב ג' כתי נירין. והאורג ב' חוטין על תסם ועל האימרא –
 חזיב, סתמא כרבנן. "העושה ב' כתי נירין כ"א". מאי [בנירין]? אמר אביי: תרתי כתי נירא, והדא
 בנירא. "בפירות". מאי בפירות? אמר רבי: מצובתא. "והתופר ב' תפירות". הא תנינא באבות
 מלאכות: והתופר ב' תפירות! משום דקבעי למיתנא ספא. ותקורע ע"מ לתפור ב' תפירות,
 כתני נמי התופר. "והקורע" – הא נמי תנינא באבות מלאכות! אלא, משום דקבעי למיתני
 משום הכי קתני [התופר שתי תפירות]. "ותקורע ע"מ לתפור שתי תפירות". היכי משפחת לה?
 ידעכה

שבת. פרק שלשה עשר – האורג דף קה עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"

הכל חולצין עליו. אמר רשב"א דאפי' אורי רבו חייב. כדאמרינן במדק (ברא. מ) מי מני רבו שמתו; חכם שמתו חני. והא דאמר בשליחי פרק אלו מצואות" (ב"מ ג.א) רבא קרע עליה הדוחא גברא דאסבירה ודחמא לטטרין - היינו קרע שאנו מתאנה. כדון הלמוד לרב. כדחתי בפסק אלו מנחין" (מדק פ"ד כ"ו). **דתנאי** ר"ש בן אבא לעורר אמור הלמוד על המת ב. משום שיהיה ליה לחשים. גמרימי אפי' באינו כשר:

1 **הא** ר' יהודה הוא ר"ש. פי' בקונט: רבנאי
2 שיהיה נמי נשטר ולא קשה חותו מבהאי
3 והא דלא קאמר "אלא" - משום דלא דחבר
4 אמורא לעיל. וקשה לר"י דע"כ תירושיה במת
5 דידיה איירי ולא במת דעלמא. כדחתי בגרייתא
6 דלעיל דינא דר' קריעה ואי' ב' חייב מלאכה
7 שצריכה לגופה. כיון שיהא עורך מניה. כדומה
8 לקנן. ונראה לר"י דלא מטרין אלא חתו
9 אחתו. אבל בעל חתו לא פליגי. דבמת דעלמא
10 פטור - דמקלל הוא. ובמת דידיה דאיכא מצה
11 - חשיב מתוקן. איני דלקנן שבעת דעלמא
12 מצה לא חשיב ר"י חייב. דהא ליה מצינה
13 והבערת בה כדן דמקלל בחבורה ובהערה
14 חייב - דחם מקללך הוא לגמרי. שאינו עורך
15 אחד. אלא מה שהוא עורך מצה. אבל גבי
16 קריעה אבל ליה חתון הבגד על ידי קריעה -
17 שכלל ללבושו בכל שעה, ואזוהי בו חתום.
18 ועוד. כמו שמתקל קרית ר"ה דחם החיקין א'
19 לבסוף. כשבעת חבורה הובעה אלא באה
20 הכשר מצה. עד הגמור. אבל הכא - בשעת
21 קריעה בא חתון. ולא חשיב לקלל: **לש**
22 צריכא דקדברא למירומא אמתא בו. והא
23 הוה מיצי לאוקמי תירושיהו כר' יהודה. ומניין
24 דלא עבד למירומא אמתא. ודלא"ה מומקטין
25 לקנן כר' יהודה. דאמר מקלל בחבורה פטור.
26 אלא דתניא ליה לאוקמי מניין ברוביב למירומא
27 אמתא. דאי בחתום - (י) פשיטא דפטור:
28 שרש עליון חדר. רב. משום דלא אשכחן
29 דבתיב ביה יוצבו אחוה אוקמי יומי' כיון
30 במשה ואהרן. ע"כ תוספות שאנין: רש"י:
31 חתן

ובקפח ובכבדך ושל, דלא תנא לה(1) ה: דעבדיה. רב: כי בסיקא. והולכת ומתקפלת. שאין הבגד שדה ובוולט בבגד במין כסי. וצריך לקרוע הבגד למטה ומולל לפניו. והתפירה מתיישבת: **מתני'** ה' פטור. מפרש בגמרא. שיש הוא הפסק שבין אצבע לאמה כמו שאדם יכול להרחיבו. ואם סוף וליבין ויפצו רבע. שחן כותן אבא מלאכות. חס א"רן בשיעור הזה - חייב: **האורז** ב' 5

1 **ועבדה** כי בסיקא. **מתני'** חקורע בחמתו. ועל מתו; **וכל**
2 **המקללין** - פטורין. **והמקלל** ע"מ לתקן - שיעורו ממתקן.
3 שיעורו **המלבן והמפניץ והצובע והטווה** - כמלא דרב
4 ה' פטור **כפול והאורז** שני חומין - שיעורו כמלא הפינו.
5 **גמ'** וימניחו: חקורע בחמתו ובאבלו ועל מתו - חייב.
6 **ועל** שמתו **אלא את השבת** - יצא ידי חובתו לא יצא.
7 **הא** - כמת דידיה. **הא** - כמת דעלמא. **והא** "מתו" **קטניו**
8 **לעולם**. כמת דידיה. **ובתנך דלאו** בני אבילות וניהו. **ואי**
9 **חכם** במת - חייבו מיתויה. **דתנאי**: **חכם שמת** - הכל
10 **קרובין**. **הכל קרובין** ס'?! **אלא** אמתא: **הכל מקרובין**. **הכל**
11 **קרובין עליו**. **הכל חולצין עליו**. **הכל מקרין עליו** **ברחבה!**
12 **לא צריכא**. **דלאו חכם** הוא. **ואי אדם פשר הוא** - חייבו
13 **מיתויה**. **דתנאי**: **כפני מה מתים בניו ובנותיו של אדם משתן**
14 **קטנים** - כר' שיבבה וי'אבאל על אדם פשר. **כר' שיבבה**
15 **עורבא שקלי מצינה?!** **אלא**: **מפני שלא כבה והתאבל על**
16 **אדם פשר**. **שכל הבוכה על אדם פשר** - מוחלץ לו על
17 **כל עונותיו**. **ואי דקאי בשביל כבוד ששעה**. **לא צריכא**. **דלאו אדם**
18 **כשר** הוא. **ואי דקאי בששעת יציאת נשמה** - חייבו מיתויה.
19 **דתנאי**, **ר"ש בן אלקנור** אומר: **העומד על המת בשעת**
20 **יציאת נשמה** - חייב לקרוע. **הא למה זה דומה** - לם"ת
21 **שנערפה**. **לא צריכא**. **דלא קאי בששעת יציאת נשמה**. **תינה**
22 **מתו**, **אלא** **המתו אחתו** **קשיא!** **המתו אחתו** **נמי לא**
23 **קשיא**. **הא** - ר' יהודה. **הא** - ר' ש"ש. **הא** ר' יהודה. **דאמר**
24 **"מלאכה שאין צריכה לגופה** - חייב עליה". **הא** ר"ש.
25 **דאמר** **"מלאכה שאין צריכה לגופה פטור עליה"**. **אימר**
26 **דשבעת** **ליה** **לר'** **יהודה** **במתקן**. **במקלל** **מי שמעתי** **ליה?**

27 **א"ר אבין**: **הא** **נמי מתקן** הוא, **דקעביד** **נתת רוח לצרו**. **וכהאי** **גוונא** **מי שר?** **והתנאי**, **ר"ש?**
28 **בן אלקנור** אומר משום חילופא בר אנרי. שאמר משום ר' יוחנן בן נורי: **המקורע בגריו בחמתו**,
29 **והמקורע בגריו בחמתו**, **והמפורע מועותיו בחמתו** - **יהא בענייך פגועב** ע"ו; **שפך אמונתו של יצה"ר**,
30 **חיום אומר** לו **"עשה קב"** **ולמחר אומר** לו **"עשה קב"**. **עד שאומר** לו **"עבוד ע"ו"** **והולך ועובר**.
31 **א"ר אבין**: **מאי קרחה** - **לא ידוה קב** אל זו **ולא תשתתוה** **לאל** **קבר**, **איזוהו** אל זו **שש בגופו**
32 **של אדם** - **היו אומר** זה יצר הרע. **לא צריכא**. **דקא עביד למירומא אמתא אינשי** ביתיה. **כי**
33 **הא** **רוב יהודה** **שליף מצבייתא**, **רב אמת** **בר ענק** **תבר מאני** **הכור**, **רב ששת** **ומי לה לאמתיה**
34 **מונינא ארישא**, **רבי אבא** **תבר נכתמא**. **אמר** **ר"ש בן פון** **א"ר יהושע** **בן לוי** **משום** **בר קפרא**: **כל**
35 **המוריד** **דמעוה** **על אדם פשר** - **הקב"ה** **סופרן**, **ומינוח** **בבית גניו**, **שנאמר** **"נדי ספרתה אתה**
36 **שמה דמעתי** **בנאדך** **אלה בספרתך"**. **א"ר יהודה** **אמר** **רבי**: **כל המתעצל בחתופו של חכם** -
37 **ראוי לקרבו** **בתיו**. **שנאמר** **אחוז בגבולו** **אחוז בתננת** **כרה** **אשר** **תבר** **אפרים** **מצפון**
38 **לחר** **געש** **מלמד** **שרשש עליהן** **הר** **לחודגן**. **א"ר חייא** **בר אבא** **א"ר יוחנן**: **כל המתעצל בחתופו**
39 **של חכם** - **אינו מאריך ימים**, **מדה כנגד מדה**, **שנאמר** **"כפאסאף בשלחה תריבנה"**. **איתיביה** **ר'**
40 **חייא** **בר אבא** **לר'** **יוחנן**: **"ועברו** **העם** **את** **ח' כל** **ומי הושעו** **וכל** **ומי הוקנים** **אשר** **האריכו** **ימים**
41 **אחרי הושעו!** **א"ל**: **בבלאי**, **מיים** - **האריכו**, **שיים** - **לא** **האריכו**. **אלא** **מעתה** **"למען** **רבו** **מיים**
42 **ומי נכבים"** **ימים** **ולא** **שיים?!** **ברכה** **שאני** **וא"ר חייא** **בר אבא** **א"ר יוחנן**: **אחר** **מן** **האחין** **שמת**

שבת. פרק שלשה עשר - האורג דף קו עמוד ב - מותר מהדרת 'אבן ישראל' (שטיינזליץ) חספות

1 ואין נתנין לפניהם מונות. את פרש וטעמא משום דדינא מיתנין שפיר במיא להכי
2 לא טרחין, דחשיבי כוון במנותיהם עליון. חזא דלאו מילחא דפסיקא היא לדריגים
3 מצוין מנות ולא ליה. ועוד דבסמך בעי לאוקמי האי דקתני אין צדן היה וספ ואן
4 נתנין לפניהם מונות - בכיביר שאינו מקרה, וכי בשביל שאינו מקרה מצוין להם מונות:
5 ורש"י דפריש ביה רזין ארצין מוקפין נידה - להכי

1 וצבי. ניעוד משכניו לכוונו ונעל בפניו. אבל אל הבניטו לניקה לא להצר - אין אז
2 צידה: המחוּסר צידת. שקשה לתופשו שם, בדמפרש בגמ' (גמ' בירין). קרפיות
3 מוקפין: אין צדן מון ב"מ. אלמא לאו ניעוד ועמד קא חשיב ליה. ש"מ: המכניסו
4 לבקר - אין אז צידתו: ואין ונתנין לפניהם מונות. כיון דהן מוקפה, לא מצי למסרה
5 עיליתה: האי רבי יהודה. מהאי אהא צדן - רבי

1 וצבי לניהיל וליצר ולבירין - [תיב] רשב"א אומר: לא
2 קל הבכירין שוין, זה הכלל: מחוסר צידה - פטור, שאינו
3 מחוסר צידה - חייב. גמ' תנן הנהם: אין צדן דיגים מן
4 הבכירין ב"מ, ואין ונתנין לפניהם מונות. אבל צדן היה
5 ועף, ונתנין לפניהם מונות. ורמינהו: בכירין של חיות
6 ושל עופות ושל דיגים - אין צדן מהם כיום טוב, ואין
7 ונתנין לפניהם מונות. קשאי היה אוקי, קשאי עופות
8 עופות! בשלמא היה אחיה קשאי, הא - רבי יהודה,
9 הא - ברבנן, קלא. עופות אעופות קשאי! וכי תימא? עופות
10 אעופות נמי לא קשאי; הא - בכיר מקורה, הא - בכיר
11 שאינו מקורה; והא בית, המקורה הוא, ובין לרבי יהודה
12 ובין לרבנן, צפור למקרה - אין, לבית - לאו אמר רבה בר
13 רב הונא: תכא בצפור דרור עסקין, לפי שאינן מקבלת
14 מרות. דתנא רבי י' ישמעאל: למה נקרא שמה צפור דרור
15 מפני שדרה בבית בכשרה. השתא דאתית להכי - חיה
16 אחיה נמי לא קשאי, הא - בכיר גדול, הא - בכיר
17 קטן, חיה דמי בכיר גדול, חיה דמי בכיר קטן? אמר רב
18 אשי: קל היא דרורית בתריה, וימני לה בתר' אשתיה -
19 בכיר קטן, ואודי - בכיר גדול. אי נמי: קל היא דרורית
20 מולא דבתלים אהרדי - בכיר קטן, ואודי - בכיר גדול,
21 ואי נמי: קל היא דרורית עקצי עקצי - בכיר קטן ואודי
22 בכיר גדול, "רשב"א אומר וכו'". אמר רב יוסף אמר רב
23 יהודה אמר שמואל: הלכה ברבן שמעון בן גמליאל. אמר
24 ליה אביו: "הלכה", מקבל דרורית? א"ל: מאי נפקא לך
25 מיהא? א"ל: אמרא גמור ומורתא תהא? ת"ר: הדין צבי
26 מוטא וישן - חייב, חיור וזמן וחלה - פטור. א"ל אביו לרב
27 יוסף: מ"ש חני ומ"ש חני - חני - עבדי לרבוי, חני - לא
28 עבדי לרבוי. והתנין: חולה - חייב? אמר רב ששת: לא
29 קשאי, הא - בחולה מחמת אישתא, הא - בחולה מחמת
30 איבוצא. ת"ר: הדין חנבין, גוין, צרעין וחסיון בשבת -
31 חייב, דכ"ר רבי מאיר. והכמים אומרים: קל שמעוני ניעוד
32 חייב, וכל שאין במינו ניעוד - פטור. תנא אידך: הדין
33 הגבים בשעת הטל - פטור, בשעת השרב - חייב. אלקור
34 מן מהבאי אומר: אם היו מקלחות ובאות - פטור. איבעיא להו: אלעון מן מהבאי, ארישא קאי
35 או אסיפא קאי? ת"ש הדין חנבין בשעת הטל - פטור, בשעת השרב - חייב. ואלעון מן מהבאי
36 אומר: אפילו בשעת השרב, אם היו מקלחות ובאות - פטור. במתנין ג' צבי שמעוני ניעוד
37 אחר בפניו, חייב, ואלעון מן מהבאי חייב. חייבין ג' צבי שמעוני ניעוד מן מהבאי
38 גמ' א"ר רימהו רב אבא אמר שמואל: הדין ארי בשבת אינו חייב עד שיעבדו לו גוין ושר. פומר
39 מתנין? ישב האחד על הפתח ולא מילאהו, ישב השני ומילאהו - חייב. השני חייב, ישב הראשון
40 על הפתח ומילאהו, ובא השני וישב בצידו, אף על פי שעמד הראשון והדין לו - הראשון
41 חייב, והשני פטור. הא למה זה דומה - לנעילת את ביתו לשומרו, ונמצא צבי שמור בתוכו.
גמ'

1 אין נתנין לפניהם מונות ואן טורחין בשבילם -
2 אין טראה כלל, דהא הוה ליה בם קפין, כוונתו רבנן
3 קפא. תנוסח מיה לפי אורחיו ותרנגולין ולפי
4 יוני הרדסיאות - איג: דמוקפין הן בשבת
5 ונראה לר"י כל הכא דהו' בניצור ועמד
6 מדארייתא, איג דארזין ותרנגולין יוני
7 הרדסיא, וכוונתו סבור ליעור, כריתון
8 בפרק 'שמונה שריצים' למקפן דף ק"ה. היה ועף
9 שברשותו הוצר - פטור. משמע: אבל אסור. כיון
10 נדארייתא כביצור ועמד - נתנין לפניהם
11 מונות. וכן היה ועף שבכירין מקורן, דחשיבי
12 ספי מונותיהם עליון, אבל כאן שפן הוההוה אין
13 ניעוד - לא חשיב מונותיה עליון. היה באותן
14 שרן כל שעה כשרה כמו זינו שובר ויוני עליה.
15 ואני שפיר לפי זה היה ריש' אין צדן (ביעה)
16 דף כ"ד. דקתני דהם במתניתין, רשב"א אומר ה' זה
17 הכלל ותרנוסח צידה אסור. ר' וקאמר במנרא
18 דהכי יוני מחוסר צידה - כגון דאמר הבא מעודה
19 ועודנו. אמר לה אבי ליה רבי יוסף. והי אומר?
20 ותרנגולא דאמר 'בכיר מדורא זעור', ואמר
21 הצד אוינים ותרנגולין ויוני הרדסיאות פטור
22 והשתא קשיא מאי פריך, והא פטור משמע אבל
23 אסורו ובמתניתין קאמי גמי, רשב"א אומר מחוסר
24 צידה אסור. ולמאי דפי הבא - אתי שפיר.
25 דרשב"א קאי ארישא, דקתני אין צדן ואין נתנין
30 לפניהם מונות? וקא אסור רשב"א מחוסר צידה
32 אף ליה מונות. וא"כ מחוסר צידה ארישאתא
33 חשיב ליה, ולהכי פריך שפיר.
34 הלכה כמלל דרפליגי. איג ר' יהודה פליג
35 מדרבי יהודה אתא - ליטא אין הלכה כרבי
36 יהודה. הבא אתי שפיר דלא בעי הדין דמי
37 מחוסר צידה - דהא כרבי פי דהכא דאיכא
38 עקצי צבי גדול, ולסתמא דהיינו מחוסר צידה
39 דרשב"א, אבל ברש"א אין צדן (ביעה דף כ"ד)
40 קשה: אמאי בעי הדין מחוסר צידה ונאל ובר
41 קאי רשב"א. ובעי הדין מחוסר צידה בשעת
42 אבל אדחה לא קופע, דהא כרבי פרש. וכן בשעת
43 דכל הוה דמיתני עלה לא מיירא אלא בשעת
44 אבל הבא לא איירי נכרן בשעתו. לא בחיה
45 נירא:
46 היבא דגפלי טולא דבתלים. היה לם
47 שיעור הבתלים שיה' והיו יודיעין
48 שיעורן:
49 למה זה דומה לנעילת ביתו לשומרו ונמצא
50 צבי שמור בתוכו. ואם האמה מאי
51 אלמא דין מדך נראה לרביא: ס"ד רבא וישב
52 בעידו ליחסר - משום דמיתניו והרסיק שמהי
53 לצבי הוא בא:

רב אמר "ברך ה' הילול ופעל ידיו תרצה" (דברים לג, יא), מעשה באחד שיבשה זרועו ולא הניחה לקים מה שנאמר בך ה' הילול ופעל ידיו תרצה:

הלכה ד' מתני' תמיד קרב בתשעה בעשרה באחד עשר בשנים עשר לא פחות ולא יתר כיצד עצמו בתשעה בחג ביד אחד צלוחית של מים הרי עשרה בין הערבים באחד עשר עצמו בתשעה ושנים בידם שני גזירי עצים בשבת באחד עשר עצמו בתשעה ושנים בידם שני בויכי לבונה של לחם הפנים ובשבת שבתוף החג ביד אחד צלוחית של מים איל קרב באחד עשר

[דף י"ג ע"א]

הבשר בהמשה הקרבים והפלת והיין שנים שנים. פר קרב בעשרים וארבעה הראש והרגלים הראש באחד והרגל בשנים העקץ והרגלים העקץ בשנים והרגלים בשנים החזה והגרה החזה באחד והגרה בג' שתי ידות בשנים ושתי דפנות בשנים הקרבים והפלת והיין בשלשה שלשה במה דברים אמורים בקרבנות צבור אבל בקרבנות היחיד אם רצה להקריב מקריב הפשיטן וניתוחן של אלו ואלו שנה:

גמרא וערכו יכול מאה יכול מאתים אמר רבי עקיבה כל ששמועו מרובה ושמועו כמעט תפשת המרבה לא תפשת תפשת את הממעט תפשת. תני ר' יהודה בן בתירא אמר שתי מדות אחת בלה ואחת שאינה בלה הכל מודין במדה בלה ואין מודין במדה שאינה בלה אמר רבי נחמיה וכי מה מודין במדה שאינה בלה אמר רבי נחמיה וכי מה בא הכתוב לפתח או לנעול לא בא לנעול אלא לפתח אם אמר ימים עשרה אינן אלא מאה אלא מאתים אלא אלה רבוא וכשאתה אמר ימים שנים פתחת ר' מנא אמר משום רבי יודה ימים שנים יכול ימים הרבה אם מרובין הן והלא כבר נאמר רבים הוא לא דבר אלא בימים מועטים וכמה הן הוי אומר שנים רבים ג' יכול רבים עשרה אמר ימים ואמר רבים מה ימים מעוט ימים שנים אף רבים מעוט רבים ג' יכול שנים וג' הרי המשה וכי נאמר ימים ורבים והלא לא נאמר אלא ימים רבים הא כיצד הרבים הללו יהו מרובין על שנים וכמה הן הוי אומר ג' וערכו בני אהרן יכול מאה תלמוד לומר וערף הפהן אותם אי וערף הפהן אותם יכול יהא פהן אחד עורף את כל האיברים תלמוד לומר וערכו הא כיצד פהן אחד עורף שני איברים וכמה הן איברים עשרה ואחד בקרבים נמצא הפלה עולה בששה דברי ר' ישמעאל ר' עקיבה אמר וערכו שנים בני אהרן שנים הפהנים שנים מלמד שהפלה עולה בששה הפהנים לרבות הקרבים דברי ר' יודה והלא בכן הפקר הכתוב מדבר מה תלמוד לומר בתמיד של שחר הכתוב מדבר שמעון פר בא ר' יוחנן בשם ר' ינאי נאמר באן עריכה

[דף י"ג ע"ב]

וְנֹאמַר לְהֵלֵךְ וְעַרְבָה הַכֹּהֵן אוֹתָם מִה עֲרִיכָה שֶׁנֶּאֱמַר לְהֵלֵךְ בְּתַמִּיד שֶׁל שַׁחַר הַכֶּתוּב מְדַבֵּר אֵף עֲרִיכָה שֶׁנֶּאֱמַר כִּי בְּתַמִּיד שֶׁל שַׁחַר הַכֶּתוּב מְדַבֵּר עוֹלָא פֵר וְשִׁמְעָאֵל בְּשֵׁם ר' לְעֹזֵר אֵינּוּ צְרִיךְ מִפּוֹשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר וְעָרְכוּ אֵין אֵינוּ יוֹדְעִין שְׁחָן שְׁנַיִם וְאֵת דְּרַשׁ וְעָרְכוּ שְׁנַיִם בְּנֵי אַהֲרֹן שְׁנַיִם הַכֹּהֲנִים שְׁנַיִם וְתָנִי כֵן אֵין לָךְ קֹדֶם לְתַמִּיד שֶׁל שַׁחַר אֵלָא קִטְרֶת בְּלֶבֶד וְכוּלִין הֵם ג' לְהַעֲלוֹתוֹ וְלָמָּה אֵיל קָרֵב בִּי"א אֵלָא כְּדֵי לַעֲשׂוֹת פּוֹמְפִי רַבֵּנן דְּמִסְרִין אִמְרֵי מִפְּנֵי מַה פֵר קָרֵב בְּכ"ד כְּדֵי לַעֲשׂוֹת פּוֹמְפִי לְדַבֵּר עַל שֵׁם בְּבֵית אֱלֹהִים נִחְלָף בְּרַגְלָא וְאֵת דְּרַשׁ וְעָרְכוּ שְׁנַיִם בְּנֵי אַהֲרֹן שְׁנַיִם הַכֹּהֲנִים שְׁנַיִם מִיֵּכֵן לְפָרוּ שֶׁל יְחִיד שְׁיֵהָא קָרֵב בְּשִׁשָּׁה:

בדק שלישי

הַלְכָה א מִתְנִיתִין אִמַר לֵהֵן הַמְּמַנָּה צָאוּ וְרֵאוּ אִם הִגִיעַ זְמַן הַשְׁחִיטָה אִם הִגִיעַ הַרְוָאָה אוֹמַר בּוֹרְקֵי מִתְנִיה בְּן שְׁמוּאֵל אוֹמַר הַאִיר פְּנֵי כָל הַמְּזוֹרָח עַד שֶׁבְּחֶבְרוֹן וְהוּא אוֹמַר הֵין גְּמָרָא מַהוּ בּוֹרְקֵי בְּרַקַת תַּמּוֹן אִמְרִין בְּרוֹק בְּרוֹק אֲנֵהּ מִנְהֵרָא וְעַד אֶחָד נֶאֱמַן שְׁנֵינָא הִיא הַכָּא שְׁאִין אֵת יְכוּל לַעֲמֹד עָלָיו וְחַשׁ לֹאמַר עַד דּוּ עָלִיל וְנִפְקַ הִיא מִנְהֵרָא חֲבִימָא הִיא מִיֵּלְתָא אִמַר עַד אֶחָד נוֹלַד אִישׁ פְּלוֹנִי בְּשַׁבַת מְלִין אוֹתוֹ עַל פִּי הַשִּׁיכָה מוֹצְאֵי שַׁבַת מְטַלְטִין אוֹתוֹ עַל פִּי ר' אִימִי מְטַלְטֵל עַל פּוּם מְלוֹיִתָא ר' מִתְנִיָה מְטַלְטֵל עַל פּוּם אִיבְרִיתָא דְּזוֹהֲרָא ר' אִמִי מְטַלְטֵל עַל פּוּם נְשִׁינָא דְּאִמְרֵן שְׁמִשָּׂא תּוֹות עַל סוּסִיתָה וְלָמָּה עַד שֶׁהוּא בְּחֶבְרוֹן וְהוּא אוֹמַר הֵין בָּא לְהַזְכִיר זְכוֹת אָבוֹת:

[דף י"ד ע"א]

הַלְכָה ב מִתְנִיתִין וְלָמָּה הִצְרִיכוּ לָכֵה שְׁפַעַם אַחַת עֲלָה מְאוֹר הַלְכָנָה וְדַמּוּ שֶׁהִיא הַמְּזוֹרָח וְשִׁחְטוּ אֵת הַתַּמִּיד וְהוֹצִיאָהוּ לְבֵית הַשְּׂרָפָה וְהוֹרִידוּ הַכֹּהֵן לְבֵית הַטְּבִילָה זֶה הַכֶּלֶל הֵיָה בַּמִּקְדָּשׁ כָּל הַמְּסִיף אֵת רַגְלָיו טְעוּן טְבִילָה וְכָל הַמְּטִיל מַיִם טְעוּן קְדוּשׁ יָדַיִם וְרַגְלָיו:

גְּמָרָא מְאוֹר הַלְכָנָה מִתַּמְּרָא וְעֲלָה מְאוֹר הַחֲמָה פּוֹסָה עַל פְּנֵי כָל הַמְּזוֹרָח עַד כְּדוֹן דְּתַנָּה סִפְיָה דִּירְחָא תְּנָה רִישָׁא וְאִמַר רַבִּי תְּנִינָא מְאִילַת הַשַּׁחַר עַד שְׁיֵאִיר הַמְּזוֹרָח אָדָם מְהַלֵּף אַרְבַּעַת מִיל וּמְשִׁיאִיר הַמְּזוֹרָח עַד שֶׁתִּנָּץ הַחֲמָה אָדָם מְהַלֵּף אַרְבַּעַת מִיל וּמְנִין שְׁמִאִילַת הַשַּׁחַר עַד שְׁיֵאִיר הַמְּזוֹרָח אָדָם מְהַלֵּף אַרְבַּעַת מִילִין שֶׁנֶּאֱמַר וְכִמוֹ הַשַּׁחַר עֲלָה וַיֵּאִיצוּ הַמְּלָאכִים בְּלוֹט לֹאמַר מִן סְדוּם לְצוּעַר אַרְבַּעַת מִילִין יִתִיר הוּון אִמַר רַבִּי וְעִירָא הַמְּלָאָה הֵיָה מְקַדֵּר לְפְנִיָהוּן אֵת הַדְּרָף וּמְנִין מְשִׁיאִיר הַמְּזוֹרָח עַד הַנִּץ

החפזה אדם מהלך ארבעת מיל כמו וכמו מילה דמיא לחברתה. אמר רבי יוסי בי רבי בון תדא אילתא דשקרא מאן דאמר בוכבתא היא טעי זימנין דהיא מקדמה וזימנין דהיא מאחרה מאי בדין כמין תרין דקרנין דנהור דסקלון מן מדינתא ומנהרין דלקא ר' הניא רובה ורבי שמעון בן חלפתא הוו מהלכין בהדא בקעת ארבל בקריצתא ראו אילת השחר שפקע אורה אמר רבי הניא רובה לרבי שמעון בן חלפתא בר ר' כהן היא גאלתן של ישראל בתהילה קמעא קמעא כל שהיא הולכת היא הולכת ומאיר מאי טעמא כי אשב בהשף ה' אור לי כהן בתהילה "וימרוכי יושב בשער המלך" (אסתר ב, יט) ואחר כהן "וישב מרדכי אל שער המלך" (ו, יב) ואח"כ "ויקח המן את הלבוש ואת הסוס" (ו, יא) וגו' ואחר כך "וימרוכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות" (ה, טו) ואח"כ "ליהודים היתה אורה ושמחה" (ה, טז). תני בהן שיצא לדבר עם חבירו אם להפליג טעון טבילה אם לשעה טעון קדוש ידים ורגלים וסמיכה לא שעה קלה היא שנייא היא סמיכה שעשו אותה בהפלא תני ישן טעון טבילה נתנמנם טעון קדוש ידים ורגלים וישן טעון טבילה לא בן תני ר' תני לא היתה ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד ואמר רבי אמי בשם רבי שמעון בן לקיש אף למלכי בית דוד לא היתה ישיבה בעזרה תיפתר שפמך עצמו לפתל וישן לו והא כתיב: "ויבא המלך דוד וישב לפני ה'" (שמואל ב' ג, יח), אמר רבי אייבי בר נגרי וישב עצמו בתפילה:

[דף י"ד ע"ב]

הלכה ג מתניתין אין אדם נכנס לעזרה לעבודה אפלו טהור עד שיטבל המש טבילות ועשרה קדושים טובל בהן גדול ומקדש בו פיום וכלם בקדש בית הפרוה חוץ מוז בלבד:

גמרא ביני מתניתין לא היה אדם נכנס לעזרה ולעבודה אפלו טהור עד שהוא טובל לא סוף דכר לעבודה אלא אפלו שלא לעבודה שאלו את בן זומא מה מקום לטבילה זו אמר להם מה אם בשעה שהוא נכנס מקדש לקדש טעון טבילה מחול לקדש כל שכן לא צורכה דלא מקדש לקדש לא יהא טעון טבילה מחול לקדש יהא טעון טבילה אמר רבי שמי וכיני מה אם מקדש לקדש שאינו ענוש פרת טעון טבילה מחול לקדש שהוא ענוש פרת לא כל שכן יהא טעון טבילה ואפלו מקדש לקדש יהא ענוש פרת כיי דתנינן תמן השתתוה או ששהא כדי השתתוה עד כפחה היא שיעור השתתוה ר' סימון בשם רבי יהושע בן לוי עד כדי ויכרעו אפים ארצה על הרצפה וישתחוו ר' אבהו מוסף עד והודו לוי כי טוב ר' מנא מוסף עד כי לעולם חסדו תני אמר רבי יהודה כל עצמן לא התקינו טבילה זו

[דף ט"ו ע"א]

אֵלָא מִפְּנֵי טְבִילַת סָרְק שְׁפַעְעִמִּים שְׂאָדָם הוֹלֵךְ לְרַחֵץ וְהוּא נִזְכָּר קָרִי יִשָּׁן שְׁיִישׁ בְּיָדוֹ וְחֹזֵר וּבָא לֹא. תַּמָּן תַּנְיִנן הַמְשֻׁמְשֵׁת שְׂרָאָתָהּ נִדְהָ צְרִיכִין טְבִילָה ר' יוֹדָה פּוֹטֵר מֵה חֲלוּק ר' יוֹדָה עַל טְבִילַת סָרְק אִו מִשָּׁם אָפְלוּ מוֹבֵל מֵהוּ מוֹעִיל מֵה נֶפֶק מִינָה רָאָה קָרִי אִין תִּימֵר חֲלוּק ר' יוֹדָה עַל טְבִילַת סָרְק דְּכֵר תוֹרָה הוּא אִין תִּימֵר אָפְלוּ מוֹבֵל מֵהוּ מוֹעִיל מוֹעִיל הוּא שֶׁהוּא מוֹבֵל כְּהָדָא דִּתְנִי אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה כֹּל עֲצָמִין לֹא הִתְקִינוּ טְבִילָה זֹו אֵלָא מִפְּנֵי טְבִילַת סָרְק שְׁפַעְעִמִּים שְׂאָדָם הוֹלֵךְ לְרַחֵץ וְהוּא נִזְכָּר קָרִי יִשָּׁן שְׁבִידוֹ וְחֹזֵר וּבָא לֹו הָדָא אָמְרָה לֹא חֶלֶק ר' יוֹדָה עַל טְבִילַת סָרְק אֵלָא מִשָּׁם אָפְלוּ מוֹבֵל מֵה הוּא מוֹעִיל:

הַלְכָה דַּ מִּתְנִיתִין פֶּרְשֵׁוֹ סְדִין שֶׁל בּוּיָן בִּינּוּ לְבִין הָעַם פֶּשֶׁט יָרַד וְטָבַל עֲלָהּ וְנִסְתַּפַּג הִבִּיאוּ לֹו בְּגִידֵי זָהָב וְלִבְשׁ וְקִדְשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו. הִבִּיאוּ לֹו אֶת הַתְּמִיד קָרְצוּ וּמִרְק אַחַר שֶׁהִזְטָה עַל יָדוֹ וְקָבַל אֶת דָּמּוֹ וּזְרָקוֹ נִכְנַם לְהַקְטִיר אֶת הַקְּטוֹרֶת וְלִהְטִיב אֶת הַנְּרוֹת לְהַקְרִיב אֶת הָרֹאשׁ וְאֶת הָאֵיבָרִים וְאֶת הַחִבִּיתִין וְאֶת הַיָּין:

גְּמָרָא ר' לְעֹזֵר בְּשֵׁם ר' הוֹשַׁעְיָה עַד שִׁישְׁחַט בּו שְׁנַיִם אִו רֹב שְׁנַיִם אָמַר רַבִּי יוֹסֵה מִתְנִיתִין אָמְרָה כֵּן הִבִּיאוּ לֹו אֶת הַתְּמִיד קָרְצוּ כְּתִיב "קָרִץ מִצֶּפֶן כָּא כָּא" (ירמיהו מו, כ), ר' חֲנִינָה וְר' יְהוֹשֻׁעַ כֵּן לֹו חָד אָמַר

[דף ט"ו ע"ב]

נִכּוּסָה וְחֹרְנָה אָמַר נִסּוּחָה מֵאִן דְּאָמַר נִכּוּסָה מִן הָדָא הִבִּיאוּ לֹו אֶת הַתְּמִיד קָרְצוּ מֵאִן דְּאָמַר נִסּוּחָה מִזְגִּילָא "מִחֲמַר קְרַצְתִּי גַם אָנִי" (איוב לג, ו):

הַלְכָה הַ מִּתְנִיתִין קְטֹרֶת שֶׁל שֶׁחֵר הִיָּתָה קְרִיבָה בֵּין דָּם לְאֵיבָרִים שֶׁל בֵּין הָעַרְפִּים הִיָּתָה קְרִיבָה בֵּין אֵבָרִים לְנִסְכִּים אִם הָיָה כְּהֵן גְּדוֹל וְקָן אִו אִיסְטָנִים מְחִמִּין לֹו חִמּוּן וּמִטְּוִילִין לְתוֹף הַצּוּנָן כְּדִי שֶׁתַּפִּיג צִינָתָה:

גְּמָרָא כְּתִיב בְּתִמִּיד בְּבִקֵּר וְכְתִיב בְּעֲצִים בְּבִקֵּר וְקָדִים דְּכֵר שְׁנַאָמַר בּו בְּבִקֵּר בְּבִקֵּר לְדְכֵר שְׁלֹא נֶאֱמַר בּו אֵלָא בְּבִקֵּר אַחַד. מַעֲתָה אָפְלוּ לְדָמוֹ. אָמַר רַבִּי הִילָא תַעֲשֶׂה הַקָּדִים בּו מַעֲשֶׂה כְּתִיב בְּבִקֵּר בְּתִמִּיד וְכְתִיב בְּקְטוֹרֶת בְּבִקֵּר וְקָדִים דְּכֵר שְׁנַאָמַר בּו בְּבִקֵּר בְּבִקֵּר לְדְכֵר שְׁלֹא נֶאֱמַר בּו אֵלָא בְּבִקֵּר מֵה כֵּן קָיִמִין אִם לְאֵיבָרִין וְהִילָא בְּעֲצִים הֵן אֵלָא כִּי כֵּן קָיִמִין אָפְלוּ לְדָמוֹ. כְּתִיב בְּעֲצִים בְּבִקֵּר וְכְתִיב בְּקְטוֹרֶת בְּבִקֵּר וְכֵן יוֹדַע אִיזָה מִהֵן וְקָדִים מִי מְכַשִּׁיר אֶת מִי עֲצִים מְכַשִּׁירִין אֶת הַקְּטוֹרֶת אִם הֵם וְקָדִים אֶת הַקְּטוֹרֶת אִיתָא חִמּוּ עֲצִים קוֹדְמִין אֶת הָדָם וְהָדָם קוֹדְמִין לְקְטוֹרֶת וְתִימֵר הַכֵּין? אָמַר רַבִּי הִילָא: לֹא עַל שְׁלֹא זְכִיתִי בּו מִן הַדִּין שֶׁהַעֲצִים מְכַשִּׁירִין אֶת הַקְּטוֹרֶת וְאַצְרַכְתָּ הָדָא

מתניתין הוון בעיי מימר מי מכשיר את הקמורת גדלים, אמר רבי אלעזר: מעלה עשן נאמר בתמיד בין הערפים ונאמר בקמורת בין הערפים סמוך לנרות ונאמר בנרות מערב ועד בקר יאחר דבר שנאמר בו בין הערפים סמוך לנרות לדבר שלא נאמר בו אלא בין הערפים מעתה אפילו לנסכין אמר רבי הילא:

[דה"ט"ז ע"א]

תעשה איהר בו מעשה ר' בון בר הויה בעא קומי ר' הילא הכא את אמר תעשה הקדים בו מעשה וכן את אמר תעשה איהר בו מעשה אמר רבי הילא כל מדרש ומדרש בענינו תמיד של שחר בכלל מאחר הנה מה תלמוד לומר תעשה הקדים בו מעשה תמיד של בין הערפים בכלל מקדם הנה מה תלמוד לומר תעשה איהר בו מעשה וזהו ר' זעירה מקלם ליה וזוהו ליה בגייה דאורייתא. תני אמר רבי יהודה עששות של פרנל היו מתריחין אותן מערב יום הכיפורים ומפילין לתוך הצננים כדי שתפיג צינתן ולא נמצא במקבה ביום הכיפורים אלא מסביר סבר ר' יודה שאין אבות מלאכות ביום הכיפורים אלא ר' יודה ורבי שמעון אמרו דבר אחד לא בן סבר מימר ר' יוסי ורבי שמעון שניהם אמרו דבר אחד לא בן סבר מימר ר' יוסי ורבי שמעון שניהם אמרו דבר אחד לא בן סבר מימר ר' יוסי ור' יודה ורבי שמעון שלשתי אירו דבר אחד אלא מיסבור סבר ר' יודה שאין תולדת האש פאש אלא ביני ר' יודה סבר מימר שאין תולדת אש פאש ורנן סברין מימר תולדת אש פאש ויהם לו חמין ר' יהושע בר אבין ר' סימון בשם ר' אגניני בן סוסי טעם דהדין תנניא שלא יהו אומר ראינו כהן גדול מובל במים שאובין ביום הכיפורים:

הלכה ו מתניתין הביאווה לבית הפרה ובקדש היתה פרוש סדין של בוץ בינו לבין העם קידש ידיו ורגליו ופשט רבי מאיר אומר פשט קידש ידיו ורגליו ירד ויטבל עלה ונסתפג הביאו לו בגדי לבן ולבש וקידש ידיו ורגליו בשחר הנה לובש פילוסין של שנים גשר מנה ובין הערפים הינדיון של שמונה מאות וזו דברי רבי מאיר והקמים אומרים בשחר הנה לבוש פילוסים של שמונה עשרה מנה ובין הערפים של שנים גשר מנה הכל שלשים מנה אלו נוטל מן התקדש ואם רצה להוסיף מוסיף משלו:

[דה"ט"ז ע"ב]

גמרא מה טעמא דרבי מאיר פשט וקידש ורחין וקידש מה טעם דרבנן ופשט ולבש הקיש פשיטה ללבשה מה לבישה מקדש אף פשיטה מקדש אמר רבי מנא קומי ר' יודן על דעתיה דרבי מאיר רחיצה החצצת אמר ליה מסבור את סבור על דרבי מאיר ופשט וקידש ורחין וקידש אינה בן אלא

ופשט וקידוש ורחץ ולבש וקידוש שמואל אמר אחת פשוט ואחת לבוש שתיהן לבא בר קפרא אמר אחת לבא ואחת לשעבר שתיהן לבוש אמר רבי יוחנן הכל מודין בקידוש הראשון שהוא לבא אמר רבי יוחנן הכל מודין בקידוש הראשון שהוא מעכב מה טעם הקת עולם לדרתיכם אמר רבי יוחנן הכל מודין בקידוש האחרון שהוא לשעבר אמר רבי יוסה מתניתא אמרה פן הביאו לו בגדי עצמו ולבש ויש אדם מקדש ידיו ורגליו ללבוש בגדי חול ר' יוחנן אמר ילבשם לבישה מעפכת ואין קדוש ידים ורגלים מעכב ודכנותה לבישה מעפכת ואין קדוש ידים ורגלים מעכב פדי שיהו פפולים וקיימינה דלא פר' יוסה ר' שמואל פר רב יצחק לא נחת לבית וועדא קם עם רבי ועירא אמר ליה מה חדתין תוה לכוז פבי מדרשא יומא דין אמר רבי בית דין שיהו פפולים וקיימינה דלא פר' יוסי דתני ולבני אהרן תעשה כתנות רבנן אמרי שתי פתנות לכל אחד ואחד ר' יוסי אמר אפלו פתנת אחת לכל אחד ואחד מאי טעמא דרבנן ולבני אהרן תעשה פתנות מאי טעמא דרבי יוסי למאה בני אהרן תעשה פתנת

[דף י"ז ע"א]

בד שיהו חדשים אם אמר את שלא ילבש שחקים והא תני ולבשם אפלו שחקים רבי חנניה בשם ר' יסא במהלכת עור שעבדו לשם קמיע מתר לכתוב עליו מזוזה רבי שמעון בן גמליאל אוסר אמר רבי יוסה הוינן סברין מימר מה פליגין להדיום הא לגבוה לא מן מה דתני אבני קדש צריד שתהא חציבתן פקדש ובקדש יחצבו בגדי קדש צריד שתהא אריגתן פקדש ובקדש יארגו ואמר רבי חנניה בשם רבי יסא במהלכת הוא הדא אמרה אף לגבוה פליגין דתני העושה פלי לגבוה עד שלא נשתמש בו גבוה מתר להשתמש בו הדיום משנשתמש בו גבוה אסור להשתמש בו הדיום והא תני העושה פלי לגבוה אל ישתמש בו הדיום רבי חנניא בשם ר' יסא במהלכת דתני העושה פלי להדיום עד שלא נשתמש בו הדיום מתר להשתמש בו גבוה משנשתמש בו הדיום אסור להשתמש בו גבוה והא תני העושה פלי להדיום אל ישתמש בו גבוה ר' חונה בשם רבנן דתמן תיפתר שפא מתרומת הלשכה ולית שמע מינה פלום פלי שרת מאימתי הן קדושין מיד או בשעת התשמיש אין תימר מיד ניהא אין תימר בשעת התשמיש פאחת הן קדושין ניהא של משה שנתקדשו בשמן המושחה ברם של שלמה פאחת הן קדושין ומתקדשין בכניסתן לארץ היו מפנין מתוד של משה לתוד

[דף י"ז ע"ב]

של שלמה לא היה שם של משה פאחת הן קדושין ומתקדשין ובעליגתן מן הגולה היו מפנין מתוד של שלמה לתוד שלהם לא היה שם של שלמה פאחת הן קדושין ומתקדשין אבנים שחצבן לשם מת אסורים בהנניה לשם חי ולשם מת מותרין בהנניה הורק פלי לפנין מפתו של מת לתוד ארבע אמות

אָסור בַּהֲנִייה כֹּל הַיּוֹץ לְד' אַמּוֹת מִתַּר בַּהֲנִייה נִמְצְאָת אֹמֵר הַמֵּשׁ טְבִילוֹת וְעֲשָׂרָה קִדּוּשֵׁינִי מִלְּבַשׁ
 וּמִקְדָּשׁ בּוֹ בַּיּוֹם מִזֵּינן שְׁשָׁנֵי קִדּוּשֵׁי יָדַי וְרַגְלַיִם עַל כֹּל טְבִילָה וּמְבִילָה תִּלְמוּד לֹאמַר וּפְשָׁט וְרַחֵץ וְלָבַשׁ
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן וְדִין הוּא מַה אִם בְּמִקּוֹם שְׂאִינִי טְעוֹן מְבִילָה טְעוֹן קִדּוּשׁ יָדַי וְרַגְלַיִם
 כִּי אֵין שְׂהוּי טְעוֹן מְבִילָה לֹא כֹּל שֶׁכֵּן יְהִי טְעוֹן קִדּוּשׁ יָדַי וְרַגְלַיִם מִלֹּד לֵךְ מַה שְּׂהִבְאָתָה אִי מַה לְחַלֵּן
 אַחַת כֹּל הַיּוֹם אַף כַּאֲחַת אַחַת כֹּל הַיּוֹם תִּלְמוּד לֹאמַר וּפְשָׁט אֶת בְּגָדֵי הַבַּד שְׂאִין תִּלְמוּד לֹאמַר אֲשֶׁר
 לָבַשׁ וְכִי עָלְתָה עַל דַּעַתְנִי כְּלוּם הוּא פּוֹשֵׁט אֶלָּא מַה שְּׂהוּי לִבְשׁ אִם בֶּן לְמַה נֶּאֱמַר אֲשֶׁר לָבַשׁ הַקִּישׁ
 פְּשִׁיטָה לְלִבִּישָׁה מַה לְלִבִּישָׁה בְּקִדּוּשׁ יָדַי וְרַגְלַיִם אַף פְּשִׁיטָה בְּקִדּוּשׁ יָדַי וְרַגְלַיִם אָמַר רַבִּי מְנָא לֹא
 מִסַּתְבְּרָא אֶלָּא חֲלוּפִין הַקִּישׁ לְלִבִּישָׁה לְפְשִׁיטָה מַה פְּשִׁיטָה בְּקִדּוּשׁ יָדַי וְרַגְלַיִם אַף לְלִבִּישָׁה בְּקִדּוּשׁ
 יָדַי וְרַגְלַיִם וְאִין שְׁנֵי שְׁלֵל פִּילוּסִין וְיָפָה מִן הַרְאִשׁוֹן שֶׁל הַנְּדוּיִן מִשֵּׁם מִילָה דְשִׁמְעָה פְּרוּטִי תַּמּוֹן תַּנְיִין
 הַרְאִשׁוֹן שְׂבַרְאִשׁוֹן אִין לְמַעְלָה הִימְנֵוּ הַשְּׁנֵי שְׂבַרְאִשׁוֹן וְהַרְאִשׁוֹן שְׂבַשְׁנֵי שׁוּיִן וְאִין שְׁנֵי שְׂבַרְאִשׁוֹן וְיָפָה
 מִן הַרְאִשׁוֹן שְׂבַשְׁנֵי מִשֵּׁם מִילָה דְשִׁמְעָה פְּרוּטִי מֵאִי כְּדוּן רַבִּי נַחְמָן בְּשֵׁם רַבִּי מְנָא בְּשַׁחַר כְּתִיב בַּד
 בַּד אַרְבַּעַה פְּעֻמִּים וּבְמִנְחָה כְּתִיב בַּד: מַעֲשֶׂה בִּי רַבִּי יִשְׁמַעְיָל בֶּן פִּיאָבִי שֶׁלָּבַשׁ כְּתָנֹת כְּמֵאָה מְנָה
 וְעָלָה וְהִקְרִיב עַל גְּבִי הַמְּזֻבָּח מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן הֶרְסוֹם שֶׁלָּבַשׁ כְּתָנֹת בְּשִׁמְתֵי רְבוּא וְעָלָה וְהִקְרִיב
 עַל גְּבִי הַמְּזֻבָּח וְהוֹרִידוּ אוֹתוֹ אֲחֵיו הַכֹּהֲנִים שֶׁהָיָה נֶרְאָה מִתּוֹכָה עָרוּם מַה עָשָׂה מִילָא אוֹתָהּ מִיּוֹם וְסַבֵּב
 אֶת הַמְּזֻבָּח שְׁבַע פְּעֻמִּים:

[דף י"ח ע"א]

הַלְכָה זֹ מִתְּנִיתִין כֹּא לֹא אֶצֶל פְּרוּ וּפְרוּ הִיָּה עוֹמֵד בֵּין הָאוּלָּם וְלַמְּזֻבָּח רִאשׁוֹ לְדָרוּם וּפְנָיו לְמַעְרָב
 הַכֹּהֵן עוֹמֵד בַּמְּזֻבָּח וּפְנָיו לְמַעְרָב סְמוּךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וְנִתְּנָה וְכַד הִיָּה אֹמֵר אֲנָא הַשֵּׁם עוֹיְתִי פְּשַׁעְתִּי
 הַטָּאִתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי אֲנָא הַשֵּׁם כִּפָּר נָא לְעוֹנוֹת לְפִשְׁעִים וְלַחַטָּאִים שְׁעוֹיְתִי וְשְׂפִשְׁעִתִּי וְשַׁחַטָּאִתִּי
 לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי כְּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֲבָדְךָ כִּי בַּיּוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם וְגו' וְהוּן עוֹנִין אַחֲרָיו בְּרוּךְ שֵׁם
 כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

גְּמָרָא אִי זְהוּ צְפוּנֵי שֶׁל מְזֻבָּח שְׂהוּי כְּשֶׁר בְּשַׁחֲטִית קִדְשֵׁי קִדְשִׁים מְקִירוֹ שֶׁל מְזֻבָּח צְפוּנֵי וְעַד כְּתָל
 הָעֲזָרָה צְפוּנֵי עַד כְּנֶגֶד כֹּל הַמְּזֻבָּח יִשְׁנֵן כְּשִׁלְשִׁים וּשְׁתַּיִם אַמָּה דְבָרֵי רַבִּי רַבִּי אֶלְעָזָר בִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן
 אֹמֵר מִכְּנֶגֶד בֵּית הַחֲלִיפּוֹת עַד כְּנֶגֶד בֵּין הָאוּלָּם וְלַמְּזֻבָּח וְעַד כְּתָל הָעֲזָרָה הַמְּזֻרְחִי רַבִּי מוֹסִיף מִקּוֹם
 דְּרִיסַת רְגְלֵי יִשְׂרָאֵל אַחַת עֲשָׂרָה אַמָּה מִקּוֹם דְּרִיסַת רְגְלֵי הַכֹּהֲנִים אַחַת עֲשָׂרָה אַמָּה מְקִירוֹ שֶׁל מְזֻבָּח
 הַצְּפוּנֵי וְעַד כְּתָל הָעֲזָרָה הַמְּזֻרְחִי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן לֹא מְצָאנוּ שְׂחִיטָה כְּשִׁירָה בְּזֶרֶב רַב מִפְּקֵד לְתַלְמִידוֹי
 כְּכֹל אֲתֵר הוּוֹן תַּנְיִי שׁוֹחֵט הוּוֹן מִפְּרָה הוּוֹן תַּנְיִי זוֹרֵק וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן לֹא מְצָאנוּ שְׂחִיטָה פְּסוּלָה בְּזֶרֶב

התיב ר' תייה בר בא והא כתיב ושחט והזה מה התייה לא הכשרה באשה באיש אף שחיטה לא הכשרה באשה באיש אמר ליה הרי התייה מיימיה הרי היא כשירה בזר ופסולה באשה אמר ליה תמן לית כתב בהן ולמידא מילתא כתב איש לתכשיר את תזר היא איש היא אשה ברם הכא כתיב בהן היא זר היא אשה אין תימר שהיא כשירה בזר תכשר באשה ר' ישמעאל בר רב יצחק רבי יוחנן בשם רבי שמעון בן יוחי פר של יום הכיפורים צריק בהן ולמה לא אמר ושעיר דו קרייא ושחט והביא מה הכאה בכהן אף שחיטה בכהן ר' יעקב בר אבהו ר' יסא ר' יוחנן בשם רבי שמעון בר יוחאי פר ושעיר של יום הכיפורים צריכין בהן אמר רבי הגייא בראשונה הוא אמר אגא השם וכשניה הוא אמר

[דף י"ח ע"ב]

אגא בשם תני ביצד מתנדבה עויתי פשעתי הטאתי ואומר נושא עון ופשע והטאה ואומר והתנדבה עליו את כל עונות בני ישראל דברי רבי מאיר וחכמים אומרים עונות אילו הודונות פשעיהם אילו המרדים הטאתם אילו השנגנות מאחר שהוא מתנדבה על הודונות ועל המרדים הוא הזור ומתנדבה על השנגנות אלא כף היה מתנדבה אגא השם הטאתי עויתי פשעתי לפניה אני וביתי וכני אהרן כפתיב בתורת משה עבדך לאמר כי ביום הזה וגו' והן עונין אהריו ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד וכן מצינו דרף כל המתודים דוד אמר הטאנו עוינו הרשענו ומרדנו אף הוא כף היה מתנדבה הטאתי עויתי פשעתי לפניה מהו שמושה אמר נושא עון ופשע והטאה ואומר והתנדבה עליו את כל עונות בני ישראל וגו' אלא מפיין שהוא מתנדבה על הודונות ועל המרדים כאלו הן שנגנות לפניו. עשרה פעמים היה כהן גדול מזכיר את השם ביום הכיפורים ששה בפר וגו' בשעיר ואחד בגזרות הקרובים היו נזפלין על פניהן הרחוקים היו אומרים: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, אלו ואלו לא היו זוים משם עד שהוא מתעלם מהן זה שמי לעולם זה שמי לעלם. בראשונה היה אומר בקול גבוה משרבו הפרוצין היה אומר בקול נמוך אמר רבי טרפוץ עומד היתי בין אחי הכהנים בשורה והפתי אונן כלפי כהן גדול ושמעתי מכליעו בנעימות הכהנים. בראשונה הוא נמסר לכל אדם משרבו הפרוצים לא היה נמסר אלא לבשרים. שמואל הוה עבר שמע פרסא מקלל לבריה ביה ומית אמר אזל גוברא ומאן דשמע שמע ר' אינוני בר סוסי סלק גבי ר' תנינה לצפורין אמר איתא ואגא מסר יתיה לך עאל ליה בריה תחותי ערסא עטש ושמע קליה אמר מה אתון נהיגין גביכון ברמיו אזל לא לך ולא ליה חד אפי בצפורין אמר לרבי פינחס בר חמא איתא ואגא מסר לך אמר ליה לית אגא וכול אמר למה אמר ליה דאגא אכיל מעשר ומאן דרגיל ליה לא יכיל מיכול מפר נש בלום:

הלכה ח מתניתין בא לו למנרה העזרה לצפון המזבח הסגן בימינו וראש בית אב משמאלו ושם שני שעירים וקלפי היתה שם ובה שני גזרות של אשכנז היו ועשאן בן זמלא של זהב והיו מזבירין אותו לשבח בן קטין עשה שנים עשר דד לפיזר שלא היו בו אלא שנים. אף הוא עשה מוכני לפיזר שלא יהו מימיו נפסלין בלינה. מונבו המלך עשה כל ידות הכלים של יום הכפורים של זהב. הילני אמו עשתה נברשת של זהב על פתחו של היכל. אף היא עשתה טבלה של זהב שפרשת סוטה כתובה עליה. ניקנור נעשו ניסים לדלתותיו והיו מזבירין אותו לשבח:

גמרא אי זהו צפון של מזבח שהוא כשר בשחיטת קדשי קדשים מקירו של מזבח צפוני גר"ש בהלכתא עילית' עד מקירו של מזבח הצפוני ועד פתל העזרה המזרחי המשה דברים היה הסגן משמש

[דף י"ט ע"א]

הסגן אומר לו אישי בהן גדול הגבה ימינה סגן מימינו וראש בית אב משמאלו הניף הסגן בסוגרין אהו הסגן בימינו והעלהו לא היה בהן גדול מתמנה להיות בהן גדול עד שהוא נעשה סגן: וקלפי היה שם ובה ב' גזרות ושל אשכנז היו: מהו אשכנז פסקינן רבי שמואל אחוי דרב בעי אבדו מהו לעשות תהתיקו של זהב יבא כהדא שמעלין כקדש ולא מורדין ועשו דדין זה על גבי זה אמר רבי יונה פיום מרובה של תמיד העליון משם כלי פחות ברבו והתהתון אין בו משום אורו של כלי אמר רבי יהושע בן לוי אמת הפום היתה מושכת לו מעיטם והיו רגלי שפדרום פחותין כרימונים רבי שמעון בר כרסנא בשם ר' אחא הים בית טבילה לכהנים הוא ותים לרהצה לכהנים בו ולא כלי הוא אמת הפום מושכת לו מעיטם והיו רגלי שפדרום פחותים כרימונים פתיב ואלה מספרם אגרמלי זהב שלשים ר' שמואל בר נחמן אמר מקום שאוגרין בו דמו של טלה אגרמלי כסף אף רבי שמעון בן לקיש אמר מקום שאוגרין דמו של פה מחלפים תשעה ועשרים אמר רבי סימון אלו הפכינין פיי דתנינן תמן הוא היה נקרא בית החליפות ששם היו גונזין את הפכינין:

הילני אמו עשתה נברשת של זהב על פתחו של היכל: תרין אמורין חד אמר מנרתא ותרנא אמר קונביתא תרגם עקילם לקבל נברשתא לקבל למפרם:

אף היא עשתה טבלה של זהב שפרשת סוטה כתובה עליה:

שבשעה שהיתה החמה זורחת היו הניצוצות מנתזין ממנה והיו יודעין שזרחה החמה. ומה היה כתוב עליה רבי שמעון בן לקיש בשם ר' ינאי אל"ף ביי"ת היה כתוב עליה והא תני ככתב שפאן בן

כתב שבאן לא מעבד ולא מידק אלא בינוני פתר לה כאל"ף שבאן בן אל"ף שבאן כב"ת שבאן בן ב"ת שבאן. תני רבי הושעיה כל פרשת סופה היה פתוב עליה שמפנה היה קורא ומתרגם כל דקדוקי הפרשה:

ניקנור נעשו ניסים לדלתותיו ומזכירין אותו לשבח:

תני מעשה שהיו באין בספינה ועמד עליהן סער גדול פים ונמלו אחד מהם והטילוהו פים ובקשו להטיל עוד שני ועמד

[דף י"ט ע"ב]

וגיפו אמר להן אם מטילין אתם אותו לים הטילוני עמו והיה בוכה ומתאבל וכא עד שהגיע לקמינה של יפו כיון שהגיע לקמינה של יפו התחיל מבעבע מתחת הספינה כיו דתנינן תמן כל השערים שהיו שם נשתנו להיות של זהב היו משערי ניקנור מפני שנעשה בהן גם ויש אומרים מפני שנחשתן מצהיב תני בשם ר' אליעזר נחשתן היה מצהיב ויותר יפה משל זהב:

הלכה ט מתניתין ואלו לגנאי בית גרמו לא רצו ללמד על מעשה להם הפנים בית אבטינס לא רצו ללמד על מעשה הקמורת הוגרם בן לוי היה יודע פרק בשר ולא רצה ללמד בו קמצר לא רצה ללמד על מעשה הכתב על הראשונים נאמר זכר צדיק לכרכה ועל אילו נאמר ושם רשעים ירקבו:

גמרא בית גרמו היו בקיאים במעשה להם הפנים וברדייתו ולא רצו ללמד שלחו והביאו אמנים מאלכסנדריאה והיו בקיאים במעשה להם הפנים וברדייתו לא היו בקיאים. בית גרמו היו מסיקין מבפנים ורודין מבחוץ ולא היתה מעפשת ואלו היו מסיקין מבפנים ורודין מבפנים והיתה מעפשת וכיון שידעו חכמים בדבר אמרו כל מה שפרא הקדוש ברוך הוא לכבודו ברא כל פעל ח' למענהו שלחו אחריהם ולא רצו לבוא עד שפלו להן שכוון שנים עשר מנה היו נומלין ונתנו להן עשרים וארבע ר' יהודה אמר עשרים וארבע היו נומלין ונתנו להן ארבעים ושמונה אמרו להן מפני מה אין אתם רוצין ללמד אמרו להן מסורת היא בידינו מאבותינו שהבית הזה עתיד ליהרב שלא ילמדו אחרים והיו עושין בן לפני עבודה ורה שלהן בדברים הללו מזכירין אותן לשבח שלא יצא ביד בנייהם פת נקייה מעולם שלא יהו אומרים ממעשה להם הפנים הן אוכלין של בית אבטינס היו בקיאים במעשה הקמורת ובמעלה עשן ולא רצו ללמד שלחו והביאו אמנים מאלכסנדריאה והיו בקיאים במעשה הקמורת ובמעלה עשן לא היו בקיאים של בית אבטינס היתה מתמרת ועולה ופוסה ויורדת ושל אלו היתה פוסה מיד וכיון שידעו חכמים בדבר אמרו כל מה שפרא הקדוש ברוך הוא לכבודו

ברא שנאמר כל הנקרא בשמי וגו' שלחו אחריהן ולא רצו לבוא בו' עד לפני עבודה זרה שלחן
 בדרברים הללו מוזכרין אותן לשבח שלא יצאה אשה של אחד מהן מבשמת מעולם ולא עוד אלא
 בשהיה אחד מהן נושא אשה ממקום אחר היה פוסק עמה שלא תתבשם אמר רבי יוסי מצאתי תינוק
 אחד מבית אבטינס אמרתי לו בני מאי זו משפחה אתה אמר לי ממשפחת פלוני אמרתי לו בני
 אבותיה לפי שנתפנונו לרבות כבודם ולמעט כבוד שמים לפיכך נתמעט כבודם וכבוד שמים נתרבה
 אומר רבי עקיבה שח לי שמעון בן גנס מלקט הייתי עשבים אני ותינוק אחד של בית אבטינס וראיתי
 אותו שפכה וראיתי אותו ששחק אמרתי לו בני למה כפיתך אמר לי על כבוד בית אבא שנתמעט
 ולמה שחקתה אמר לי על הכבוד המתקן לצדיקים לעתיד לבא הרי מעלה עשן לגנדי נומתי לו בני
 תראה לו אמר לי מסורת בידי מאבותי שלא להראותו לבירייה אמר רבי יוחנן בן נורי פגעו בי וקן
 אחד משל בית אבטינס אמר לי רבי לשעבר היו בית אבא צנועין והיו מוזכרין את המגלה הזאת אלו
 לאו ועכשיו שאינן נאמנין הילך את המגלה ותזכר בה וכשפאתי והרציתי את הדברים לפני רבי
 עקיבא ולגו דמעיו ואמר מעתה אין אנו צריכין להזכירן לגנאי וכולהו מצאו מתלא לדבריהן הויז מכן
 קמצר ביי דתנינן תמן אלו הן הממונין שהיו במקדש ר' חזקיה אומר ר' סימון ורבנן חד אמר בשירי
 כל דור ודור פא למנות והרנה אומר מי שהיה באותו הדור מנה מה שבדורו מאן דאמר בשירי כל
 דור ודור פא למנות על פולם הוא אומר וזכר צדיק לברכה מאן דאמר שהיה באותו הדור מנה מה
 שבדורו על פולם הוא אומר ושם רשעים ירקב על מי נאמר וזכר צדיק לברכה על בן קמין והבריו ועל
 פולן היה בן זומא אומר משלה יתנו לך ובשמה קורין אותך ובשבתך מושיבין אותך

[דף כ' ע"א]

ואין שכתה לפני המקום ואין אדם נוגע במוכן לה:

פרק רביעי

הלכה א מתניתין טורף בפלפי והעלה שני גורלות אחד פתויב עליו לשם ואחד פתויב עליו לעזאזל
 הפגן בימינו וראש בית אב משמאלו אם של שם עלה בימינו הפגן אומר לו אישי בהן גדול הגבה
 את ימינך ואם בשמאלו עלה ראש בית אב אומר לו אישי בהן גדול הגבה את שמאלך נתנם על שני
 שעירים ואומר ליי תפאת ר' ישמעאל אומר לא היה צריק לומר תפאת אלא ליי והן עונין אחרי
 ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

מַסְכַּת שֶׁבַת פֶּרֶק חַמִּישִׁי

א. רבי ישמעאל ברבי יוסי אומר משום אביו: הסוס והפרד [הדלובקוס]¹, והחמור והגמל - נמשכין באפסר. רחלות יוצאות כבונות - למילת². שחוזות - שיעלו עליהן הזכרים. כבולות - שלא יעלו עליהן הזכרים.

ב. לא יצא החמור באפף שלו. ואף על פי שקשור בו. רבן גמליאל אומר: יוצא חמור באפף שלו, בזמן שקשור בו - לחממו. ובלבד שלא יקשר בה. את המסריכין התלוי בו בזנבו - שיפגס בו. ויפשיל את הרצועה תחת זנבו.

ג. לא יצא גמל במטוטלת התלוי בו בזנבו שיפגס בו הרוח. אבל יוצא הוא במטוטלת הקשורה לו בזנבו ובחטטרתו - שלא תפגס בו הרוח. עקוד - שלא יכף ידו אחת ורגלו אחת ויקשר. רגול - שלא יכף שתי ידיו זו לזו, או שתי רגליו זו לזו ויקשרנו; רגול - שלא יכף ידו על גבי זרועו ויקשר.

ד. הסוס יוצא בשיר, וכל בעלי השיר יוצאין בשיר, ונמשכין בשיר, ומזין עליהן וטובלין במקומן. ובלבד שיהו מחלחלים. ומכניס אפלו עשרה חבלים לתוך ידו, ובלבד שלא יכרך על גבי ידו ולא ישלשל חבלים מידו יותר מטפח.

ה. לא יצא הסוס בזנב שועל, ולא בזהורית שבין עיניו. לא תצא פרה בחוסם שבפיה. ולא סיחין בקרסטלין שבפיהם. ולא עזים בכיסין שבדדיהן. לא תצא בהמה בסנדל, ולא בקמיע, אף על פי שממחה, זה חמר

בבהמה שאין באדם, אבל יוצאה היא באגד שעל גבי מכה, ובקשקשין שעל גבי השכר³, ובשליא המדלדלת, ופוקקין לה זוג, ומטילת בו בחצר.

ו. לא תצא אשה בעיר של זהב, ואם יצאת - חיבת חטאת, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: לא תצא, ואם יצאת - פטורה. רבי אליעזר אומר: יוצאה אשה בעיר של זהב, בטוטפת ובסנבוטין, בזמן שהן תפורין.

ז. לא תצא אשה באסטמא⁴. ואם יצאת - הרי זה חיבת. שלשה דברים נאמרו באסטמא: אין בה משום כלאים, ואין מטמאה בנגעים, ואין יוצאין בה בשבת. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אף אין בה משום עטרות לכהן. כלל אמר רבי שמעון בן אלעזר: כל נוי שלמטה משערה - יוצאין בה. למעלה משערה - אין יוצאין בה.

ח. לא ינעול אדם סנדל המסמר, ויטיל בתוך הבית - אפלו ממטה למטה. אבל נוטלו ומכסה בו את הפלים. רבי אלעזר בן רבי שמעון אוסר. נשרו רב מסמרותיו ונשתירו בו ארבע וחמש - מתר. רבי אומר: עד שבע. חפהו בעור מלמטה וקבע לו מסמרות מלמעלה - מתר. עשאו כמין קלבוס⁵, או כמין טס, או כמין יתד, או שחפהו בלו מסמרין כדי שיהלך עליהן, ולא תהא הארץ אוכלתו - מתר.

ט. איזה קמיע ממחה? כל שרפא ושנה ושלש. אחד קמיע של כתב ואחד קמיע של עקרין - יוצאין בו. ואין צריך לומר שגכפה, אלא אפלו שלא יכפה. ואין צריך לומר דבר שיש בו סכנה, אלא אפלו דבר שאין בו

¹ מין חמור הקא מלוד.

² לעשות מהם גלי מילת.

³ גצם שנשפר, עושים בה דפים מפאן ומכאן וקושרים אותם, והם מעמידים העצם שלא תפא

⁴ מין פתנת צרה.

⁵ מין פתנת צרה.

¹ מין חמור הקא מלוד.

² לעשות מהם גלי מילת.

³ גצם שנשפר, עושים בה דפים מפאן ומכאן וקושרים אותם, והם מעמידים העצם שלא תפא

⁴ מין פתנת צרה.

⁵ מין פתנת צרה.

סְכָנָה. קוֹשְׁרוֹ וּמְתִירוֹ בַשֶּׁבֶת, וּבִלְבָד שְׁלֵא יִתְנַנּוּ לְתוֹךְ הַשִּׁיר אוֹ לְתוֹךְ הַטְּבַעַת וַיֵּצֵא בוֹ, מִפְּנֵי מְרֵאִית הָעַיִן. קָמִיעַ שְׁאִין מִמְּחֶה, אָף עַל פִּי שְׁאִין וַיֵּצֵאֵן בוֹ בַשֶּׁבֶת - מְטַלְטְלִין אוֹתוֹ בַשֶּׁבֶת.

י. לֹא תֵצֵא אִשָּׁה בַּמִּפְתָּח שֶׁבְּאַצְבָּעָה לְרֵשׁוֹת הַרְבִּים, וְאִם יֵצֵתָהּ - הָרִי זוֹ חֵיבָת חֲטָאֵת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר פּוֹטֵר בְּכּוֹבְלֵת. וּבַצְּלוּחִית שֶׁל פְּלִיטוֹן - בְּזִמְן שִׁישׁ בַּהּ בְּשֵׁם. הֵא אִם אֵין בַּהּ בְּשֵׁם - הָרִי זוֹ חֵיבָת. כָּלְלוּ שֶׁל דָּבָר: כָּל שֶׁהוּא מִשׁוּם תַּכְשִׁיט - לֹא תֵצֵא. וְאִם יֵצֵאת - הָרִי זוֹ פְּטוּרָה. כָּל שְׁאִינוֹ מִשׁוּם תַּכְשִׁיט - לֹא תֵצֵא. וְאִם יֵצֵאת - הָרִי הִיא חֵיבָת. אֲבָל יוֹצֵאת הִיא בְּסִכְכָּה הַמְּזוּהָבָת, וּבִטְסִין, וּבַצְּפוּרִין, וּבַחֲלִיּוֹת שְׁלֵה, בְּמוֹעֲלִים, וּבְקוֹרְדוּקִיסִין הַמְּזוּהָבִים. יוֹצֵאָה בְּאֲבָן הַקּוּמָה בַשֶּׁבֶת, מִשׁוּם רַבִּי עֲקִיבָא אֲמָרוּ: אָף בְּמִשְׁקַל אֲבָן תְּקוּמָה, וְלֹא שֶׁהִפִּילָה אֱלֹא שְׁלֵא תִפִּיל, וְלֹא שֶׁנִּתְעַבְּרָה אֱלֹא שְׁלֵא תִתְעַבֵּר וְתִפִּיל. וְאִם נִפְלָה - תַּחְזִיר. פּוֹרְפַת לְכַתְחֻלָּה בְּדָבָר הַנִּטְל בַשֶּׁבֶת.

מִסְכַּת שֶׁבֶת פָּרָק שִׁישִׁי

א. יוֹצֵא אָדָם בְּקִיסָם שֶׁבְּשִׁינָיו וְשֶׁבְּסַנְדָּלוֹ לְרֵשׁוֹת הַרְבִּים. אִם נִפַּל - לֹא יַחְזִיר. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שְׁלֵא לִתֵּן בַּתְּחִלָּה בַשֶּׁבֶת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: קָב שֶׁל קֹטֵעַ, אִם יֵשׁ בוֹ בֵּית קָבוּל כְּתִיתִין - יוֹצֵאֵן בוֹ בַשֶּׁבֶת, וְאִם לֹא - אֵין יוֹצֵאֵן בוֹ. הַגְּדַמִּין טְמֵאִין וְאֵין יוֹצֵאֵן בוֹ.

ב. יוֹצֵאֵן בְּפִיקְרִין⁶ וּבַצִּיפָה. אֵימִיתִי? בְּזִמְן שֶׁצָּבְעָן בְּשִׁמּוֹן וְכִרְכָן בְּמִשִּׁיחָה, לֹא צָבְעָן בְּשִׁמּוֹן וְלֹא כִרְכָן בְּמִשִּׁיחָה - אֵין יוֹצֵאֵן בְּהֵן. וְאִם יֵצְאוּ בְּהֵן מֵעֶרֶב שֶׁבֶת, אָף עַל פִּי שְׁלֵא צָבְעָן בְּשִׁמּוֹן, וְלֹא כִרְכָן בְּמִשִּׁיחָה - יוֹצֵאֵן בְּהֵן.

ג. יוֹצֵאֵן בְּמוֹךְ וּבְסִפּוּג שֶׁעַל גְּבִי מִכָּה, וּבִלְבָד שְׁלֵא יִכְרֵךְ עֲלֵיהֶן חוּט אוֹ מִשִּׁיחָה.

יוֹצֵאֵן בְּקַלְפַת הַשּׁוּם וּבְקַלְפַת הַבְּצָל שֶׁעַל גְּבִי מִכָּה. וְאִם נִפַּל - לֹא יַחְזִיר. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שְׁלֵא לִתֵּן לְכַתְחֻלָּה בַשֶּׁבֶת. יוֹצֵאֵן בְּאֲגָד שֶׁעַל גְּבִי מִכָּה, וְקוֹשְׁרוֹ וּמְתִירוֹ בַשֶּׁבֶת. וְאִם נִפְלָתָה שֶׁפָּרְשָׁה מִן הָאֲגָד - מַחְזִירָהּ. יוֹצֵאֵן בְּאַסְפְּלָנִית, וּבְמִלּוּגָמָה, וּבְרִטְיָה שֶׁעַל גְּבִי הַמִּכָּה. וְאִם נִפְלָה - לֹא יַחְזִיר. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר - שְׁלֵא יִתֵּן בַּתְּחִלָּה בַשֶּׁבֶת. נוֹטֵל וּמְכַסֶּה בַּהּ הַכֵּלִים. לֹא יִתְקַנְנָה מִשֶּׁבֶת לְמוֹצָאֵי שֶׁבֶת, שְׁאִין מִתְקַנְיִין מִקֹּדֶשׁ לְחֹל. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם הִחֲלִיקָה מִלְמַטָּה - מִחֲלִיקָה מִלְמַעְלָה. וְאִם הִחֲלִיקָה מִלְמַעְלָה - מִחֲלִיקָה מִלְמַטָּה. מְגַלָּה מְקַצֵּת אִסְפְּלָנִית מִכָּאן וּמִקַּנַּח אֶת הַמִּכָּה, וְחוֹזֵר וּמְגַלָּה מְקַצֵּת אִסְפְּלָנִית מִכָּאן וּמִקַּנַּח אֶת הַמִּכָּה. לֹא יִקַּח הָאִסְפְּלָנִית - מִפְּנֵי שֶׁבָּא לְיַדֵּי מְרוּחַ. וְהַמְמָרַח בַשֶּׁבֶת - חֵיב חֲטָאֵת.

ד. לֹא יֵצֵא עֶבֶד בְּזוּג שֶׁבְּצוּאָרוֹ, אֲבָל יוֹצֵא הוּא בְּזוּג שֶׁבְּכֹסְתּוֹ. זֶה וְזֶה אֵינָן מְקַבְּלִין טְמֵאָה. לֹא יֵצֵא אָדָם בַּחוּתָם שֶׁבְּצוּאָרוֹ, וְלֹא בַּחוּתָם שֶׁבְּכֹסְתּוֹ. זֶה וְזֶה אֵין מְקַבְּלִין טְמֵאָה. לֹא תֵצֵא בְּהֵמָה בְּזוּג שֶׁבְּצוּאָרָה, וְלֹא בְּזוּג שֶׁבְּכֹסְתָהּ, וְלֹא בַּחוּתָם שֶׁבְּצוּאָרָה, וְלֹא בַּחוּתָם שֶׁבְּכֹסְתָהּ, זֶה וְזֶה אֵין מְקַבְּלִין טְמֵאָה.

ה. מְטַלְטְלִין עֲצֵי בְּשָׁמִים לְהָרִיחַ בְּהֵן, וְלִהְיִיף בְּהֵן לְחוּלָה, וּמִלּוּל וּמִרִיחַ בוֹ, וְקוֹטְמוֹ וּמִרִיחַ בוֹ. וְלֹא יִקְטְמוּ לְחֻצוֹת בוֹ שְׁנָיו, וְאִם קְטְמוּ - פְּטוּר. וְלֹא לְפִתַּח [בוֹ] אֶת הַדְּלָת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִתְקַן כְּלִי. וְאִם קְטְמוּ - חֵיב חֲטָאֵת.

ו. הַהֲרַטְנִים⁷ - יוֹצֵאֵן בְּסוּדְרִין שְׁלֵהֵן. וְלֹא הַהֲרַטְנִים בִּלְבַד אֲמָרוּ, אֱלֹא כָּל אָדָם, אֱלֹא שְׁדָבְרוּ חֲכָמִים בְּהוּה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֶׂה בְּהוּרְקָנוֹס בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, שִׁיָּצָא בְּסִדֵּר שְׁלוֹ בְּרֵשׁוֹת הַרְבִּים, אֱלֹא שֶׁהִיָּתָה נִימָא כְּרוּכָה לוֹ עַל אֲצָבָעוֹ, אֲמָרוּ חֲכָמִים: לֹא הָיָה צָרִיךְ.

⁷ הַרְצִים.

⁶ צָמֵר שְׁנוֹתָנִים עַל גְּבִי מִכָּה.

ז. הרועין יוצאין בשקין שלהן, ולא הרועים בלבד אמרו, אלא כל אדם, אלא שדברו חכמים בהוה. אמר רבי יהודה: מעשה ברבי טרפון שיצא בלילי שבת לבית המדרש, ונתנו לו סדין, ואחזו בשתי ידיו, ויצא בו מפני הגשמים. יוצאין בסגוס, ביריעה, ובחמילה, בסקורטיא⁸ ובקטבליא, מפני הגשמים. אבל לא בתכה, ולא בקפה, ולא במחצלת, מפני הגשמים.

מִסְכַּת שֶׁבֶת פֶּרֶק שְׁבִיעִי

א. אלו דברים מדרכי האמורי: המספר קומי⁹, והעושה בלורית, והמגביה לגרגון, והמגרת בנה לבין המתים, והקושר מטוטלת על ירכו, וחוט אדם על אצבעו. והמונה ומשליך צרורות לים או לנהר - הרי זה מדרכי האמורי, המספק, והמטפח, והמרקד לשלהבת - הרי זה מדרכי האמורי.

ב. נפלה פתו מפיו, אמר: 'החזירו לי שלא תאבד ברכתי'; 'הניחו נר על הארץ כדי שיצטערו המתים'; [אל תניחו נר על הארץ שלא יצטערו המתים], נפלו ממנו נצוצות, ואמר: 'אורחין לנו היום' - הרי זה מדרכי האמורי. היה מתחיל במלאכה, ואמר: 'יבוא פלוני שידי קלות ויתחיל בה', 'יבוא זה שרגליו קלות ויעבר לפנינו' - הרי זה מדרכי האמורי. האומר יבוא פלוני שידי מברכות, ויתחיל בעסה או בחביות - הרי זה מדרכי האמורי.

ג. הפוקק את החלון בסירה, והקושר פרזל בכרעי המטה של חיה, והעורך לפניה שלחן - הרי זה מדרכי האמרי. אבל פוקקין את החלון בגלופקרין¹⁰ או בעמיר, ונותנין לפניה ספל של מים, וקושרין לה תרנגלת -

שתהא לה לצות, ואינן מדרכי האמורי. האומר: 'שחטו תרנגול זה שקרא ערבית'. 'שחטו תרנגלת זו שקראה כזכר'. 'האכילוה כרבלתא שהיא קוראה כזכר' - הרי זה מדרכי האמורי. האומר לערב - 'צרח'! ולעוברתא 'שריקי והחזירי לי זנבך לטובה' - הרי זה מדרכי האמורי.

ד. האומר: אכול תמרה זו, חזרת זו - שתהא זוכרני בה, אל תאכילני לפני רבים. תישן בארונו של מת שתראהו בלילה. אל תחשיך בארונו של מת - שלא תראני בלילה. הפך את חלוקך - שתהא חולם חלומות טובות. אל תהפך את חלוקך - כדי שלא תהא חולם חלומות טובות. שב על המכבך - שתהא חולם חלומות. אל תשב על המכבך - שלא תהא חולם חלומות - הרי זה מדרכי האמורי.

ה. האומר: אל תשב על המחרשה - שלא תכבד עלינו מלאכה. אל תשב על המחרשה - שלא תשבר - הרי זה מדרכי האמורי. ואם בשביל שלא תשבר ודאי - הרי זה מתר. האומר אל תפשל ידיך לאחוריקך, שלא נאסר עלינו מלאכה - הרי זה מדרכי האמורי.

ו. החותה אוד¹¹ בכתל ואומר: 'חדא' - הרי זה מדרכי האמורי. אם מפני נצוצות - הרי זה מתר. השופך מים לרשות הרבים, ואמר: 'חדא' - הרי זה מדרכי האמורי. אם מפני עוברין ושבין - הרי זה מתר. הזורק פרזל בין הקברות, ואמר: 'חדא' - הרי זה מדרכי האמורי. אם מפני עוברין ושבין - הרי זה מתר.

ז. הנותן מקל של אוד וברזל תחת ראשו - הרי זה מדרכי האמורי. אם בשביל לשמרה - הרי זה מתר. המצנחת לתנור שלא תפול הפת, והנותנת קסמין באזני קדרה שלא

¹¹ בנוסחת הספרים: התוסס אור ורתחת אש
בתסיסת יין והינו הד.

⁸ הגר"א גרם - באמקורטיין.

⁹ לפני הפוצח - מאזן לאזן.

¹⁰ בשמיכה של צמר.

זֶה מְדַרְכֵי הָאֱמוּרִי, אֵף עַל פִּי שְׂאִין רְאִיָּה לְדָבָר, זָכַר לְדָבָר שְׁנֵאָמַר (הוֹשֵׁעַ ד, יב): "עֲמִי בְּעֵצוֹ יִשְׁאַל וּמְקַלּוֹ יִגִּיד לוֹ".

ב. הָאוֹמֵר 'מֵרְפָא'! - הֵרִי זֶה מְדַרְכֵי הָאֱמוּרִי. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צְדוֹק אוֹמֵר: שֶׁל בֵּית רַבִּן גְּמְלִיאֵל הָיוּ אוֹמְרִים 'מֵרְפָא', וְלֹא הָיוּ אוֹמְרִים בְּבֵית הַמְּדַרְשׁ מִפְּנֵי בְטוּל תּוֹרָה, הָאוֹמֵר 'יִתִּיר', הָאוֹמֵר: 'אֶשְׁתָּה וְאוֹתִיר, אֶשְׁתָּה וְאוֹתִיר' - הֵרִי זֶה מְדַרְכֵי הָאֱמוּרִי. 'שְׁתוּ וְהוֹתִירוּ' - לֹא מְדַרְכֵי הָאֱמוּרִי. 'חֲמַר וְחִי לְפָנֵינוּ רַבָּנָן' - לֹא מִפְּנֵי דְרַכֵי הָאֱמוּרִי.

ג. הָאוֹמֵר 'יִתִּיר וְנוֹתֵר' - הֵרִי זֶה מְדַרְכֵי הָאֱמוּרִי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא יֵהָא לוֹ בְּבֵיתוֹ יִתִּיר וְנוֹתֵר. הָאוֹמֵר 'אֶשְׁתָּה וְאוֹתִיר' - הֵרִי זֶה מְדַרְכֵי הָאֱמוּרִי. 'שְׁתוּ וְהוֹתִירוּ' - לֹא מְדַרְכֵי הָאֱמוּרִי. 'חֲמַרָא לְפָנֵינוּ רַבָּנָן' - לֹא מְדַרְכֵי הָאֱמוּרִי. מַעֲשֵׂה בְרַבִּי עֲקִיבָה, שֶׁעָשָׂה מִשְׁתָּה לְבָנוּ עַל כָּל חֲבִית וְחֲבִית שֶׁפָּתַח אָמַר: 'חֲמַרָא וְחִי לְפָנֵינוּ רַבָּנָן וּלְפָנֵינוּ תַלְמִידֵיהוֹן'.

ד. הָאוֹמֵר 'לֹא לֹא' - אֵינוֹ מְדַרְכֵי הָאֱמוּרִי. אֵף עַל פִּי שְׂאִין רְאִיָּה לְדָבָר זָכַר לְדָבָר, שְׁנֵאָמַר: "לֹא אוֹסִיף וְלֹא אֶקְלַל". הַקּוֹשֵׁר חוֹטַע עַל גְּבִי אָדָם, רַבָּן גְּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֵינוֹ מְדַרְכֵי הָאֱמוּרִי. וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי צְדוֹק אוֹמֵר: הֵרִי זֶה מְדַרְכֵי הָאֱמוּרִי. אֵל תַּעֲבֹר שְׁלֹא תַפְסֵק אֶהְבְּתָנוּ - הֵרִי זֶה מְדַרְכֵי הָאֱמוּרִי. וְאִם מִפְּנֵי הַכְּבוֹד - הֵרִי זֶה מֵתֵר.

ה. אֵיזְהוּ מִנְחַשׁ? הָאוֹמֵר: 'נִפְלָה מְקַלִּי מִיָּדִי, נִפְלָה פְתִי מִפִּי, קָרָא לִי אִישׁ פְּלוֹנִי מֵאַחֲרַי, קָרָא לִי עוֹרֵב, נִבַּח בִּי כְּלָב, עָבַר נֶחֱשׁ מִיָּמִינִי, וְשׁוֹעֵל מִשְׁמְאֵלִי, וּפְסַק צְבִי אֶת הַדֶּרֶךְ לְפָנָי, אֵל תִּתְחַיֵּל בִּי - שְׁהִירִי שְׁחִרִית הוּא וְרֹאשׁ חֲדָשׁ הוּא וּמוֹצְאֵי שְׁבֵת הוּא'.

ו. אֵיזְהוּ מְעוֹנָן? רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר: זֶה הַמְּעַבִּיר מִיָּנִי זְכוּר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: זֶה

תָּהָא מִרְתַּחַת, וְשׁוֹפְעַת לְאַחֲרֵיהּ - הֵרִי זֶה מְדַרְכֵי הָאֱמוּרִי. אֲבָל נוֹתְנִים קְסָמִין שֶׁל תּוֹת וְזוֹכְרִית בְּקִדְרָה בְּשִׁבִיל שְׁתַּבְּשַׁל מֵהֵרָה. אֲבָל אָסְרוּ חֲכָמִים בְּזוֹכְרִית מִפְּנֵי סְכָנַת נַפְשׁוֹת.

ח. הַמְּשַׁתְּקַת לְעֵדְשִׁים, וְהַמְּצוֹחַת לְאִרְזוֹ וְהַמְּצוֹחַת לְגֵרִיסִין - הֵרִי זֶה מְדַרְכֵי הָאֱמוּרִי. נִפְל נֶחֱשׁ עַל גְּבִי מִטָּה, וְאָמַר: 'עֲנִי הוּא - וְסוֹפוֹ לְהַעֲשִׁיר'; 'עֲבָרָה הִיא - יוֹלְדַת זָכָר'; 'בְּתוּלָה הִיא - נִשְׂאֵת לְאָדָם גְּדוּל' - הֵרִי זֶה מְדַרְכֵי הָאֱמוּרִי.

ט. הַמוֹשְׁבַת אֶפְרוּחִין, וְאֶמְרָה: אֵינִי מוֹשְׁבַתָן אֶלָּא בְּבִתּוּלָה, אֵינִי מוֹשְׁבַתָן אֶלָּא עֲרָמָה, אֵינִי מוֹשְׁבַתָן אֶלָּא בְּשִׁמְאֵל, אֵינִי מוֹשְׁבַתָן אֶלָּא בֵּי תִרִי, וְהַמְּקַדֵּשׁ בְּתִירִי, וְהַמְּשַׁלַּח בְּתִירִי וְהָאוֹמֵר: 'הוֹסִיפוּ עַל הַשְּׁלַחָן' - הֵרִי זֶה מְדַרְכֵי הָאֱמוּרִי. הַקּוֹבְעַת בִּיצִים וְעֹשֵׁבִים בְּכַתֵּל וְטָחָה בְּפָנֵיהֶם, וּמוֹנָה שְׁבָעִים וְאַחַד - הֵרִי זֶה מְדַרְכֵי הָאֱמוּרִי.

י. הַכּוֹבֵרֵת אֶפְרוּחִים בְּכַבְרָה, וְנוֹתְנַת בְּרוּל בֵּין הָאֶפְרוּחִים - הֵרִי זֶה מְדַרְכֵי הָאֱמוּרִי. אִם מִפְּנֵי הַרְעָמִים אוֹ מִפְּנֵי הַבְּרָק - הֵרִי זֶה מֵתֵר.

מִסְכַּת שְׁבֵת פֶּרֶק שְׁמִינִי

א. הָאוֹמֵר: 'גָּד גְּדִי וְסִינוֹק לֹא, אֲשַׁכִּי וּבִשְׁכִי'¹² - הֵרִי זֶה מְדַרְכֵי הָאֱמוּרִי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵין 'גָּד' אֶלָּא לְשׁוֹן עֲבוּדַת כּוֹכְבִים, שְׁנֵאָמַר ('יִשְׁעִיה סֵה, יֵא'): "הַעֲרַכִּים לְגַד שְׁלַחָן". הָאוֹמֵר: 'דְּגוֹן דְּגִין' - הֵרִי זֶה מְדַרְכֵי הָאֱמוּרִי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵין 'דְּגוֹן' אֶלָּא עַל שֵׁם דְּגוֹן עֲבוּדַת כּוֹכְבִים, שְׁנֵאָמַר ('שׁוֹפְטִים טז, כג'): "לְדָגוֹן אֶלְהִיהֶם". הָאוֹמֵר 'דְּנִי דְנִי' - הֵרִי זֶה מְדַרְכֵי הָאֱמוּרִי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵין 'דֵּן' אֶלָּא עַל שֵׁם דֵּן עֲבוּדַת כּוֹכְבִים, שְׁנֵאָמַר ('עֲמוֹס ח, יד'): "חִי אֶלְהִיָּה דֵּן וְחִי דֵּרֶךְ בְּאֵר שְׁבַע". הַשׁוֹאֵל בְּמַקְלוֹ וְאוֹמֵר: 'אִם אֶלֶף וְאִם לֹא אֶלֶף' - הֵרִי

¹² הַתְּמוּזָל מוֹזֵל, וְלֹא יִתְעַנֵּף יוֹמָם וְלַיְלָה.

הַאֲחֻזָּה אֶת הָעֵינִים. רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר: אֵלּוּ הַמַּחֲשָׁבִים עֵתִים לְשַׁעוֹת, כְּגוֹן אֵלּוּ שֶׁהֵן אֲוֹמְרִים: 'הַיּוֹם יָפֵה לְצֵאתָ, הַיּוֹם יָפֵה לְקַח, הַיּוֹם חֲמָה נִחְפֵּית, לְמַחֵר גַּשְׁמִים יוֹרְדִין', כְּגוֹן אֵלּוּ שֶׁהֵן אֲוֹמְרִין: 'לְמוֹדֵי עֲרֵבִית שְׂבִיעִית חֲטִים יָפוֹת, וְעֵקֶנְרֵי קֶטְנִיּוֹת לְהִיּוֹת רַעוֹת'. וְחֻכְמִים אֲוֹמְרִים: אֵלּוּ אֲוֹחֲזֵי הָעֵינִים.

ז. סוֹקְרִין אֶת הָאֵילָן בְּסִקְרָא, וְטוֹעֲנִין אוֹתוֹ בְּאֲבָנִים, וְאֵין חוֹשֵׁשִׁין לֹא מִשׁוּם שְׂבִיעִית וְלֹא מִשׁוּם דְּרָכֵי הָאֲמוּרֵי.

ח. מִמְשִׁיכֵין יֵין וְשִׁמֹן בְּצִנּוּרוֹת לְפָנֵי חֲתָנִים וְכֹלּוֹת, וְלֹא מִדְּרָכֵי הָאֲמוּרֵי. מַעֲשֶׂה בִּיהוּדָה וְהַלֵּל, בְּנֵיוֹ שֶׁל רַבֵּן גַּמְלִיאֵל שֶׁנִּכְנְסוּ לְכַבּוֹל, וְהַמְשִׁיכוֹ אֲנִשֵׁי הָעִיר לְפָנֵיהֶם בְּצִנּוּרוֹת יֵין וְשִׁמֹן.

ט. שׁוֹרְפִין עַל הַמְּלָכִים וְלֹא מִדְּרָכֵי הָאֲמוּרֵי, שְׁנֹאֲמַר (יְרֵמְיָהּ לֵד, ה'): "בְּשָׁלוֹם תָּמוּת וּכְמִשְׁרָפוֹת" וְגו'; כִּשְׁם שֶׁשׁוֹרְפִין עַל הַמְּלָכִים כִּף שׁוֹרְפִין עַל הַנְּשִׂאִים, אֲבָל לֹא עַל הַדְּיוֹטוֹת. וּמָה הֵן שׁוֹרְפִין עֲלֵיוֹ? מִסְּתוֹ וּכְלֵי תִשְׁמִישׁוֹ. מַעֲשֶׂה שָׁמַת רַבֵּן גַּמְלִיאֵל הַזֶּקֶן, וְשָׂרְף עֲלָיו אֲוֹנֵקְלוֹס הַגֵּר יוֹתֵר מִשְׂבָּעִים מִנֶּה.

י. עוֹקְרִין עַל הַמְּלָכִים וְלֹא מִדְּרָכֵי הָאֲמוּרֵי. כָּל עֲקוּר שֵׁישׁ בּוֹ טְרָפָה - אֲסוּר בְּאֲכִילָהּ וּמִתֵּר בְּהִנָּאָה. שְׂאִין בּוֹ טְרָפָה - מִתֵּר בְּאֲכִילָהּ, וְאֵין צְרִיךְ לוֹמַר - בְּהִנָּאָה. אֵיזְהוּ עֲקוּר שֵׁישׁ בּוֹ טְרָפָה? מִן הָאֲרֻכְבָּה וּלְמַעְלָה. שְׂאִין בּוֹ טְרָפָה? מִן הָאֲרֻכְבָּה וּלְמַטָּה. מִבְּעִיתֵין לְעוֹנוֹת וּלְפוּקָה, וְלֹא מִדְּרָכֵי הָאֲמוּרֵי. עֶמֶד עֵצִים בְּגוּרוֹנוֹ - נוֹתֵן עַל קַדְקָדוֹ מֵאוֹתוֹ הַמֵּין, וְאוֹמַר: 'חֵד חֵד נְחִית בְּלַע נְחִית חֵד חֵד. לֹא יוֹדֵה' - לִימָא הַכִּי: 'נִנְעַלְתָּה מִחֵט נִנְעַלְתָּה בְּתָרִיס שְׂיֵיאָ שְׂיֵיאָ'.

יא. אֵלּוּ הַדְּבָרִים הַמְּתָרִין: הִיָּה מִתְחִיל בְּמִלְאָכָה - נוֹתֵן שְׂבַח וְהוֹדָאָה לְפָנֵי הַמְּקוֹם. בְּחֻבִית וּבְעֶסָה - מִתְפַּלֵּל לְפָנֵי הַמְּקוֹם שֶׁתִּכְנַס בָּהֶן בְּרָכָה וְאֵל תִּכְנַס בָּהֶן מֵאַרְה. מִעֲבִירִין כְּלֵי עַל גְּבִי עֵין בְּשַׁבָּת. רַבֵּן שְׁמַעוֹן

בֵּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: בְּדָבָר הַנְּטָל בְּשַׁבָּת. לוֹחֲשִׁין עַל הַנְּחָשִׁים וְעַל הָעֵקְרָבִים, וְאֵין לוֹחֲשִׁין בְּדָבָר שְׂדִים. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: אָף בַּחוּל אֵין לוֹחֲשִׁין בְּדָבָר שְׂדִים. וְכֵן הִיָּה רַבִּי יוֹסִי אָמַר: אֵין לָךְ בְּכָל הַכְּרָכִים רְעִים יוֹתֵר מִסְּדוּמִיִּים, שְׁכָל זְמַן שֶׁאָדָם רַע קוֹרְאִין אוֹתוֹ "סְדוּמִי". אֵין לָךְ בְּכָל הַנְּכָרִים קֶשֶׁה יוֹתֵר מֵאֲמוּרִיִּים, שְׁכָל זְמַן שֶׁהָאָדָם קֶשֶׁה קוֹרְאִין אוֹתוֹ "אֲמוּרִי".

יב. רַבִּי נְהוֹרַאי אָמַר: אֵין לָךְ אָדָם בְּכָל הַכְּרָכִים מִתּוֹן יוֹתֵר מִסְּדוּם. וְכֵן מְצִינּוֹ שֶׁחֲזוֹר לוֹט עַל כָּל הַמְּקוּמוֹת, וְלֹא מְצֵא מִתּוֹנָה כְּסוּדוֹם, שְׁנֹאֲמַר (בְּרַאשִׁית יג, יב): "אֲבָרְךָ יֵשֵׁב בְּאַרְץ כְּנַעַן" וְגו'. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֵּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: אֵין לָךְ בְּכָל עַמְמֵין מִתּוֹן יוֹתֵר מֵאֲמוּרִיִּים. וְכֵן מְצִינּוֹ שֶׁהָאֲמִינוֹ בְּמִקּוֹם וְדָלְגוֹ לְאַפְרִיקָי, וְנָתַן לָהֶם הַמְּקוֹם אֲרָץ שְׂפָפָה כְּאַרְצָם וְהִיָּתָה אֲרָץ יִשְׂרָאֵל נִקְרָאת עַל שְׁמֵן.

מִסְּכַת שַׁבָּת פָּרָק תְּשִׁיעִי

א. הַגּוֹזֵז מִן הַבְּהֵמָה, מִן הַחֲתָה, וּמִן הָעוֹף, אֲפִילוֹ מִן הַשְּׁלַח מִלֹּא הִסִּיט כְּפוּל - הָרִי זֶה חַיִּב. יֵשׁ חוֹלְקִים בְּחֲזִיר בֵּין חֲטוּטְרָתוֹ לְשֶׂאֵר גּוֹפּוֹ.

ב. הַמְּסַךְ שְׁתֵּי חוֹטִיִן בְּתַחֲלָה - הָרִי זֶה חַיִּב. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אָף הַשּׁוֹכֵט, וְהַמְּדַקְדֵּק עַל גְּבִי אֲרִיג כָּל שֶׁהוּא - הָרִי זֶה חַיִּב. הַצֵּד חֲלוּזִין וְהַפּוֹצְעוֹ אֵינוֹ חַיִּב אֲלָא אַחַת. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: חַיִּב שְׁתֵּים, שֶׁהִיָּה רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: פְּצִיעָה בְּכָלֵל דִּישָׂה. אָמְרוּ לוֹ: אֵין פְּצִיעָה בְּכָלֵל דִּישָׂה.

ג. כָּל אֲבוֹת מְלֹאכוֹת שְׂבַתוֹרָה, עֲשָׂאֵן כָּלֵם בְּהַעֲלֵם אַחַד - חַיִּב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. כָּל הַמְּקַלְקֵלִין פְּטוּרִין, חוּץ מִן הַחוּבֵל וּמִבְּעִיר בְּשַׁבָּת.

ד. גֵּר שְׁנַתְּגִיר, וְגֵר שְׁנַתְּגִיר בֵּין הַנְּכָרִים, וְחִינוּק שְׁנִשְׁבָּה לְבֵין נְכָרִים, וְעֲשֶׂה מְלֹאכוֹת הַרְבֵּה בְּשַׁבָּתוֹת הַרְבֵּה - אֵינוֹ חַיִּב אֲלָא אַחַת, וְחַיִּב עַל הַדָּם אַחַת וְעַל הַחֹלֵב אַחַת,

ועל העבודת כוכבים אחת, ומונבז פוטר. והדין נותן שיהא פטור: והאיל ושוגג חיב חטאת ומזיד חיב פרת, מה מזיד אינו חיב עד שיבא לכלל ידיעה, אף שוגג אינו חיב עד שיבא לכלל ידיעה. אמר לו רבי עקיבא: מוסיף אני על דבריך; מה מזיד אינו חיב עד שיבא לכלל ידיעה בשעת מעשה, אף שוגג לא יהא חיב עד שיבא לכלל ידיעה בשעת מעשה. אמר לו: כל שכן שהוספתה, אם בא לכלל ידיעה בשעת מעשה אף הוא אינו שוגג אלא מזיד.

ה. השוכח את התורה ועבר עברות הרבה - אינו חיב אלא אחת. וחיב על החלב אחת ועל הדם אחת. היה יודע שיש חלב, ואמר: 'אין זה חלב שחיבין עליו', היה יודע שיש דם, ואמר: 'אין זה דם שחיבין עליו' - חיב על כל אחת ואחת. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל שהוא פיוצא בו פשר להצניעו, והכשר פיוצא בו להצניעו, והצניעו, ובא אחר והוציא בשבת - הרי זה חיב חטאת. וכל שאינו פשר להצניעו, ואין מצניעין כמותו, ובא אחר והוציא בשבת - הרי זה חיב.

ו. המוציא מרסן: לאכילה - כגרוגרת; לבהמה - כמלא פי הגדי; לצבע - כדי לצבע בו בגד קטן; וללבי זרדין והחרובין עד שלא ימתיקו - כמלא פי הגדי, משימתיקו - כגרוגרת. אבל הלון, והחרדל, והתורמוסין, ושאר כל הנקבשין - בין משימתיקו ובין עד שלא ימתיקו - כגרוגרות. שמן - כדי סיכת אבר קטן. רבי שמעון בן אלעזר אומר: קטן בן יומא. רבי נתן אומר: כדי לסוף אבר קטן. הוצין - כדי לעשות און לכפיפה מצרית. סיב - אחרים אומרים: כדי לתן על פי משפך קטן לסגן בו את היין; רכב - כדי לתת תחת אספגין קטנה, וכמה הוא שעורה? כסלע;

מוכין - כדי לעשות כדור קטנה, וכמה שעורה? כאגוז.

ז. המוציא יין - כדי גמיעה. רבי יהודה אומר: כדי מזיגת הכוס יפה. יבש - כזית, דברי רבי נתן. חלב - כדי גמיעה. רבי אליעזר אומר: אם של בהמה - כדי גמיעה, אם של אשה - כדי לתן בשיפה של קילור, קילור כדי לשוף במים. מים - כדי גמיעה. רבי יהודה אומר: - כדי לשוף בהן את הקילור. דם ושאר כל המשקין - ברכיעית. רבן שמעון בן גמליאל אומר: דם - כדי לכחול עין אחת, שפך כוחלין לברקית. רבי שמעון בן אלעזר אומר משם רבי מאיר: דם - כדי לכחול עין אחת, שפך כוחלין ליארוד¹³.

ח. המוציא קשר מוכסין עד שלא הראהו למוכס - חיב. משהראהו למוכס - פטור. רבי יהודה אומר: אף משהראהו למוכס חיב. מפני שמשמרו להראותו לבעל המוכס.

ט. המוציא ניר מחוק, ויש בו במקום הלבן כדי לכתב שתי אותיות, או בכלו כדי לכרך על פי צלחית קטנה של פליטון - הרי זה חיב, ואם לאו - פטור. רבי יהודה אומר: אף המוציא שטר פרוע כל שהוא - הרי זה חיב, מפני שמשמרו להראות לבעלי חובו. שטרי מקח וממכר, שטרי דיתקאות ואפותיקאות, ומתנות כל שהן - הרי זה חיב.

י. דוכסוסטוס וקלף - כדי לכתב עליו את המזווזה. קלף כדי לכתב עליו פרשה קטנה שבתפלין שהיא 'שמע ישראל'. גויל - כדי לכתב עליו פרשה קטנה שבתורה. שער לגבל בו את הטיט. טיט - כדי לעשות פי כור של צורפי זהב. פחמין - כדי לעשות מהן צינורא קטנה. רבי יהודה אומר: כדי לתן על פי מוליאר¹⁴ קטנה.

¹⁴ כלי להחם בו תמים בפחמים שנותנים לו כבית קבול קטן אצל דופנו מבהוין.

¹³ נסחת הפפרים: חרוד - הן נקודות נקות לכנות שנוזלות בעין.

"ויניקהו דבש מסלע" וגו'. מנין לשמן שהוא משקה? שנאמר (ישעיה כה, ו): "משתה שמנים משתה שמרים". מנין לחלב שהוא משקה? שנאמר (שופטים ד, יט): "ותפתח את נאוד החלב ותשקהו". מנין לטל שהוא משקה? שנאמר (שופטים ו, לח): "וימץ טל מן הגזזה" וגו'. מנין לדם נדה שהוא משקה? שנאמר (ויקרא יב, ז): "ממקד דמיה", ואומר (זכריה יג, א): "ביום ההוא יהיה מקור נפתח לבית דוד" וגו'. מנין לדמעת העין שהוא משקה? שנאמר (תהלים פ, ו): "ותשקמו בדמעות שלישי". מנין למי האף שהוא משקה? שנאמר (ירמיה ט, יז): "ועפעפינו יזלו מים".

טו. מנין לזרוע שהוא יד? שנאמר (שופטים טו, יד): "ותהינה העבתיים אשר על זרועותיו כפשתים וימסו אסוריו מעל ידיו". מנין למי שאחזו בלמוס שמאכילין אותו דבלה קעילית? שנאמר (שמואל-א ל, יב): "ויתנו לו פלח דבלה" וגו'.

טז. המוציא שני נימין מזנב הסוס ומזנב הפרה - חיב; שמצניעין אותן לנשבין, נקשה של חזיר - אחת. המוציא שני נצרים כאחד - הרי זה חיב. תורי דקל - אחד. זמורה אחת לנטיעה, שתים לבהמה - כמלא פי הגדי, לעצים - כשעור העצים. חבילי אזוב, הסאה והקורנית שהכניסן לאכילה - כגרוגרת. לבהמה - כמלא פי הגדי. לעצים - כשעור העצים. להזאה - כשעור הזאה. גרועינין לנטיעה - שתים. לבהמה - כמלא פי חזיר. כמה מלא פי חזיר? אחת; אם להסק - כדי לשל ביצה קלה, אם לחשבון - שתים. אחרים אומרים: לחשבון - חמש. המוציא מאבני בית מנגע, מעציו ומעפרו

יא. המוציא כליו מקפלין ומנחין על כתפו, וסנדליו, וטבעותיו בקמצו - הרי זה חיב, ואלו היה מלבש בהן - פטור. המוציא אדם וכליו עליו, וסנדליו ברגליו, וטבעותיו בידיו - הרי זה פטור. ואלו הוציאן כמות שהן - חיב. חל, עפר ואפר - שעורן כזבל. רבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקא אומר: עפר - כדי לכסות בו דם צפור קטנה. איזו היא דם צפור קטנה? זה דרוו. חול הגס - כדי לתן על מלא פי כלי של סדין. אמר רבי: נראין דברי רבי עקיבא - בחול הדק, ודברי חקמים - בחול הגס. סיד - כדי לסוד אצבע קטנה שבבנות. רבי יהודה אומר: כדי לעשות כלכל¹⁵. רבי נחמיה אומר: כדי לעשות אנדיפי¹⁶. אמר רבי: נראין דברי רבי יהודה בזמן שהוא חביט¹⁷, ודברי רבי נחמיה בזמן שהוא כביצת הסיד¹⁸.

יב. קנה - כדי לעשות קולמוס, מגיע לקשרי אצבעותיו. חליות לעשות הימנו צלוחית קטנה של פליטין. זכוכית - אחרים אומרים: כדי לפצע שתי נימין כאחת. צרור ואבן - רבי אליעזר בן יעקב אומר: משקל עשרה דינרים. רבי אליעזר אומר: כדי לעשותו מסיפס¹⁹.

יג. מנין למאדים בשבת שהוא חיב? שנאמר (שמות כה, ה): "ערת אילם מאדמים", איזו היא חבורה? כל שיצא ממנה דם. נצרך הדם, אף על פי שאין יכול לצאת - הרי זה חיב.

יד. מנין לדם שהוא משקה? שנאמר (במדבר כג, כד): "ודם חללים ישתה", מנין לזין שהוא משקה? שנאמר (דברים לב, יד): "ודם ענב תשתה חמר". מנין לדבש שהוא משקה? שנאמר (דברים לב, יג):

18 שנגבל במים ועשוי ביצים ביצים.

19 שעור הצרור או האבן שהיה ראוי למסיפס.

הוא מחיצה קטנה המבדילה בין הצר לחצר.

15 להשיר השער שבקרחה.

16 להאדים המוצח.

17 לשון ערוב, סיד שנמות במים הרבה העשוי

לסוד כלבול.

כָּל שֶׁהוּא - הָרִי זֶה חֵיב. כְּחֹל - רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אָמַר: אִם לְרִפּוּאָה - כְּדֵי לְכַחֵל עֵינַי אַחַת. אִם לְתַכְשִׁיט - כְּדֵי לְכַחֵל שְׁתֵּי עֵינַיִם.

יז. הַמוֹצֵיא מִיַּן בְּהֵמָה, מִיַּן חֵיהּ וְעוֹף, בֵּין חַיִּים וּבֵינַי מַתִּים - הָרִי זֶה חֵיב. רַבִּי נַחֲמָן אָמַר: מַתִּים - חֵיב. חַיִּים - פְּטוּר.

מִסְכַּת שֶׁבַת פָּרָק עֲשִׂירִי

א. הַמוֹצֵיא שְׁנֵי גִמְיִין מִזֶּבֶחַ הַסּוֹס וּמִזֶּבֶחַ הַפָּרָה, הָרִי זֶה חֵיב - מִפְּנֵי שְׁמַתְקִינָן לְנִשְׁכִּים²⁰. הַמוֹצֵיא שְׁנֵי גִמְיִין מִן הַקֶּשֶׁה שְׁבַחְזִיר²¹ - הָרִי זֶה חֵיב. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אָמַר: אֶפְלוּ אֶחָד. יֵשׁ חוֹלְקִין חֲטִירָתוֹ²² לְשָׂר גּוֹפוֹ.

ב. הַמוֹצֵיא מִצֶּמֶר גֶּפֶן וּמִצֶּמֶר כֶּלֶךְ, מִצֶּמֶר גְּמָלִים וּמִצֶּמֶר אֲרָנְבִים, וּמִצֶּמֶר חֵיהּ שְׁבִיִים, וּשְׂאֵר כָּל הַנְּטוּיִן כָּלָם, כְּמֵלֵא הַסֵּיט כְּפוּל - הָרִי זֶה חֵיב. הַבְּגָד, הַשֶּׁק וְהַעוֹר - כְּשַׁעוֹר לְטַמְאָתָן כִּף שַׁעוֹר הַהוֹצִיאָן.

ג. הַמוֹצֵיא בֵּין כְּלִים גְּדוּלִים בֵּין כְּלִים קְטָנִים - הָרִי זֶה חֵיב. הַמוֹצֵיא גִחְלַת כָּל שְׁהִיא - הָרִי זֶה חֵיב. שְׁלֵהֶבֶת כָּל שְׁהִיא - הָרִי זֶה פְּטוּר. בְּרוּל - רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אָמַר: כְּדֵי לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ דְרָבָן. נַחֲשֶׁת - כְּדֵי לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ צִינוּרָא קְטָנָה. נְעוּרַת שֶׁל פֶּשֶׁתָן - כְּדֵי לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ פְתִילָה קְטָנָה לְגַר. מְשִׁיחָה - רַבִּי נַחֲמָן אָמַר: כְּדֵי לְקַשֵּׁר בֵּהּ בֵּין כַּתְּפָיו. מוֹכִיז - כְּדֵי לְתַן בְּתוֹךְ כַּדּוֹר קְטָנָה. כְּמָה כַּדּוֹר קְטָנָה? כְּאֶגּוֹז. אֲרָגְמָן - כְּדֵי לְטוֹל מִמֶּנּוּ דִּגְמָא לְאִירָא. אֶסְטִיס וְקוּץ וּפּוּאָה²³ - כְּדֵי לְצַבֵּעַ בְּהֵן בְּגַד קֹטָן, כְּמָה בְּגַד קֹטָן? פִּי סִבְכָה.

ד. הַמִּתְכַּנֵּן לְהוֹצִיא בְּפִנְדָתוֹ וּפִיָּה לְמַעְלָה, וְהוֹצִיא בְּפִנְדָתוֹ וּפִיָּה לְמַטָּה. בְּתוֹךְ פִּנְדָתוֹ, וְהוֹצִיא בֵּין פִּנְדָתוֹ לְחִלּוּקוֹ, וּבִשְׁפַת חִלּוּקוֹ -

פְּטוּר. הַמִּתְכַּנֵּן לְהוֹצִיא בְּפִנְדָתוֹ וּפִיָּה לְמַטָּה - רַבִּי יְהוּדָה מְחִיב וְחַכְמִים פּוֹטְרִין. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: אֲנִי אִמְרַתִּי דְבָר אֶחָד וְהֵן אֹמְרִים דְבָר אֶחָד, אֲנִי אֹמֵר לָהֶם: אִי אַתֶּם מוֹדִים בְּמִתְכַּנֵּן לְהוֹצִיא לְפָנָיו, וּבָא לוֹ לְאַחֲרָיו - שֶׁהוּא פְּטוּר, וְאִם נִתְכַּנֵּן וְהוֹצִיא לְאַחֲרָיו שֶׁהוּא חֵיב? וְהֵם אָמְרוּ לִי: אִי אַתָּה מוֹדָה בְּמוֹצֵיא לְאַחֵר יָדוֹ, בְּרַגְלוֹ, בְּפִיו וּבְמַרְפָּקוֹ - שֶׁהוּא פְּטוּר, שֶׁלֹּא הוֹצִיא כְּדָרְךָ הַמוֹצִיאִים?! אֲנִי לֹא מִצְּאֵתִי תְּשׁוּבָה לְדַבְרֵיהֶם, וְהֵם לֹא מִצְּאוּ תְּשׁוּבָה לְדַבְרִי.

ה. שְׁנַיִם אֹחֲזִיין בְּמַלְגּוֹ וְלוֹגְזִין, בְּכַרְכָּר וְשׁוֹבְטִין, בְּקַלְמוֹס וּכְוֹתִבִין, בְּקִנְיָה וְהוֹצִיאָוהוּ לְרִשׁוֹת הַרְבִּים - שְׁנֵיהֶם פְּטוּרִין. בְּעִגּוּל שֶׁל דְּבִלָּה וְהוֹצִיאֻוּ לְרִשׁוֹת הַרְבִּים, בְּקוֹרָה וְהוֹצִיאָוהוּ לְרִשׁוֹת הַרְבִּים - שְׁנֵיהֶם פְּטוּרִים. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אִם אֵין אֶחָד יָכוֹל לְהוֹצִיאֻוּ הַמוֹצִיאָוהוּ שְׁנַיִם - חֵיבִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: אֶף עַל פִּי שְׂאִין אֶחָד יָכוֹל לְהוֹצִיאֻוּ הַמוֹצִיאָוהוּ שְׁנַיִם - פְּטוּרִין, שְׂאִין שְׁנַיִם חֵיבִין עַל הַמְּלֹאכָה אַחַת.

ו. שְׁנַיִם שֶׁעָשָׂה אֶחָד מֵהֶם מְלֹאכָה, וְאֵין יָדוּעַ אִיזָה הוּא - יָבִיאוּ שְׁנֵיהֶם חֲטָאת בְּשִׁתְּפוֹת וְיִתְּנוּ עָלֶיהָ וְתֹאכַל; דְּבָרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן. וְרַבִּי יוֹסִי פּוֹטֵר. מוֹדָה רַבִּי יוֹסִי, שְׂזָה מְבִיא אֶשֶׁם תְּלוּי וְזֶה מְבִיא אֶשֶׁם תְּלוּי. וּמוֹדָה רַבִּי יוֹסִי, בְּשְׁנַיִם שְׁהִיָּה אֶחָד מֵהֶם מְחַסֵּר כְּפָרָה, וְאֵין יָדוּעַ אִיזָה מִקֵּן - שְׂיָבִיאוּ חֲטָאת בְּשִׁתְּפוֹת וְיִתְּנוּ עָלֶיהָ וְתֹאכַל.

ז. הוֹצִיא כְּחִצֵּי גְרוּגְרָת, וְחִזּוֹר וְהוֹצִיא כְּחִצֵּי גְרוּגְרָת בְּהַעֲלֵם אֶחָד - חֵיב. בְּשְׁנֵי הַעֲלָמוֹת - פְּטוּר. רַבִּי מֵאִיר אָמַר: בְּהַעֲלֵם אֶחָד בְּרִשׁוֹת אַחַת - חֵיב. בְּהַעֲלֵם אֶחָד בְּשְׁתֵּי רִשׁוּיּוֹת אוּ בְּשְׁתֵּי הַעֲלָמוֹת בְּרִשׁוֹת אַחַת - פְּטוּר. נֶאֱכַל הָרֵאשׁוֹן עַד שֶׁלֹּא הוֹצִיא הַשְּׁנִי - בֵּין בְּהַעֲלֵם אֶחָד בֵּין בְּשְׁנֵי הַעֲלָמוֹת - פְּטוּר. הוֹצִיא כְּחִצֵּי גְרוּגְרָת, וְנִתְּנוּ בְּרִשׁוֹת

²² גְּבוּ שֶׁל חֲחִזִיר.

²³ סַמְנִין שְׁעוֹשִׂים מֵהֶם צְבַע לְצַבֵּעַ.

²⁰ לְצַדַת עוֹפוֹת.

²¹ מִן הַשְּׁעֵרוֹת הַקֶּשֶׁה שְׁבַחְזִירָתוֹ.

אם נתפּוֹן בְּכֵלָן - חַיֵּב שְׁתִּים. וְאִם הִיָּה מִתְעַסֵּק וְחֵלֶשׁ - פְּטוּר. הַמְזוּרָד זֶרְדִּין לְאֶכִילָה - כְּגִוּוֹגְרָת. לְבַהֲמָה - כְּמֵלֵא פִי הַגְּדִי. לְתַמְקֵן הָאֵילָן - כֹּל שֶׁהֵן. אִם מִתְכַּוְּנִין בְּכֵלָן - חַיֵּב שְׁתִּים. אִם הִיָּה מִתְעַסֵּק זֶרְדִּין - פְּטוּר.

יג. הַחֹפֵר, הַחֹרֵשׁ, וְהַחֹרֵץ - מְלֹאכָה אַחַת הֵן. הַדָּשׁ וְהַמִּנְפֵט²⁴, וְהַמִּנְפֵץ - מְלֹאכָה אַחַת הֵן. הַתּוֹלֵשׁ, וְהַקּוֹצֵר²⁵, וְהַבּוֹצֵר²⁶, וְהַמוֹסֵק²⁷, וְהַגּוֹדֵר²⁸, וְהַאֹרֶה²⁹ - מְלֹאכָה אַחַת. הַמִּכְבֵּשׁ וְהַסּוֹחֵט - מְלֹאכָה אַחַת. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בֶּן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אָמַר: הַצְּבָעִים שְׁבִירוּשָׁלַיִם אֵין עוֹשִׂין סְחִיטָה מְלֹאכָה בְּפִנֵי עֲצָמָה. הַבּוֹרֵר, הַטּוֹחֵן, הַזּוֹרֵה, וְהַמְרַקֵד, וְהַלֹּשׁ וְהַאֹפֶה לְאֶכִילָה - כְּגִוּוֹגְרָת. לְבַהֲמָה - כְּמֵלֵא פִי גְדִי. לְצָבַע - כְּדִי לְצָבַע בּוֹ בְּגָד קֶטָן. וְשֶׁאֵר כֹּל הַדְּבָרִים: כְּשֶׁעוֹר לְטְמֵאתָן כִּף שְׁעוֹר לְהוֹצִיאָן. הַתּוֹלֵשׁ בְּנֶפֶךְ מִן הָעוֹף, וְהַקּוֹטְמוֹ וְהַמּוֹרְטוֹ - חַיֵּב שְׁלֹשׁ חֲטָאוֹת.

יד. אֵין יוֹנְקִין מִבְּהֵמָה טְהוֹרָה בְּיוֹם-טוֹב וְאֵין צְרִיף לֹמַר בְּשַׁבָּת. אָבָא שְׁאוּל אָמַר: יוֹנְקִין הֵינִינוּ מִבְּהֵמָה טְהוֹרָה בְּיוֹם-טוֹב. לֹא חָקַל אִשָּׁה מִדְּדִיָּה וְתַחֲלִיב לְתוֹךְ הַכּוֹס אוֹ לְתוֹךְ הַקְּעָרָה וְתַנִּיק אֶת בְּנָהּ. אֵין יוֹנְקִין לֹא מִן הַנְּכָרִית וְלֹא מִבְּהֵמָה טְמֵאָה, וְאִם הִיָּה דְבַר שֶׁל סְכָנָה - מִתָּר, שְׁאֵין כֹּל דְּבַר עוֹמֵד בְּפִנֵי פְקוּחַ נֶפֶשׁ, חוּץ מִעֲבוּדָה זָרָה וְגִלּוּי עֲרִוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים.

מִסְכַּת שַׁבָּת פָּרָק אַחַד עֶשֶׂר

א. הַזּוֹרֵק מִרְשׁוֹת הֶרְבִּים לְרְשׁוֹת הֶרְבִּים וּרְשׁוֹת הַיְחָדִיד בְּאֶמְצַע, בְּאַרְבַּע אַמּוֹת - פְּטוּר. פְּחוֹת מְאַרְבַּע אַמּוֹת - חַיֵּב.

הֶרְבִּים, וְחֹזֵר וְהוֹצִיא כְּחֻצֵי גְרוּגְרָת, אִם הִנִּיחָה בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת לְרֵאשׁוֹנָה - אִם הָעֵבִירָן דְּרִף עָלֶיהָ - חַיֵּב. וְאִם לֹאוּ - פְּטוּר.

ח. הַנוֹטֵל מֵלֵא הַזּוֹג מִשְׁעָרוֹ - הֵרִי זֶה חַיֵּב. וְכֵמָה מֵלֵא הַזּוֹג? - שְׁתִּים. רַבִּי אֶלְיעִזֵּר אָמַר: אֶפְלוּ אַחַת. וּמוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי אֶלְיעִזֵּר, בְּבוֹרֵר שְׁחוֹרוֹת מִבֵּין לְכַנּוֹת וּלְכַנּוֹת מִבֵּין שְׁחוֹרוֹת - חַיֵּב; וְדָבָר זֶה אִף בַּחֹל אֶסוּר מִשּׁוּם (דְּבָרִים כב, ה): "לֹא לִבְשׁ" וְגו'.

ט. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעִזֵּר אָמַר: צַפְרָן שְׁפָרְשָׁה רַבָּה, וְיִצְיִין שְׁפָרְשׁוּ רַבִּין, בֵּיד - מִתָּר. נִטְלָן בְּכֵלִי - הֵרִי זֶה חַיֵּב חֲטָאת.

י. הַחוֹלֵב, וְהַמְחַבֵּץ, וְהַמְגַבֵּן כְּגִוּוֹגְרָת, הַמִּכְבֵּד, וְהַמְרַבֵּץ, וְהַמְרַחֵץ, וְהַסֵּךְ, וְהַיּוֹדֵה חִלוֹת דָּבֵשׁ - שְׁגָג בְּשַׁבָּת חַיֵּב חֲטָאת, הַזִּיד בְּיוֹם-טוֹב לּוֹקֵה אַרְבָּעִים; דְּבָרֵי רַבִּי אֶלְיעִזֵּר. וְחֲכָמִים אֹמְרִים: בֵּין בְּשַׁבָּת בֵּין בְּיוֹם-טוֹב אֵינוֹ חַיֵּב אֶלֶּא מִשּׁוּם שַׁבוֹת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעִזֵּר אָמַר: הַגּוֹדֵלֵת וְהַכּוֹחֵלֵת וְהַפּוֹקֵסֵת - לְעֲצָמָה פְּטוּרָה, לְאַחֲרוֹת - חַיֵּב. וְכֵן הִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעִזֵּר אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי אֶלְיעִזֵּר: לֹא תַעֲבִיר סֶרֶק עַל פְּנֵיהָ מִפְּנֵי שְׁצוּבַעֵת.

יא. הַתּוֹלֵשׁ, בֵּין בֵּימֵינוּ וּבֵין בְּשִׁמְאָלוֹ - הֵרִי זֶה חַיֵּב, לְאַחַר יְדוֹ, בְּרַגְלוֹ, בְּפִיו וּבַמְרַפְקוֹ, אוֹ שֶׁהִיָּה מֵהַלֵּךְ עַל גְּבִי הָאָרֶץ, וְנִתְּזוּ צְרוֹרוֹת מִתַּחַת רַגְלָיו, וְנִפְל עַל גְּבִי עֹשֵׁבִים וְחֵלֶשׁ - פְּטוּר. מֵהַלֵּךְ אֲדָם עַל גְּבִי עֹשֵׁבִים וְעַל גְּבִי צְרוֹרוֹת בְּשַׁבָּת, וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ.

יב. הַתּוֹלֵשׁ עֲלֵשִׁין לְאַכֹּל - כְּגִוּוֹגְרָת. לְבַהֲמָה - כְּמֵלֵא פִי גְדִי, אִם לְהַסִּיק - כְּדִי לְכַשֵּׁל בִּיצָה קְלָה. לְתַמְקֵן הָאָרֶץ - כֹּל שֶׁהֵן.

²⁷ זֵיתִים.

²⁸ קוֹצֵץ תְּמָרִים.

²⁹ קוֹצֵץ תְּאֵנִים.

²⁴ מִכָּה בְקִשְׁתָּ עַל צְמֹר גֶּפֶן - לְהַפְרִיד וּלְהַסִּיר עַל יְדֵי זֶה הַפְּסֻלָּת מִהַנְּעִינִים.

²⁵ תְּבוּאָה.

²⁶ עֲנָבִים.

גְּבִיּוֹ - חֵיב. פְּחוֹת מְכֵן, בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמוֹת - פְּטוּר. חוּץ לְאַרְבַּע אַמוֹת - חֵיב.

ו. מְנוּרָה בְּרִשּׁוֹת הָרִבִּים, גְּבוּהָה עֲשָׂרָה, וּפְרַח שֶׁבְּרֵאשֵׁה רֹחַב אַרְבָּעָה, וְנִטְל הֵימְנָה וְנִתֵּן עַל גְּבֵה - חֵיב. הִיָּה פְּחוֹת מְכֵן, בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמוֹת - פְּטוּר. חוּץ לְאַרְבַּע אַמוֹת - חֵיב. עֲגֻלָּה בְּרִשּׁוֹת הָרִבִּים, גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טְפָחִים, וּרְחֹבָה אַרְבָּעָה, אֶחָד הַפּוֹרֵק וְאֶחָד הַטּוֹעֵן - הִיָּה זֶה חֵיב.

ז. הַזּוֹרֵק בְּכַתֵּל לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים, וְהֵלֵכָה וַיִּשְׁבֶּה בַּחֹר שֶׁהוּא אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה טְפָחִים - הִיָּה זֶה חֵיב; שְׂאִין מְטַלְטֵלִין מְרִשּׁוֹת לְרִשּׁוֹת, כְּגוֹן אֱלוֹ שֶׁמִּשְׁחָקִין בַּכְּדוּר בְּרִשּׁוֹת הָרִבִּים, וַיִּצָּאָה הַכְּדוּר מִתַּחַת יָדוֹ שֶׁל אֶחָד מֵהֵן לְכַתֵּל וְחֹזְרָה לְאַחֲרֵיהָ, חוּץ לְאַרְבַּע אַמוֹת - חֵיב. קָפָה בְּרִשּׁוֹת הָרִבִּים גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טְפָחִים וּרְחֹבָה אַרְבָּעָה. וְכֵן גּוֹמָא אֵין מְטַלְטֵלִין מִתּוֹכֵן לְרִשּׁוֹת הָרִבִּים, וְלֹא מְרִשּׁוֹת הָרִבִּים לְתוֹכֵן, אֲבָל יוֹרֵד לְתוֹכֵן וְאוֹכֵל. פְּחוֹת מְכֵן, תּוֹךְ אַרְבַּע אַמוֹת - פְּטוּר. חוּץ לְאַרְבַּע אַמוֹת - חֵיב. לְשׁוֹן יָם הַנִּכְנֵס לְחָצֵר - אֵין מְמַלְאִין מִמֶּנּוּ בְּשֶׁבֶת, אֲלֵא אִם כֵּן עָשׂוּ לוֹ מְחִיצָה גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טְפָחִים. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמָּן שֶׁנִּכְנֵס בְּפָרְצָה שֶׁהִיא יִתְרָה עַל עֲשָׂרָה אַמוֹת, אֲבָל הַנִּכְנֵס בִּפְתַח - אֵין צָרִיף כְּלוּם. סֵלַע שֶׁהוּא גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טְפָחִים - אֵין מְטַלְטֵלִין, לֹא מִתּוֹכוֹ לַיָּם, וְלֹא מִיָּם לְתוֹכוֹ. פְּחוֹת מְכֵן - הִיָּה זֶה מִתֵּר, וּבִלְבָד שִׁיָּהּ בַּיִת סָאתִים.

ח. הַזּוֹרֵק מִן הַיָּם לַיִבְשָׁה, וּמִן הַיִּבְשָׁה לַיָּם, מִן הַסְּפִינָה לַיָּם, מִן הַיָּם לַסְּפִינָה וּמִן הַסְּפִינָה לְחִבְרָתָה - פְּטוּר. זָרֵק מִן הָאִיסְטְרִטְיָא לַיָּם - פְּטוּר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אִם יֵשׁ בְּמָקוֹם שְׂזָרֵק עִמָּךְ עֲשָׂרָה טְפָחִים - הִיָּה זֶה חֵיב. וּבְבֹר אֶפְלוֹ עִמָּךְ מֵאָה אִמָּה - הִיָּה זֶה חֵיב. סְפִינָה שְׂבִימָה, גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טְפָחִים - אֵין מְטַלְטֵלִין לֹא מִתּוֹכָהּ לַיָּם, וְלֹא

ב. שְׁתֵּי סְרַטְאוֹת³⁰ זוֹ עַל גְּבִי זוֹ, וְזָרֵק מִן הָעֲלִיוֹנָה לְתַחְתּוֹנָה, חוּץ לְאַרְבַּע אַמוֹת - חֵיב. בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמוֹת - פְּטוּר. זָרֵק מִן רִשּׁוֹת הָרִבִּים לְדִיר, וְלִסְהָר, וְלִמְקָצָה, וְלִחְצֵר, אֶפְּלוֹ הֵן בְּבִקְעָה - הִיָּה זֶה חֵיב. הַזּוֹרֵק מִן הַחֲנוּת דְּרָךְ סִטְיוֹ לְפִלְטָא - חֵיב. מִן הַחֲנוּת לְסִטְיוֹ, וּמִסִּטְיוֹ לְפִלְטָא - פְּטוּר.

ג. שְׁתֵּי בִקְעוֹת זוֹ עַל גְּבִי זוֹ, וְזָרֵק מִן הַתַּחְתּוֹנָה לְעֲלִיוֹנָה, וּמִן הָעֲלִיוֹנָה לְתַחְתּוֹנָה, בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמוֹת - פְּטוּר. אִיסְטְרִטְיָא עַל גְּבִי בִקְעָה, וְזָרֵק מִן הָאִיסְטְרִטְיָא לְבִקְעָה - פְּטוּר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אִם יֵשׁ בְּמָקוֹם שְׂזָרֵק עִמָּךְ עֲשָׂרָה טְפָחִים וְרֹחַב אַרְבָּעָה - הִיָּה זֶה חֵיב.

ד. מְבוּי שְׂשׂוּה לְרִשּׁוֹת הַיְחִיד, וְעֲשׂוּיָה מְדְרוֹן לְרִשּׁוֹת הָרִבִּים, אִם יֵשׁ גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טְפָחִים בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמוֹת - אֵין צָרִיף לְחֵי וְקוֹרָה. רִשּׁוֹת הָרִבִּים הַשּׁוֹפֵעַ לְרִשּׁוֹת הַיְחִיד - הִיָּה הוּא כְּרִשּׁוֹת הַיְחִיד. שְׂוֵה בְּרִשּׁוֹת הָרִבִּים וְנִעֲשֶׂה מְדְרוֹן לְרִשּׁוֹת הָרִבִּים, אִם יֵשׁ גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טְפָחִים בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמוֹת - אֵין צָרִיף לְחֵי וְקוֹרָה. רִשּׁוֹת הַיְחִיד הַשּׁוֹפֵעַ לְרִשּׁוֹת הָרִבִּים - הִיָּה הוּא כְּרִשּׁוֹת הָרִבִּים, שְׂוֵה לְכֹאֵן וְלְכֹאֵן וְגְבוּהָה מִן הָאֲמִצַּע, אִם יֵשׁ גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טְפָחִים בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמוֹת - אֵין צָרִיף לְחֵי וְקוֹרָה. רִשּׁוֹת הַיְחִיד הַשּׁוֹפֵעַ לְרִשּׁוֹת הַיְחִיד - הִיָּה הוּא כְּרִשּׁוֹת הַיְחִיד, לְרִשּׁוֹת הָרִבִּים - הִיָּה הוּא כְּרִשּׁוֹת הָרִבִּים.

ה. תֵּל בְּרִשּׁוֹת הָרִבִּים - רַבִּי חֲנַנְיָא כֵּן גְּמַלְיָאֵל אוֹמֵר: אִם יֵשׁ גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טְפָחִים בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמוֹת, הַנוֹטֵל הֵימְנוֹ וְהַנּוֹתֵן עַל גְּבוּ - חֵיב. פְּחוֹת מְכֵן, בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמוֹת - פְּטוּר. חוּץ לְאַרְבַּע אַמוֹת - חֵיב. גַּג בְּרִשּׁוֹת הָרִבִּים, גְּבוּהָה עֲשָׂרָה וְרֹחַב אַרְבָּעָה, וְנִטְל הֵימְנוֹ וְנִתֵּן עַל גְּבוּי - חֵיב. פְּחוֹת מְכֵן, בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמוֹת - פְּטוּר. חוּץ לְאַרְבַּע אַמוֹת - חֵיב. עֵמוּד בְּרִשּׁוֹת הָרִבִּים, גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טְפָחִים וְרֹחַב אַרְבָּעָה, וְנִטְל הֵימְנוֹ וְנִתֵּן עַל

³⁰ רִשּׁוֹת הָרִבִּים.

מֵיָם לְתוֹכָהּ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: עֲמוּקָה עֲשָׂרָה וְאַיִנָּה גְבוּהָה עֲשָׂרָה - מְטַלְטְלִין מִתּוֹכָהּ לַיָּם, אֲבָל לֹא מֵיָם לְתוֹכָהּ.

ט. סְפִינּוֹת קְשׁוּרוֹת זֹו בְּזֹו - מְעַרְבִין וּמְטַלְטְלִין מִזֹּו לְזֹו. הַתְּרוּ - נֶאֱסְרוּ. חֲזָרוּ וּקְשָׁרוּם - בֵּין אֲנוּסִין, בֵּין שׁוֹגְגִין, בֵּין מְזִידִין, בֵּין מְטַעֲיִן - חֲזָרוּ לְהַתְּרֵן. מַחְצָלוֹת פְּרוּסוֹת בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים - מְעַרְבִין וּמְטַלְטְלִין מִזֹּו לְזֹו, נֶקְפְּלוּ - נֶאֱסְרוּ. חֲזָרוּ וּפְרָסוּהָ, בֵּין אֲנוּסִין, בֵּין שׁוֹגְגִין, בֵּין מְזִידִין, בֵּין מְטַעֲיִן - חֲזָרוּ לְהַתְּרֵן. שֶׁכֵּל מַחֲצִיזָה הַנְּעֻשִׂית בְּשַׁבָּת, בֵּין שׁוֹגְגִין, בֵּין מְזִידִין, בֵּין אֲנוּסִין, בֵּין מְטַעֲיִן - הֲרִי זֹו מַחְצָה.

י. בְּתִים שְׁבַסְפִּינָה - חֲיִבִין בְּעִרּוּב. וְהִשְׁאָר שְׁבַסְפִּינָה שְׂאִין לָהֶם בְּתִים - הֲרִי הֵן כְּשִׁרוּיִן בְּחֶצֶר. לְוֹחִיִן שְׁבַסְפִּינָה - אֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָם. אִם הָיוּ מְכַסִּין בְּהֵן פְּרוֹת אוֹ כְּלִים - הֲרִי הֵן כְּכֹסוּי כְּלִים וּמְטַלְטְלִין אוֹתָן.

יא. לֹא יִתְּלָה אָדָם בְּשִׁרְשֵׁי אֵילָן לְמַעְלָה מִשְׁלֶשֶׁה טַפְחִים, וְיִוֹרֵד וְטוֹבֵל, אֲלֵא אִם כֵּן הָיוּ רִגְלָיו נוֹגְעוֹת בְּאַרְץ. אֲבָל נִתְּלָה בְּחֶבֶל הַקְּשׁוּר בְּסֶלַע אוֹ בְּסִפִּינָה - יוֹרֵד וְטוֹבֵל.

יב. הַזּוֹרֵק מְרִשׁוֹת הַיְּחִיד לְרִשׁוֹת הָרַבִּים, וְנוֹכַח לְאַחַר שְׂעִיזָתָה מִיָּדוּ - קָלְטָה אַחַר אוֹ קָלְטָה כָּלֵב, אוֹ שִׁנְשַׁרְפָּה - רַבִּי מַחֲבִיב, וְחֻכְמִים פּוֹטְרִין. מוֹדָה רַבִּי לְחֻכְמִים, שְׂאִם זָרֵק מְרִשׁוֹת הָרַבִּים לְרִשׁוֹת הַיְּחִיד שֶׁהוּא פְּטוּר, עַד שְׂעָה שְׁתַּנּוּחַ.

יג. זֶה הַכֶּלֶל, כָּל חֲיִבֵי חֲטָאוֹת - אֵין חֲיִבִין עַד שֶׁתְּהֵא תַחֲלָתָן וְסוֹפָן שְׁגָגָה. תַּחֲלָתָן זְדוּן וְסוֹפָן שְׁגָגָה, תַּחֲלָתָן שְׁגָגָה וְסוֹפָן זְדוּן - פְּטוּרִים, עַד שֶׁתְּהֵא תַחֲלָתָן וְסוֹפָן שְׁגָגָה. אִם יֵשׁ בְּשְׁגָגָה שֶׁל אֶחָד מֵהֶם כְּדִי לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה - חֲיִב. כִּיֵּצֵד? הִיָּה יוֹדֵעַ שֶׁהוּא שַׁבָּת, וְהַזִּיד בְּמְלָאכָה - זֶה הוּא מְזִיד הָאֲמוּר בַּתּוֹרָה. אִם הִיָּה מִתְּעַסֵּק - פְּטוּר. שְׁגָג בְּשַׁבָּת וְהַזִּיד בְּמְלָאכָה, אוֹ שֶׁהִיָּה יוֹדֵעַ שֶׁהוּא שַׁבָּת, וְנִתְּכַנֵּן לַעֲשׂוֹת בָּהּ מְלָאכָה. אֲבָל לֹא הִיָּה יוֹדֵעַ שְׂעַל אוֹתָהּ מְלָאכָה חֲיִב חֲטָאָת - זֶה הוּא שׁוֹגֵג הָאֲמוּר בַּתּוֹרָה.

<p>14</p> <p>ראשון Sunday</p>	<p>כב</p> <p>22</p>	<p>5:24 _____ נץ החמה 9:10 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:25 _____ סו"ז תפלה - גר"א 9:41 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>בבלי: שבת ק • ירושלמי: יומא יג • תוספתא: שבת ה נ"ך: ישעיה נח-נט • רמב"ם: אבל א</p>
<p>15</p> <p>שני Monday</p>	<p>כג</p> <p>23</p>	<p>5:24 _____ נץ החמה 9:10 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:25 _____ סו"ז תפלה - גר"א 9:41 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>בבלי: שבת קא • ירושלמי: יומא יד • תוספתא: שבת ו נ"ך: ישעיה ס-סא • רמב"ם: אבל ב</p>
<p>16</p> <p>שלישי Tuesday</p>	<p>כד</p> <p>24</p>	<p>5:24 _____ נץ החמה 9:10 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:25 _____ סו"ז תפלה - גר"א 9:42 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>בבלי: שבת קב • ירושלמי: יומא טו • תוספתא: שבת ז נ"ך: ישעיה סב-סג • רמב"ם: אבל ג</p>
<p>17</p> <p>רביעי Wednesday</p>	<p>כה</p> <p>25</p>	<p>5:24 _____ נץ החמה 9:10 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:26 _____ סו"ז תפלה - גר"א 9:42 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>בבלי: שבת קג • ירושלמי: יומא טז • תוספתא: שבת ח נ"ך: ישעיה סד-סה • רמב"ם: אבל ד</p>
<p>18</p> <p>חמישי Thursday</p>	<p>כו</p> <p>26</p>	<p>5:24 _____ נץ החמה 9:10 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:26 _____ סו"ז תפלה - גר"א 9:42 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>בבלי: שבת קד • ירושלמי: יומא יז • תוספתא: שבת ט נ"ך: ישעיה סו - ירמיה א • רמב"ם: אבל ה</p>
<p>19</p> <p>ששי Friday</p> <p>Candle Lighting 8:13 הדלקת הנרות</p>	<p>כז</p> <p>27</p>	<p>5:24 _____ נץ החמה 9:10 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:26 _____ סו"ז תפלה - גר"א 9:43 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>בבלי: שבת קה • ירושלמי: יומא יח • תוספתא: שבת י נ"ך: ירמיה ב-ג • רמב"ם: אבל ו</p>
<p>20</p> <p>שב"ק Shabbos</p> <p>Shabbos Ends 9:43 זמן מוצש"ק</p>	<p>כח</p> <p>28</p>	<p>שלח, מבה"ח, פרק ג</p> <p>5:25 _____ נץ החמה 9:11 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:26 _____ סו"ז תפלה - גר"א 9:43 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>בבלי: שבת קו • ירושלמי: יומא יט • תוספתא: שבת יא נ"ך: ירמיה ד-ה • רמב"ם: אבל ז</p>

מברכים חודש תמוז המולד: מוצש"ק, 26 מיינוט און 14 חלקים נאך 12

ווען אן מענטש האט אמונה, איז אים דער אייבערשטער מוחל זיין אויף אלע זיינע עבירות.

(כפר המדות אות אמונה סיון ל"ג)